

**Wε taani dɔɔ
ZAN
na pɔpɔni tɔn**

**Wε taani dɔɔ Zan na pɔpɔni
tɔn na bri dɔɔam kɔɔ tɔn mɔ
tɔntɔ**

Zan wɔɔ na yi Zezi karabiə fugə-bale bam wɔ dɔɔba tɔn mɔ pɔpɔni tɔnɔ kɔntɔ (Matiyu 10:2). O na yəni o ŋɔɔni o titi wɔŋo, o ba bæi o yiri, oó pɔpɔni ni karabu wɔɔɔn mɔ (Zan 18:15), naa wɔɔ Zezi na soe tɔn (Zan 13:23).

Zan bri ni Zezi yi Krisi wɔm o Ko Wε na tɔnɔ tɔn mɔ, ni DI na maŋi DI go ni te tɔn. Zezi mɔ yi cwəŋə kalɔ dí na wɔ da da dí na ŋwɔa kalɔ na ba ti tɔn Wε tee ni. Wɔm mɔ yi cɔga tu, o yi pooni dɔɔ na bri Wε cɔga kam, o yi wɔdiu kɔɔ na pa ŋwɔa tɔn, yi o yi nayirɔ wɔɔ na nii dɔɔam baŋa ni, oó vaŋi dɔɔam sɔ dí yi dí Ko Wε te.

Zan tɔnɔ kɔm wɔni, o de yigə o bri ni Zezi yi Wε Bitara mɔ ka na wɔra maŋa maama. Ka ma ji nabiinu, yi o zɔɔri dɔɔam titari ni. O bri Zan wɔɔ na miisi nɔɔna na wɔni tɔn na bri Zezi cɔga kam te tɔn (pɔɔrim 1).

O ma ta bri Zezi na jeeri nɔɔna dwi təri təri te tɔn. Zan bri wo-kɔnkagɔla yarpe yalɔ Zezi na kɔa yi ya yi nyinyɔɔ, kɔ bri dɔɔam o na yi wɔɔ tɔn (pɔɔrim 2-12).

O ta ma bri Zezi na zaasi o karabiə te titi dɔɔ ba na jaan-o tɔn wɔni (pɔɔrim 13-17).

Tɔnɔ kɔm tiim jɛgɛ nɪ, kɔ brɪ dɪbam ba na jaanɪ Zezi ba di o taanɪ te, yɪ ba pa-o tɔbn-dagara baɲa nɪ ba gɔ, yɪ o joori o bi o yaɣɪ tɔbnɪ, yɪ o brɪ o tɪtɪ dɪ o karabiə bam te tɪn (pɔɔrɪm 18-21).

Zan wɔ pɔpɔnɪ wəənu tɪlɔ maama Matiyu dɪ Marɪkɪ dɪ Luki na pɔpɔnɪ tɪn. Wɔntɔ yɪranɪ nan mɔ brɪ kɔ na kɪ te kadri candiə maɲa nɪ Kana nɪ tɪn (2:1-12), dɪ Zezi na jeeri Nikodem (3:1-21) dɪ Samari tiinə kaanɪ te tɪn (4:1-12), dɪ o na pɛ kɔrɔ na yazurə Betizata jɛgɛ kam nɪ te tɪn (5:1-18), dɪ o na pɛ Lazaari joori o bi te tɪn (11:1-44).

Zan na brɪ wəənu tɪlɔ Zezi na kɪ tɪn, o laan ma daari o brɪ Zezi na zaasɪ nɔɔna bam yɪ o brɪ-ba tɪ kuri te tɪn.

Wɛ Bu Zezi Krisi mɔ yɪ bitara kalɔ na pai nabiinə ŋwɪa tɪn

¹ Pulim nɪ tɪn, Bitara kam maɲɪ ka wɔra mɔ, yɪ lɔgɔ baɲa daa ta tɛrɛ. Ka maɲɪ ka wɔ Wɛ tee nɪ mɔ. Wɔlɔ na yɪ Bitara kam tɪn dɪ Wɛ maama yɪ bɪdwi mɔ. ² O maɲɪ o wɔ Wɛ tee nɪ mɔ pulim nɪ. ³ Kɔ dɛ dɪ wɔntɔ mɔ yɪ Baɲa-Wɛ dɛɛn kɪ wɔŋɔ maama. Kulɔkɔlɔ tɛrɛ Wɛ na kɪa, yɪ kɔ wɔ dɛ dɪ wɔntɔ. ⁴ Wɔm mɔ pai nabiinə na ŋwɪa. Ŋwɪa kam kɔntɔ nan mɔ pai nabiinə na pooni. ⁵ Pooni dɪm kɔntɔ na tu tɪn, dɪ zɛli lim, yɪ lim daa warɪ pooni dɪm dɪ zɛli.

⁶ Wɛ dɛɛn tɔŋɪ nɔɔnɔ wɔdɔŋ, o yɪrɪ mɔ Zan. ⁷ O tu sɪ o ta wɔlɔ na yɪ pooni dɪm tɪn taanɪ mɔ o brɪ nɔɔna, sɪ nabiinə maama wanɪ ba lwar-o sɪ ba daari ba sɛ-o. ⁸ Zan tɪtɪ dai pooni dɪm. O nan tu sɪ o ta wɔlɔ na yɪ pooni dɪm tɪn taanɪ mɔ o brɪ nɔɔna.

⁹ Wɔɔɔ na yɛ pooni dɔm cɔga cɔga tɔn dɛɛn nuɔi Wɛ te mu o ba lɔgɔ baɔa. Wɔntu mu paɪ nabiinɛ maama na pooni sɪ ba wantɪ ba lwarɪ Wɛ. ¹⁰ O dɛɛn ma ba lɔgɔ baɔa o wɔra. Ku ya dɛ dɪ wɔntu mu yɪ Wɛ kɪ lɔgɔ. Dɪ kɔntu dɪ, nabiinɛ daa ta wɔ lwar-o. ¹¹ O ma ba o tɪtɪ tɪv, yɪ o dwi tiinɛ wɔ jeer-o lanyɪranɪ. ¹² Ku daari balɔ maama na sɛ-o yɪ ba kɪ ba wɔ-dɪdɔba dɪd-o tɪn, o ma pa-ba ni sɪ ba ji Baɔa-Wɛ biɛ. ¹³ Ba na jigi Wɛ biɛ kɔntu tɪn, ku dai nabiinɛ na lɔrɪ te tɪn, naa nɔɔna yɪra lagɪm, naa nɔɔna wɔbɔɔa na lagɪ te tɪn. Ku nan yɪ Baɔa-Wɛ tɪtɪ mu pɛ ba ji DI biɛ.

¹⁴ Bitara kam dɛɛn ma ji nabiinu, yɪ o zɔvɪ dɪbam tɪtarɪ nɪ. Wɛ zaanɪ dɪ DI cɔga maama tiini ka wɔ o tee nɪ. Dɪ ma na o paari-zulɛ na dagɪ te, o na yɪ o Ko Wɛ Bu-dɔba tɪn ɔwaaɪ.

¹⁵ Zan dɛɛn ɔɔɔɔ wɔntu taanɪ, yɪ o ta dɪ kwɛr-dɪa o wɪ: «Mu wɔɔɔ wɔm a na maɔɪ a ta o taanɪ a wɪ, nɔɔɔ wɔdɔɔ wɔ saɔɪ amɔ kwaga o ba. Wɔntu yɪ kamunu o dwe amɔ, bɛɔwaaɪ o maɔɪ o wɔra yɪ amɔ yaa ta tɛrɛ.»

¹⁶ Wɔntu mu yɛni o pa dɪbam maama na zaanɪ zanzan, o na tiini o jɪgɪ Wɛ zaanɪ lanyɪranɪ tɪn ɔwaaɪ. ¹⁷ Bɛɔwaaɪ Wɛ pɛ DI cullu tɪm Moyisi mu yɪ o pa dɪbam. Ku daari, ku na yɪ Wɛ zaanɪ dɪ DI cɔga kam, DI dɛ DI Bu Zezi Krisi ɔwaaɪ mu DI pa dɪbam ka. ¹⁸ Nɔɔn-nɔɔɔɔ ta maɔɪ o wɔ nɛ Baɔa-Wɛ. Ku daari DI Bu-dɔba kam mu pɛ dɪ lwarɪ-DI. Wɔntu dɪ Wɛ yɪ biɔwɪ mu. O maa wɔ o Ko Baɔa-Wɛ tɪkɛri nɪ.

*Zan na ɔɔɔɔ Zezi taanɪ te tɪn
(Matiyu 3:1-12, Marɪkɪ 1:1-8, Luki 3:1-17)*

19 Zan dæen na pɛ nɔɔna lwarɪ Zezi te tɪn mu tuntu: Zwifə yigə tiinə balu na zɔuri Zeruzalem ni tɪn dæen ma tɔŋɪ ba kaanum yigə tiinə dɪ Leviti tiinə sɪ ba vu Zan te. Ba ma vu ba bwe-o ba wɪ: «Nmɔ yɪ wɔɔ mu?»

20 Zan ma vuɪɪ o ta-ba o wɪ: «Kɔ daɪ amɔ mu yɪ Krisi wɔm Wɛ na tɔŋɪ tɪn.»

21 Ba ta ma joori ba bwe-o ba wɪ: «Nmɔ nan yɪ wɔɔ mu za? Nmɔ yɪ Eli mu na?»

O ma ləri-ba o wɪ, wɔm daɪ Eli. Ba daa ma bwe-o ba wɪ: «Nmɔ yɪ Wɛ nijonnu wɔlu na maŋɪ sɪ o ba tɪn mu na?»

O maa wɪ: «Awo.»

22 Ba laan ma ta ba wɪ: «Nmɔ nan yɪ wɔɔ? Dɪ maŋɪ sɪ dɪ ja nmɔ na ləri te tɪn mu, dɪ vu dɪ ta dɪ brɪ balu na tɔŋɪ dɪbam tɪn. Ta n brɪ dɪbam nmɔ na yɪ wɔlu tɪn.»

23 Ba na bwe-o kuntu tɪn, Zan ma ləri-ba o wɪ: «Amɔ yɪ wɔlu na tɔɔli kwərə kagva wɔni a wɪ: <Zaŋɪ-na á kwɛ cwəŋə kalu dɪ Yuutu wɔm na lagu o ba o tɔɔɪ da tɪn,

á pa ka fɔɔɪ ka yɔɔɪ lanyɪranɪ.>

Mɔ Wɛ nijonnu Ezayi na maŋɪ o ta amɔ taanɪ te tɪn.»

24 Nɔɔna badonnə dɪ dæen tɔɔɪ ba wɔ ba wɔni, ba na nuŋɪ Farizian tiinə kɔɔɔ kum wɔni. 25 Ba ma bwe Zan ba wɪ: «Nmɔ nan na sunɪ n daɪ Krisi wɔm Wɛ na tɔŋɪ tɪn, yɪ n daɪ Eli naa Wɛ nijonnu wɔlu na maŋɪ sɪ o ba tɪn, wɔɔ mu pɛ nmɔ ni sɪ n miisi nɔɔna na wɔni?»

26 Zan ma ləri-ba o wɪ: «Kɔ na yɪ amɔ, a yəni a miisi nɔɔna na wɔni mu. Abam nan na zɪɔɪ tɪn, nɔɔnu wɔ á tɪtarɪ ni yɪ á yər-o. 27 Wuntu mu lagu

o saɲɪ amɔ kwaga o ba, yɪ a wɔ maɲɪ sɪ a li o nɛ natra dɪ.»

²⁸ Kuntɔ maama dɛɛn kɪ Betani nɪ mɔ, Zɔrdɛn bugə kam bube dɪm nɪ, mɛ Zan na miisi nɔɔna na wɔnɪ Wɛ ɲwaanɪ tɪn.

Zan brɪ nɪ Zezi mɔ yɪ Wɛ Pəlbu wɔɔɔ na li nabiinə lwarɪm tɪn

²⁹ Tɪga na pɔɔrɪ tɪn, Zan ma na Zezi na ve o maa buɪnɪ o te. O ma ta dɪ balɔ na wɔra tɪn o wɪ: «Nii-na Wɛ Pəlbu wɔɔɔ na li nabiinə lwarɪm tɪn.

³⁰ A ya tagɪ a wɪ: «Nɔɔnɔ wɔ saɲɪ amɔ kwaga o ba, yɪ o yɪ kamunu o dwe amɔ, bɛɲwaanɪ o maɲɪ o wɔra yɪ amɔ yaa ta tərə.» Kɔ nan yɪ wɔntɔ taanɪ mɔ a tɛa. ³¹ Amɔ tɪtɪ dɛɛn maɲɪ a yəri o na yɪ wɔɔɔ tɪn, yɪ a laan ba a lwar-o. A nan tu sɪ a pa Yɪstrayɛli dwi tiinə mɔ lwar-o. Kuntɔ ɲwaanɪ mɔ a yəni a miisi nɔɔna na wɔnɪ.»

³²⁻³³ Zan daa ta ma ɲɔɔnɪ Zezi taanɪ o brɪ-ba o wɪ: «A ya yəri Wɛ Bu wɔm na yɪ wɔɔɔ tɪn. Wɔɔɔ nan na tɔɲɪ-nɪ sɪ a ba a miisi nɔɔna na wɔnɪ tɪn tagɪ o wɪ, a na nɛ Wɛ Joro kɔm tu kɔ wɔ nɔɔnɔ wɔɔɔ baɲa nɪ tɪn, wɔntɔ mɔ yɪ wɔɔɔ na wɔ miisi nɔɔna Wɛ Joro kɔm wɔnɪ tɪn. A laan nan nɛ Wɛ Joro kɔm na nunɪ weyuu nɪ kɔ tu kɔ ba kɔ wɔ nɔɔnɔ wɔntɔ baɲa nɪ, yɪ kɔ nyɪ dɪ kunkwəɲə te. ³⁴ Amɔ sɪnɪ a na kulɔ Wɛ na tagɪ tɪn, yɪ a lagɪ a ta cɪga dɪ abam sɪ wɔntɔ mɔ yɪ Wɛ Bu wɔm.»

Zezi na dɛ yigə o bəɲɪ o karabiə balɔ tɪn

³⁵ Tɪga na pɔɔrɪ tɪn, Zan dɪ o karabiə bale daa ta maa wɔra. ³⁶ Zan ma na Zezi na ve o maa kɛa. O ma ta o wɪ: «Nii-na Wɛ Pəlbu wɔm.»

³⁷ Zan karabiə bale bam ma ni o na tagɪ kulɔ tɪn. Ba ma pɛ Zezi kwaga ba pu. ³⁸ Zezi ma pipiri

o nii o na ba na tɔg-o tɪn. O ma bwe-ba o wɪ:
«Abam beeri bæe mu?»

Ba ma læri ba wɪ: «Rabi, nmu zɔɔri yæn mu?»
(Rabi kuri mu Karanyina.)

³⁹ O ma læri-ba o wɪ: «Ba-na sɪ á wó na.» Ba
ma tɔgɪ dɪd-o ba vu ba na o na zɔɔri mɛ tɪn. Kɔ
yɪ dɪdaan-ni ni mu. Ba ma maŋɪ o tee ni ba tɔ
wɛ.

⁴⁰ Nɔɔna bale balɔ na ni Zan na tagɪ Zezi taanu
dɪm te yɪ ba daari ba tɔg-o tɪn dɪdɔa yɪri mu
Andre. O yɪ Simɔn Pɪyɛɛri nyaanu mu. ⁴¹ Ba na
jooɪ tɪn, Andre ma kɪ lɪla o vu o zɪmbaarɔ Simɔn
te, o ta dɪd-o o wɪ: «Dɪbam nɛ Mesi wɔm.» (Yɪri
dɪm kɔntɔ dɪ Krisi yɪ bɪdwɪ mu.)

⁴² O laan ma ja-o o vu Zezi te. Zezi ma nii o
yibiyə ni yɪ o wɪ: «Nmu yɪ Simɔn wɔɔɔ na yɪ
Zan bu tɪn mu. Nmu yɪri laan wó ta yɪ Sɪfasɪ
mu.» (Yɪri dɪm kɔntɔ dɪ Pɪyɛɛri yɪ bɪdwɪ mu, yɪ
dɪ kuri mu Pulɔɔɔ.)

⁴³ Tɪga dɛɛn na pɔɔri tɪn, Zezi ma buŋɪ sɪ o vu
Galile. O ma vu o jeeri Filipi, yɪ o ta dɪd-o o wɪ:
«Ba n ta n tɔgɪ amɔ.»

⁴⁴ Filipi nuŋɪ Betisayida mu, tɪɔ kɔɔɔ Andre dɪ
Pɪyɛɛri dɪ na nuŋɪ da tɪn. ⁴⁵ Filipi laan ma zaŋɪ o
vu o jeeri nɔɔnɔ wɔɔɔn, o yɪri mu Natanayɛɪ. O
ma ta dɪd-o o wɪ: «Dɪbam nɛ wɔɔɔ wɔm Moyisi
na pɔɔɔnɪ o taanu faŋa faŋa Wɛ cullu tɔnɔ kɔm
wɔnɪ tɪn, yɪ Wɛ nijɔŋnə dɪ dɛɛn pɔɔɔnɪ ba ta o
taanɪ tɪn. Wɔntɔ mu yɪ Zezi, o yɪ Zɔzɛfɔ bu mu.
O nuŋɪ Nazaretɪ.»

⁴⁶ Natanayɛɪ ma ta dɪd-o o wɪ: «Wo-laa kɔntɔ
wó wanɪ kɔ nuŋɪ Nazaretɪ na?»

Filipi ma læri o wɪ: «Ba sɪ n na.»

⁴⁷ Ba na maa ve tɪn, Zezi ma na Natanayelɪ na maa buɪnɪ o te. O ma ta o taanɪ o wɪ: «Wɔntɔ sunɪ o yɪ Yisɪrayelɪ dwi tu mu ɔɪga ɔɪga, o wɔ lana.»

⁴⁸ Natanayelɪ ma bwe-o o wɪ: «Nmɔ kɪ ta mu n ye amɔ?»

O ma lɛr-o o wɪ: «A ya nɛ nmɔ maɲa kam n na wɔ kapɔrɔ kɔm kuri nɪ kɔ loori Filipi na bɛɲi nmɔ tɪn.»

⁴⁹ Natanayelɪ ma lɛr-o o wɪ: «Karanyɪna, nmɔ yɪ Baɲa-Wɛ Bu mu, yɪ n ta yɪ Yisɪrayelɪ tiinɛ pɛ.»

⁵⁰ Zezi ma ta dɪd-o o wɪ: «Nmɔ na sɛ amɔ tɪn, kɔ yɪ a na tagɪ a wɪ, a ya nɛ nmɔ kapɔrɔ kɔm kuri nɪ tɪn ɲwaanɪ mu. Nmɔ nan wɔ na wo-kɪnkagɪla yalɔ na tiini ya dana ya dwe kɔntɔ tɪn.» ⁵¹ O laan ma ta o wɪ: «A lagɪ a ta ɔɪga mu dɪ abam sɪ, abam wɔ ba á na weyuu na pɔrɪ, yɪ Wɛ malesɪ tɔɲɪ da sɪ diinɛ yɪ sɪ tuɔ Nabiin-bu wɔm baɲa nɪ.»

2

Zezi na ve kadiri candiɔ Kana nɪ te tɪn

¹ Da yale dɛɛn na kɛ tɪn, ba maa wɔra ba kɪ kadiri candiɔ Galile tɪv kɔdoɲ nɪ, kɔ yɪrɪ mu Kana. Zezi nu maa tɔɲɪ o wɔra. ² Ba dɛɛn bɛɲi Zezi dɪ o karabiɔ bam kadiri candiɔ kam kɔntɔ nɪ. ³ Ba na wɔra tɪn, tweeru biɔ sana kalɔ yɪrɪ na yɪ ven ba ya na jɪɲɪ ba nyɔ tɪn ma ti. Zezi nu ma ta dɪd-o o wɪ: «Ba daa ba jɪɲɪ sana sɪ ba nyɔ.»

⁴ Zezi ma lɛrɪ o wɪ: «A nu, nmɔ lagɪ n bri-nɪ a na wɔ kɪ kulɔ tɪn na? A maɲa kam daa ta wɔ yi.»

⁵ O nu wòm laan ma ta dı wɔdi-maŋna bam o wı: «O na tagı kɔlb maama dı abam, sı á kı.»

⁶ Kandwa kambi-ze sırdɔ dɛɛn maa zıgı da. Sı dıdɔa maama jıgı nıneɛnı litra fusırdɔ naa bi mɔ. Sı dɛɛn zıgı da sı nɔɔna ta maa sın ba jıa dı ba zwı mɔ, nı Zwifə bam cullu tım na brı te tın. ⁷ Zezi ma ta dı wɔdi-maŋna bam sı ba mɔ na ba su kambi sım ni. Ba ma mɔ na ba su sı ni ba pɛɛlı. ⁸ O daa ma ta-ba o wı, ba laan mɔ na bam ba vu ba pa wɔlb na nii candiə kam wəənu tım baŋa nı tın. Ba ma mɔ ba pa-o. ⁹ O ma nyɔ na bam, dıdaanı ba maŋı ba ji tweeru biə sana. O ma wɔ lwarı sana kam kɔntɔ na nuŋı mɛ, yı wɔdi-maŋna balɔ na mɔɔnı na bam tın nan ye. Nɔɔnɔ wɔlb na nii candiə kam baŋa nı tın laan ma bəŋı kan-barɔ wòm o ta dıd-o o wı: ¹⁰ «Nɔɔnɔ maama yəni o pa sa-ŋɔŋa mɔ yigə yı ba nyɔ. Ba laan na yəni ba nyɔ ba su, o ma pa-ba sana kalɔ na ba tiini ka ywənə tın yı ba nyɔ. Nmɔ nan kwe sa-ŋɔŋa kam mɔ n zıgı, yı n laan ba n kwe-ka n pa dıbam kɔ kwaga nı.»

¹¹ Mɔ Zezi na dɛ yigə o kı wo-kınkagılı dılb tın. O dɛɛn kı-dı Kana nı mɔ, Galile tıɔ nı, sı kɔ brı nɔɔna nı o nuŋı Wɛ te mɔ. Kɔ ma pa nɔɔna lwarı o dam na yı te tın. O karabiə bam na nɛ kɔntɔ tın, ba ma kı ba wɔ-dıdɔa dıd-o.

¹² Kɔntɔ dɛɛn na kɛ tın, Zezi dı o nu dı Zezi nyaana dı o karabiə bam ma vu Kapernawum ba kı da fɩnfɩn da.

Zezi na zəli pipimpiinə Wɛ-di-kamunu kɔm nı te tın

(Matiyu 21:12-13, Marıki 11:15-17, Luki 19:45-46)

13 Kɔ dɛɛn ma daari fiɛn sɪ Zwifə bam di ba candiə kalɔ yiri na yɪ Pakɪ tɪn. Zezi ma zani o vu Zeruzalem. 14 O na yi da tɪn, o ma vu Wɛ-di-kamunu kɔm ni. O ma na nɔɔna na jɪgɪ naani dɪ peeni dɪ kunkwɛn-pulə ba yəgə ka kunkɔlɔ kɔm ni. Səbu-lənnə dɪ maa je da ba ləni ba səbiə. 15 O ma kwe ɲɔni o ma kɪ balaari o zəli peeni sɪm dɪ naani dɪm maama, o pa dɪ nuɲi. O ma daari o yigi səbu-lənnə bam taabullu tɪm o dɪ tɪga ni, o pa ba səbu kɔm jagɪ. 16 O ma daari o ta nɔɔna balɔ dɪ na jɪgɪ kunkwɛn-pulə bam ba yəgi tɪn o wɪ: «Ja-na-ba á ja nuɲi yo. Á yɪ zani á pa a Ko Wɛ digə kam taa yɪ pipiu jəgə.»

17 Zezi na kɪ kɔntu tɪn, o karabiə bam laan ma ba ba guli kɔ na pɔpɔni Wɛ tɔnɔ kɔm wɔni kɔ wɪ te: «Amu na tiini a jɪgɪ sono kulɔ nmu Wɛ-di-kamunu kɔm ɲwaani tɪn nyɪ nɪɛɛni mini na di-nɪ te tɪn mu.»

18 Zwifə yigə tiinə bam laan ma bwe Zezi ba wɪ: «Wo-kɪnkagɪ dɔɔ nmu wú kɪ, sɪ kɔ pa dɪbam lwarɪ ni nmu jɪgɪ ni sɪ n zəli nɔɔna bam kɔntu?»

19 Zezi ma ləri-ba o wɪ: «Abam na magɪ Wɛ-digə kantɔ maama á dɪ tɪga ni, amu wú ma da yatɔ mu a joori a lɔ-ka a zɪgɪ.»

20 Ba laan ma ta ba wɪ: «Ba mɛ bɪna finna yardɔ mu (46) ba ma lɔ Wɛ-di-kamunu kɔntu ba ti. Nmu nan wú kɪ ta mu n ma da yatɔ yɪrani n joori n lɔ-ka n zɪgɪ?»

21 Zezi nan ya na ɲɔɔni Wɛ-digə kam taani kɔntu tɪn, kɔ yɪ o tɪtɪ yɪra yam taani mu o taga. 22 Kɔ dɛɛn na tu kɔ yi maɲa kam Zezi na tɪgɪ yɪ o joori o bi tɪn, o karabiə bam ma guli o dɛɛn

na tagi te tɪn. Ba ma sɛ kʊlʊ na pʊpʊnɪ Wɛ tɔnɔ kʊm wɔnɪ tɪn, dɪ Zezi na tagi kʊlʊ tɪn.

²³ Zezi dɛɛn na wɔ Zeruzalem nɪ Pakɪ candiə kam maɲa nɪ tɪn, nɔɔna zanzan ma na wo-kɪnkagɪla yalʊ o na kɪ tɪn, yɪ ba laan sɛ-o. ²⁴ Zezi dɛɛn nan wɔ pɛ-ba o wɔ maama, bɛɲwaanɪ o ye nɔɔnʊ maama na yɪ te tɪn. ²⁵ O maa ba lagɪ sɪ nɔɔn-nɔɔnʊ brɪ-o nabiinə na yɪ te tɪn, o na maɲɪ o ye kʊlʊ na wɔ nabiinu maama bɪcarɪ nɪ tɪn ɲwaanɪ.

3

Nikodɛm na ve Zezi te te tɪn

¹ Nɔɔnʊ wɔdɔɲ dɛɛn mʊ wɔra, o yɪrɪ mʊ Nikodɛm. O nunɪ Farizɪan tiinə kɔgɔ kʊm wɔnɪ mʊ. O maa tɔgɪ o yɪ Zwifə bam yigə tu dɪdɔa.

² Dɛ dɪdɔwɪ o ma zaɲɪ o vu Zezi te tɪtɪ nɪ, yɪ o ta dɪd-o o wɪ: «Karanyɪna, dɪ ye nɪ Wɛ mʊ tɔɲɪ nmʊ sɪ n ba n brɪ nɔɔna Dɪ cɪga kam. Dɪ nɛ wo-kɪnkagɪla yalʊ nmʊ na kɪ tɪn. Kʊ pɛ dɪ lwarɪ nɪ Wɛ mʊ sɪnɪ Dɪ wɔ nmʊ tee nɪ, Dɪ pɪ n wai wo-kɪnkagɪla yam n kɪa.»

³ Zezi ma lɛr-o o wɪ: «A lagɪ a ta cɪga dɪ nmʊ sɪ, ba na wɔ joori ba lʊ nɔɔnʊ wɔlʊ tɪn, kʊntʊ tu bá wanɪ o na Wɛ paarɪ dɪm na yɪ te tɪn.»

⁴ Nikodɛm ma bwe-o o wɪ: «Nɔɔnʊ na yɪ nɔn-kwɪɔn, baá kɪ ta mʊ ba lʊ-o daga? O bá wanɪ o joori o zʊ o nu wɔ sɪ ba daa lʊ-o.»

⁵ Zezi ma lɛr-o o wɪ: «A lagɪ a ta cɪga dɪ nmʊ sɪ, nɔɔnʊ wɔlʊ Wɛ na wɔ mɛ na dɪ Dɪ Joro kʊm Dɪ pa o na lʊr-dɔɲa tɪn, kʊntʊ tu bá wanɪ o zʊ Wɛ paarɪ dɪm wɔnɪ. ⁶ Nabiinə na lʊgɪ nɔɔnʊ wɔlʊ

tɪn, kʊ yɪ lʊɡʊ bɑɲɑ ɲwɪɑ mʊ o jɪɡɑ. Kʊ daari, Wɛ Joro kʊm na lʊɡɪ wʊlʊ tɪn, kʊ yɪ Wɛ Joro kʊm ɲwɪɑ mʊ o jɪɡɑ. ⁷ Yɪ pa kʊ sʊ-m dɪ a na tagɪ kʊlʊ nɪ kʊ maɲɪ sɪ ba joori ba lʊ abam tɪn. ⁸ Kʊ na yɪ viɪ, kʊ yɛni kʊ dʊlɪ mɛ dɪ mɛ kʊ na lagɪ tɪn mʊ. N yɛni n ni kʊ sɔɔ kʊm, yɪ n yɛri kʊ na nuɲi mɛ dɪ kʊ na maa ve mɛ tɪn. Kʊ yɪ bɪdɪwɪ mʊ dɪ Wɛ Joro kʊm na pɛ wʊlʊ maama ɲwɪ-dʊɲɑ tɪn.»

⁹ Nikodem ma bwe o wɪ: «Kʊbʊ kɪ ta mʊ kʊ kɪ kʊntʊ?»

¹⁰ Zezi ma lɛr-o o wɪ: «Nmʊ yɪ Zwifə bam karanyɪna mʊ, yɪ n daa n ta yɛri wəənu tɪntʊ?»

¹¹ A lagɪ a ta cɪɡɑ dɪ nmʊ sɪ, dɪ yɛni dɪ tɛ wəənu tɪlʊ dɪ na ye tɪn mʊ, yɪ dɪ kwəri dɪ ɲɔɔnɪ kʊlʊ dɪ na nɛ tɪn dɪ brɪ nɔɔna. Dɪ kʊntʊ dɪ, á ta ba sɛ dɪbam taanɪ dɪm. ¹² A na tɛ lʊɡʊ kʊntʊ bɑɲɑ wəənu taanɪ a brɪ abam yɪ á ba sɛ a ni tɪn, a laan na ɲɔɔnɪ Wɛ-sɔɲɔ wəənu a brɪ abam, á wʊ kɪ ta mʊ á sɛ a ni? ¹³ Nɔɔn-nɔɔnʊ tɛrə o na diini Wɛ-sɔɲɔ, kʊ na dai Nabiin-bu wʊm na zɪɡɪ da o tu tɪn yɪranɪ.

¹⁴ Nɪ Moyisi dɛɛn na zɛɲi can-na bɪsankwɪɑ kam o palɪ daa yuu nɪ kagʊɑ kam wʊnɪ tɛ tɪn, ba nan maɲɪ sɪ ba kwe Nabiin-bu wʊm dɪ ba zɛɲi weyuu nɪ kʊntʊ mʊ, ¹⁵ sɪ kʊ pa nɔɔnʊ wʊlʊ maama na kɪ o wʊ-dɪdʊɑ dɪd-o tɪn na ɲwɪ-dʊɲɑ kalʊ na ba ti tɪn.»

¹⁶ Bɛɲwaanɪ Wɛ na tiini Dɪ soe nabiinə tɪn mʊ pɛ Dɪ tʊɲɪ Dɪ Bu-dʊɑ sɪ o ba lʊɡʊ bɑɲɑ, sɪ wʊlʊ maama na kɪ o wʊ-dɪdʊɑ dɪd-o tɪn daa yɪ cɔɡɪ, sɪ o na ɲwɪ-dʊɲɑ kalʊ na ba ti tɪn. ¹⁷ Wɛ na tʊɲɪ Dɪ Bu wʊm sɪ o ba lʊɡʊ bɑɲɑ kʊntʊ tɪn, kʊ dai sɪ o di nabiinə taanɪ sɪ o cɔɡɪ-ba, kʊ nan yɪ sɪ o

vri-ba lwarum wɔni mu o yagi. ¹⁸ Wɔɔɔ maama na ki o wɔ-dɔɔɔa dɔ Wɛ Bu wɔm tin, ba daa b́a di o taani. Ku daari wɔɔɔ maama na wɔ sɛ-o tin maɔi o ga bɔra mu, o na vin si o sɛ Wɛ Bu-dɔɔa kam tin nɔwaaɔ. ¹⁹ Wɛ na di nabiinɔ taani te tin mu tintu: Wɛ pɛ wɔɔɔ na yi pooni tin mu ba lɔɔɔ baɔa. Nabiinɔ nan soe lim ba dwe pooni dɔm ba titɔɔ-balwaaɔv tin nɔwaaɔ. ²⁰ Nɔɔɔ wɔɔɔ maama na ki kɔm-balwaaɔv tin culi pooni dɔm mu, o b́a sɛ si o nuɔi dɔ yigɔ ni, si o wo-balwaaɔv tin ẃo jalɔ jaja. ²¹ Wɔɔɔ maama nan na tɔɔi cɔga cwɔɔɔ tin ẃo nuɔi pooni dɔm yigɔ mu, si ku bɔi ni o titɔɔa maama tɔɔi Wɛ wɔɔɔɔa mu.

Zan daa na nɔɔni Zezi taani te tin

²² Kuntu kwaga ni Zezi dɔ o karabiɔ bam ma vu ba beeri Zude ti-balwa bam wɔni. Ba ma daani jɔɔɔ kam kuntu ni, yi o miisi nɔɔna na wɔni Wɛ nɔwaaɔ. ²³ Zan dɛɛn maa wɔ ɛnɔn ni. Tɔv kum kuntu batwari didaani Salim. O dɔ maa wɔra o miisi nɔɔna na wɔni, na na daga je sim kuntu ni tin nɔwaaɔ. Nɔɔna zanzan dɛɛn yɔni ba tui o te maɔa maama, si ba pa o miisi-ba na wɔni. ²⁴ Maɔa kam kuntu ni ba ta wɔ jaani Zan ba pi.

²⁵ Zan karabiɔ badonnɔ dɛɛn ma magi kantɔɔ dɔ Zwifu wɔɔɔ, dɔ nɔɔna na maɔi si ba zari ba titi te si ku tɔɔi Zwifɔ bam cullu tum cwɔɔɔ tin. ²⁶ Ba ma vu Zan te ba ta did-o ba wɔ: «Karanyina, dɔ ne nɔɔɔ wɔɔɔ dɛɛn na wɔ nmɔ tee ni yi n wɔ Zɔrdɛn bugɔ kam bube didɔɔ dɔm ni tin. Nmɔ tagi o taani n bɔi dɔbam. Lele kuntu, o laan wɔra o miisi nɔɔna na wɔni, yi nɔɔna zanzan tiini ba ve o te ba daari dɔbam.»

²⁷ Zan ma ləri-ba o wɪ: «Kɔ ba cɔga. Nɔɔnɔ bá wanti o na wonjo, yi kɔ na dai Wɛ mu pɛ-o-kɔ.
²⁸ Abam titi manɔ á yi amɔ maana tiinə di a na tagɪ a wɪ, amɔ dai Krisi wɔm, si kɔ yi Wɛ mu tɔŋɪ-nɪ si a tɔŋɪ Krisi wɔm yigə a ba. ²⁹ Kɔ nyɪ di nɔɔnɔ na di kaanɪ te tɪn mu, kɔ yi kan-barɔ wɔm titi mu te kaanɪ wɔm. Ka-yiginu wɔm maa zɪgɪ daa nɪ yi o cɔgə. O na nɛ nɪ kan-barɔ wɔm jɪgɪ wɔpɔlo di o kaanɪ wɔm, o di wɔ ta jɪgɪ wɔpɔlo. Kuntɔ, a di jɪgɪ wɔpɔlo kɔ ja gaalɪ. ³⁰ Wɔntɔ nan manɔ si o ji nɔn-kamunu mu, si amɔ joori a ji nɔn-balanja.

³¹ Nɔɔnɔ wɔlɔ na nunɪ Wɛ te tɪn mu yi nɔn-kamunu o dwe nɔɔnɔ maama. Kɔ daari wɔlɔ na nunɪ lɔgɔ banja tɪn yi lɔgɔ nyɪm mu. O ni-taanɪ di maa yi lɔgɔ banja nyɪm. Wɔlɔ nan na nunɪ Wɛ-sɔŋɔ tɪn mu dwe maama. ³² O yəni o tɛ kulɔ o na niə yi o kwəri o na tɪn mu o bri nɔɔna. Di kuntɔ di, nɔɔna ta ba sɛ o zaasɪm dɪm. ³³ Nɔɔnɔ wɔlɔ nan na sɛ o zaasɪm dɪm tɪn, kuntɔ tu sɪnɪ o bri nɪ Wɛ yi cɪga mu. ³⁴ Bɛŋwaanɪ, kɔ na yi wɔlɔ wɔm Wɛ na tɔŋɪ tɪn, Wɛ pɛ-o DI Joro kɔm kɔ tiini kɔ ja gaalɪ, yi kɔ paɪ o tɛ Wɛ titi ni-taanɪ. ³⁵ Ko Banja-Wɛ soe DI Bu wɔm yi DI pa-o dam wonjo maama banja nɪ. ³⁶ Nɔɔnɔ wɔlɔ na kɪ o wɔ-dɪdɔba di Wɛ Bu wɔm tɪn jɪgɪ ŋwɪ-dɔŋa kalɔ na ba ti tɪn. Kɔ daari nɔɔnɔ wɔlɔ na vɪn Wɛ Bu wɔm tɪn bá fɔgɪ o na ŋwɪa Wɛ tee nɪ. Wɛ ban-zɔŋɔ nan wɔ ta wɔ o yuu nɪ.»

4

Samari tiinə kaanɪ na lwarɪ Zezi te tɪn

1-3 Farizian tiinə bam deen ma ni ni Zezi wura o pai noona zanzan togti o kwaga ku dwe Zan, yi o ta kwəri o miisi-ba na wɔni We ɲwaanɩ. Ku nan dai Zezi titi mu miisi-ba na wɔni, ku yi o karabiə bam mu miisi-ba. Zezi na maani ni Farizian tiinə bam lwarɩ kontu tin, o ma zaɲi Zude ni o joori o maa ve Galile. 4 O na maa ve kontu tin, o maɲi si o togti Samari wɔni mu o ke.

5 O ma vu o yi Samari tiv kudonɔ, ku yiri mu Siswaari. Ku batwari di tɔga kalu Zakobi deen na pe o bu Zuzefu faɲa faɲa tin. 6 Zakobi deen jigi vuli je sim kontu ni, di ta na wura di zim maama. Zezi na ve taan kontu tin, o ma bwani. O ma vu o jani vuli dim ni ni. Ku deen yi wia titari ni mu. 7-8 O karabiə bam maa ke tiv kum wo si ba yaɣi wɔdiu. Zezi na je da kontu tin, Samari tiinə kaani wɔdonɔ laan ma ba si o mo na. Zezi ma ta did-o o wi, o ki na o pa-o si o nyɔ.

9 Kaani wum ma ta di Zezi o wi: «Nmɔ yi Zwifu mu, yi amɔ yi Samari tu. Bɛɛ mu yi n ta n wi, a ki na a pa-m?» Kaani wum tagi kontu, beɲwaanɩ Zwifə bam di Samari tiinə deen wari daani.

10 Zezi ma lər-o o wi: «Nmɔ ya na ye pɛɛri dilu We na lagi Di pa-m tin, yi nmɔ ya na ye wulu na loori nmɔ na tin, nmɔ titi ya mu wu loori amɔ, yi a pa nmɔ na balu na pai nabiinə ɲwi-dɔɲa tin.»

11 Kaani wum ma ta did-o o wi: «A tu, nmɔ ba jigi goɲo yi vuli dim luunə. Nmɔ nan wu ki ta mu n mo na balu na pai nabiinə ɲwi-dɔɲa tin? 12 Dibam nabaaru Zakobi mu kugi vuli dintu o pa dibam. Wuntu titi di o biə di o vara maama

dɛɛn mɔɔnɪ na yo mu faŋa faŋa ba nyɔa. Nmu nan buŋɪ n paɪ n dwe Zakɔbi mu naa?»

¹³ O ma lɛr-o o wɪ: «Kɔ na yɪ vɔli dɪntɔ na bam, nɔɔnɔ wɔlɔ maama na nyɔɔɔ-ba tɪn, na-nyɔm ta wó ja kɔntɔ tu. ¹⁴ Kɔ nan na yɪ na balɔ amɔ na wó pa tɪn, na-nyɔm daa bá ja wɔlɔ na nyɔɔɔ-ba tɪn. Na balɔ a na wó pa tɪn wó ji nɪnɛɛnɪ buli-yi mu te o wɔnɪ, yɪ dɪ wó ta burə na balɔ na paɪ ŋwɪ-dɔŋa kalɔ na ba ti tɪn.»

¹⁵ Kaanɪ wɔm daa ma ta dɪd-o o wɪ: «A tu, nan pa-nɪ na bam kɔntɔ, sɪ na-nyɔm daa yɪ ja-nɪ sɪ a taa tui yo a mɔɔnɪ na.»

¹⁶ Zezi ma ta dɪd-o o wɪ: «Vɛ n bɛŋɪ n barɔ sɪ á da daanɪ á ba.»

¹⁷ Kaanɪ wɔm ma lɛri o wɪ, wɔm ba jɪɔ barɔ. Zezi ma ta-o o wɪ: «Nmu na tagɪ nɪ n ba jɪɔ barɔ tɪn yɪ cɪga mu. ¹⁸ Nmu ya n zɔ banna banu mu, yɪ nmu na wɔ nɔɔnɔ wɔlɔ tee nɪ lele kɔntɔ tɪn daɪ n barɔ. Kɔ yɪ cɪga mu n tagɪ n brɪ-nɪ.»

¹⁹ Kaanɪ wɔm ma ta dɪd-o o wɪ: «A tu, amɔ lwarɪ nɪ n yɪ Wɛ nɪjɔŋnu mu. ²⁰ Dɪbam Samari tiinə nabaara bam dɛɛn tui piu kɔntɔ yuu mu ba zuli Wɛ. Kɔ daari abam Zwifə bam brɪ nɪ, kɔ maŋɪ sɪ nɔɔna taa zuli Wɛ Zeruzalem nɪ mu.»

²¹ Zezi laan ma ta dɪd-o o wɪ: «Kaanɪ, sɛ a taanɪ dɪm. Maŋa wó ba, yɪ abam daa bá ta ve piu kɔntɔ yuu naa Zeruzalem sɪ á zuli dí Ko Wɛ da. ²² Abam Samari tiinə yəri wɔlɔ á na zuli tɪn. Dɪbam Zwifə bam nan ye wɔlɔ dí na zuli tɪn, bɛŋwaanɪ Wɛ tɔɔɔ Zwifə bam jɪŋa mu Dɪ vrɪ nabiinə ba lwarɪm wɔnɪ. ²³ Kɔ daari maŋa maa buunɪ lele kɔntɔ, yɪ balɔ na sɪunɪ ba zuli dí Ko Wɛ cɪga tɪn, baá zuli-Dɪ dɪ Wɛ Joro dam dɪ cɪga.

Mu dí Ko We na lagı sı nabiinə taa zuli-Dı te tın.
²⁴ We yi joro mu. Balu maama na lagı ba zuli-Dı tın maŋı sı ba zuli-Dı dı We Joro dam dı cıga mu.»

²⁵ Kaanı wum ma ta o wı: «Amu ye sı Mesi wulu ba na bə nı Krişı tın wú ba. O nan na tuə, oó ta We cıga kam maama o brı dıbam.»

²⁶ Zezi ma lər-o o wı: «Ku yi amu mu kuntu, a zıgı a ŋoɔnı dı nmu.»

²⁷ Zezi karabiə bam laan ma joori ba ba. Ba na ne Zezi na zıgı o ŋoɔnı dı kaanı wum kuntu tın, ku ma su-ba. Dı kuntu dı, ba wuluwulu nan wu bwe o nii, «bɛɛ mu o laga?» naa, «bɛɛ mu yi Zezi ŋoɔnı dı kaanı wum?»

²⁸ Kaanı wum laan ma yagı o kooɔɔ wum, yi o daarı o vu tu kum wu. O na yi da tın, o ma ta dı noɔna bam o wı: ²⁹ «Ba-na á nii noɔnu, o na tagı amu na kı kulu maama tın o brı-nı. A yəri wuntu mu wú ta yi Krişı wum We na tuŋı tın naa?» ³⁰ O na tagı o brı-ba kuntu tın, ba ma nuŋı tu kum wunu ba maa ve Zezi te.

³¹ Kantu maŋa kam nı Zezi karabiə bam ma ta dıd-o sı o di wudiu. ³² O ma ləri-ba o wı: «A maŋı a jıgı wudiu. Abam nan yəri ku na yi wudiu kulu tın.»

³³ O karabiə bam laan ma bwe daanı ba wı: «Noɔnu mu nan ga jaanı wudiu o ba o pa-o naa?»

³⁴ Zezi ma ta dı ba o wı: «Amu wudiu kum yi sı a togı wulu wum na tuŋı-nı tın wubuŋa mu, sı a tuŋı o tituŋa yam a ti. ³⁵ Abam yəni á te nı: «Ku daarı canı sına mu sı dí kı faa.» Amu nan lagı a ta abam sı á fogı á nii karı sım na yi te tın. Faa kum bıga, ku laan daarı zagım mu.

³⁶ Maŋa kam yiə, sɪ wʊɫɔ na kɪ faa kʊm tɪn jonɪ o ŋwɪrɔ. Faa kʊm nyɪ dɪ nɔɔna balɔ Wɛ na vrɪ Dɪ pa ba na ŋwɪ-dʊŋa kalɔ na ba ti tɪn mu, sɪ nɔɔnɔ wʊɫɔ na dugɪ tɪn dɪ wʊɫɔ na zagɪ tɪn maama wəli daanɪ ba na wɔpɔlo. ³⁷ Taanɪ dɪntɔ yɪ cɪga mu: «Nɔɔnɔ mu dugə, yɪ wɔdonɔ zagɪ.» ³⁸ Kuntɔ tɪn, a tɔŋɪ abam sɪ á vu á beeri nɔɔna mu á pa Wɛ. Kʊ nyɪ nɪnɛnɪ abam wɔ vagɪ mɪna, yɪ á laan wú vu á zagɪ-ya. Nɔɔna badonnə mu vagɪ-ya, yɪ abam dɪ nyɔɔrɪ ba tɪtɔŋa yam baŋa nɪ.»

³⁹ Samari tiinə kaanɪ wɔm dɛɛn na tagɪ o brɪ o tɪv kʊm tiinə nɪ Zezi tagɪ wɔm na kɪ kulɔ maama o brɪ-o tɪn, kʊ ma pa Samari tiinə zanzan kɪ ba wɔ-dɪdɔba dɪ Zezi. ⁴⁰ Samari tiinə bam ma vu Zezi te, ba loor-o sɪ o maŋɪ ba tee nɪ. O ma kɪ da yale dɪ ba.

⁴¹ Nɔɔna zanzan daa ta ma kɪ ba wɔ-dɪdɔba dɪd-o o ni-taanɪ dɪm ŋwaanɪ. ⁴² Ba ma ta dɪ kaanɪ wɔm ba wɪ: «Dɪbam laan kɪ dí wɔ-dɪdɔba dɪd-o, yɪ kʊ daa dai nmɔ na tagɪ kulɔ n brɪ dɪbam tɪn ŋwaanɪ. Dɪbam tɪtɪ ni o taanɪ dɪm, yɪ dí kwəri dí lwarɪ nɪ wɔntɔ mu sunɪ o yɪ wʊɫɔ na vrɪ nabiinə lwarɪm wɔnɪ tɪn.»

Zezi na pɛ dɪdɛɛrɔ wɔdonɔ bu na yazurə te tɪn

⁴³ Da yale yam dɛɛn na kɛ tɪn, Zezi ma zanɪ o maa ve o tɪtɪ tɪv Galile. ⁴⁴ Zezi tɪtɪ dɛɛn mu tagɪ o wɪ, ba ba nɪgɪ Wɛ nijonnu o tɪtɪ tɪv nɪ. ⁴⁵ Zezi nan na ve o yɪ Galile tɪn, nɔɔna ma jeer-o lanyɪranɪ, bɛŋwaanɪ ba ya na ve Zeruzalem sɪ ba dɪ Pakɪ candiə kam tɪn, ba nɛ wo-kɪnkagɪla yalɔ maama o na kɪ da tɪn.

⁴⁶ Zezi laan ma joori o vu Kana, Galile tɔv nɪ. Kɔ yɪ jəgə kalɔ o ya na pɛ na bam ji tweeru biə sana tɪn mɔ.

Dɪdɛɛrɔ wɔdɔŋ maa wɔ Kapɛrnawum nɪ, yɪ o bu ba jɪgɪ yazurə. ⁴⁷ O na lwarɪ nɪ Zezi nunɪ Zude nɪ o ba Galile tɪn, o ma zanɪ o vu o te, o loor-o sɪ o vu Kapɛrnawum o pa o bu wɔm na yazurə, o na lagɪ o tɪ tɪn ŋwaanɪ. ⁴⁸ Zezi ma ta dɪd-o o wɪ: «Abam na wɔ nɛ wo-kɪnkagɪla yalɔ na brɪ nɪ Wɛ tɔŋɪ-nɪ tɪn, abam bá fɔgɪ á sɛ amɔ.»

⁴⁹ Dɪdɛɛrɔ wɔm daa ma ta o wɪ: «A tu, pa dí vu lɪla sɪ a bu wɔm wɔ zɪgɪ o tɪ.»

⁵⁰ Zezi laan ma ta dɪd-o o wɪ: «Ve sɔŋɔ, sɪ n bu wɔm daa bá tɪ.»

Nɔɔnɔ wɔm ma kɪ o wɔ-dɪdɔv dɪ Zezi na tagɪ te tɪn, yɪ o zanɪ o viiri. ⁵¹ O ta na wɔ cwəŋə nɪ o maa ve sɔŋɔ tɪn, mɔ o tɪntɔŋna tu ba jeer-o, yɪ ba ta ba wɪ: «N bu wɔm nɛ yazurə.»

⁵² O ma bwe-ba o wɪ: «Maŋa kɔɔ mɔ kɔ garɪ bu wɔm yɪra nɪ?» Ba ma ta ba wɪ: «Kɔ yɪ diin, wɪa tɪtarɪ nɪ mɔ, o paa kam yag-o.» ⁵³ Ba na tagɪ kɔntɔ tɪn, nɔɔnɔ wɔm ma guli nɪ kɔ yɪ maŋa kam kɔntɔ nɪ nɔɔ mɔ Zezi tagɪ o wɪ, o bu wɔm daa bá tɪ. O dɪ o sɔŋɔ tiinə maama laan ma kɪ ba wɔ-dɪdɔv dɪ Zezi.

⁵⁴ Mɔ Zezi na kɪ wo-kɪnkagɪlɪ dɪlɔ, o kɪ kuni bɪle Galile nɪ, o na nunɪ Zude o joori o ba tɪn.

5

Zezi na pɛ kɔɔ na yazurə siun dɛ nɪ te tɪn

¹ Kɔntɔ kwaga nɪ Zezi ma zanɪ o vu Zeruzalɛm, sɪ o tɔgɪ o di Zwifə bam candiə kadoŋ. ² Bugə kadoŋ mɔ wɔra, ka na batwarɪ dɪ tɔv kɔm ni dɪlɔ

peeni na tɔgi da tun. Ka yiri di Zwifə bam taanu mu yi Betizata. Ba deen te pwe sinu mu ka ni ni. ³ Yawuna zanzan deen yəni ba tigi pwe sim kuri ni. Badaara yi lilwə di gwanɔ di kwaarɔ. [Ba tigi da ba cəgə, si Wε maleka mu ba ka pɔgili na bam. ⁴ Ka na yəni ka pɔgili na bam kuntu don, yawunɔ wulɔ na wɔ loori yigə o tu na bam wɔni tin wɔ na yazurə di yawu kulɔ maama na jɔg-o tin.]

⁵ Nɔɔnɔ wɔdon deen ma wɔra, o na ba jigi yazurə ku yi ni bɔna fiintɔ nana (38) te. ⁶ Zezi ma na o na tigi da tun, yi o lwarɔ ni o ya maɔi o ba jigi yazurə ku daani. O ma ta di nɔɔnɔ wɔm o wɔ: «Nmɔ lagi si n na yazurə na?»

⁷ Yawunɔ wɔm ma lər-o o wɔ: «A tu, bugə kam na bam na yəni ba pɔgili, a ba jigi nɔɔnɔ wulɔ na wɔ kwe-ni o ja tu na bam wɔni tin. A na yəni a kwaanɔ si a tu, nɔɔnɔ mu wɔ tu o loori amɔ.»

⁸ Zezi ma ta did-o o wɔ: «Zaɔi weeni, si n kwe n sara kam n ta n veə.» ⁹ O na tagi kuntu tin, nɔɔnɔ wɔm ma sinɔ o na yazurə bidwi baɔa ni, yi o zaɔi o kwe o sara kam o veə. Ku yi Zwifə bam siun de ni mu ku ki kuntu.

¹⁰ Kuntu ɔwaanɔ Zwifə yigə tiinə bam ma ta di nɔɔnɔ wɔm ba wɔ: «Zim yi dibam siun de mu. Kuntu ɔwaanɔ ku culə si n ta n ze n sara kam.»

¹¹ O ma ləri-ba o wɔ: «Nɔɔnɔ wulɔ na pε amɔ na yazurə tin mu tagi o wɔ, a kwe a sara kam a taa veə.»

¹² Ba ma bwe-o ba wɔ: «Nɔɔnɔ wɔm kuntu yi wɔɔ mu, yi o wɔ n kwe n sara kam n ta n veə?»

¹³ O maa daa yəri wɔɔɔ na pɛ o na yazurɛ yam tɪn, bɛɲwaanɪ Zezi zɔ nɔn-kɔgɔ kɔm wɔ yɪ o daa wɔ nɛ-o.

¹⁴ Kɔ na kɪ fɪtɪn tɪn, Zezi ma vu o jeer-o Wɛ-di-kamunu kɔm wɔnɪ. O ma ta dɪd-o o wɪ: «Nii, nmɔ laan nɛ yazurɛ. Nan daa n yɪ kɪ lwarɪm, sɪ wo-lɔŋɔ kɔɔɔ na dwe kɔntɔ tɪn daa yɪ kɪ-m.»

¹⁵ Nɔɔnɔ wɔm laan ma vu o ta dɪ Zwifɛ yigɛ tiinɛ bam o wɪ: «Kɔ yɪ Zezi ya mɔ pɛ a na yazurɛ.»

Zezi na jigɪ dam te tɪn

¹⁶ Zwifɛ yigɛ tiinɛ bam dɛɛn maa wɔra ba yaaru Zezi, dɪ o na pɛ yawɪnɔ wɔm na yazurɛ ba siun dɛ dɪm nɪ tɪn ŋwaanɪ. ¹⁷ Zezi ma lɛri-ba o wɪ: «A Kɔ Wɛ yɛni Dɪ kɪ kɔɔɔ Dɪ wɔɔɔɲa na lagɪ tɪn mɔ maɲa maama. Amɔ dɪ nan kɪ kɔntɔ mɔ.»

¹⁸ O na tagɪ kɔntɔ tɪn ŋwaanɪ mɔ pɛ Zwifɛ yigɛ tiinɛ bam laan tiini ba bɔɲɪ o gɔm. Kɔ nan daɪ nɪ ba na wɪ o cɔgɪ ba siun dɛ cullu tɪm tɪn mɔ ŋwaanɪ, kɔ yɪ o na tagɪ o wɪ Wɛ yɪ o titɪ Kɔ tɪn mɔ. O taanɪ dɪm kɔntɔ brɪ nɪ o dɪ Wɛ yɪ bɪdwɪ mɔ.

¹⁹ Zezi ma ta dɪ ba o wɪ: «A lagɪ a ta cɪga mɔ dɪ abam sɪ, amɔ na yɪ Wɛ Bu wɔm tɪn, a bɔ wani a kɪ kɔɔɔkɔɔɔ a titɪ nɪ, kɔ na daɪ kɔɔɔ a na nɛ a Kɔ Wɛ na kɪ tɪn. A Kɔ na kɪ kɔɔɔ tɪn mɔ amɔ dɪ wɔ kɪ. ²⁰ Bɛɲwaanɪ Baɲa-Wɛ soe Dɪ Bu wɔm yɪ Dɪ maa brɪ-o kɔɔɔ maama Dɪ titɪ na kɪ tɪn. Dɪ nan wɔ brɪ-o wo-kamunnu tɪɔ na dwe tɪntɔ tɪn sɪ o kɪ, yɪ kɔɔ sɔ abam. ²¹ Kɔntɔ, Baɲa-Wɛ na bi nɔɔna Dɪ pa ba yagɪ tɔɔnɪ yɪ Dɪ pa-ba ŋwɪ-dɔɲa te tɪn, Dɪ Bu wɔm dɪ wɔ pa balɔ o na lagɪ tɪn na ŋwɪ-dɔɲa. ²² Kɔɔɔ na wɛli da tɪn, Baɲa-Wɛ titɪ

bá di nɔɔn-nɔɔnɔ taanu. DI nan pɛ DI Bu wɔm ni sɪ o di nabiinɛ maama taanu. ²³ Kuntu wó pa nɔɔna maama zuli Wɛ Bu wɔm, nɪ ba na zuli o Ko Wɛ te tɪn. Wɔlɔ maama na ba zuli Wɛ Bu wɔm tɪn, o ba zuli o Ko Wɛ dɪlɔ na tɔŋ-o tɪn dɪ mɔ.»

²⁴ Zezi daa ma ta o wɪ: «A lagɪ a ta cɪga mɔ dɪ abam sɪ, wɔlɔ maama na ni a taanu dɪm yɪ o daari o kɪ o wɔ-dɪdɔa dɪ wɔlɔ na tɔŋɪ-nɪ tɪn, kuntu tu jɪgɪ ŋwɪ-dɔŋa kalɔ na ba ti tɪn. Ba daa bá di o taanu. Kuntu tu nunɪ tɔɔnɪ wɔnɪ mɔ, o zɔ ŋwɪa kalɔ na ba ti tɪn wɔnɪ. ²⁵ A lagɪ a ta cɪga dɪ abam sɪ, maŋa maa bɪna lele kuntu, yɪ balɔ na ba jɪgɪ ŋwɪa Wɛ tee nɪ tɪn wó ni amɔ Wɛ Bu wɔm kwɛrɛ. Balɔ na sɛ-ka tɪn wó na Wɛ ŋwɪ-dɔŋa kam. ²⁶ Kuntu, Wɛ na yɪ ŋwɪa tu tɪn, mɔ DI pɛ wɔlɔ na yɪ DI Bu wɔm tɪn dɪ ji ŋwɪa tu. ²⁷ DI ma kwɛri DI pa-o ni sɪ o di nabiinɛ taanu, o na yɪ Nabiin-bu wɔm tɪn ŋwaanu. ²⁸ Yɪ pa-na kɔ sɔ abam dɪ a na tagɪ wɔŋo kɔlɔ tɪn. Maŋa maa bɪna, yɪ balɔ maama na tɪgɪ tɪn wó ni amɔ kwɛrɛ, ²⁹ yɪ ba nunɪ ba yibeelɛ wɔnɪ. Balɔ maama na kɪ lanyɪranɪ tɪn wó bi ba taa ŋwɪ Wɛ tee nɪ. Kɔ daari balɔ maama na kɪ wo-balwaarɔ tɪn wó bi, yɪ ba di ba taanu, yɪ ba na cam. ³⁰ A bá wanɪ a kɪ kɔlɔkɔlɔ amɔ tɪtɪ nɪ. Amɔ tɔgɪ a Ko ni mɔ a maa di nabiinɛ taanu. Kuntu ŋwaanu amɔ sariya dim dɪm yɔɔrɪ dɪ yɪ cɪga mɔ, bɛŋwaanu amɔ ba kwaanu sɪ a kɪ kɔlɔ amɔ tɪtɪ na lagɪ tɪn, kɔ yɪ Wɛ na tɔŋɪ-nɪ sɪ a kɪ kɔlɔ DI na lagɪ tɪn mɔ.»

³¹ Zezi ta ma ta dɪ Zwifɛ yigɛ tiinɛ bam o wɪ: «A tɪtɪ yɪranɪ mɔ ya na brɪ a cɪga kam, kɔ daɪ fifɔn sɪ á sɛ nɪ a taanu dɪm yɪ cɪga. ³² Nɔɔnɔ

wɔdɔŋ nan mu zigi amu ciga kam kwaga ni, ku yi amu Ko We mu, yi a ye ni wontu jigi ciga di o na te amu taani te tin. ³³ Abam ya tɔŋi nɔɔna Zan tee ni yi o ta amu ciga o bri-ba. ³⁴ Ku na yi amu, a ya ba lagi si nɔɔn-nɔɔnu pa amu ciga kam maana. A nan tagi Zan taani abam ɲwaanu mu, si ku wani ku wɛli abam si á na vrim lwarim woni. ³⁵ Zan deen nyi di kanta mini na tiini di jigi pooni te tin mu. Abam ma se si á tɔgi o taani dim di wɔpolo maɲa finfin yirani, yi á laan kwe á yagi.

³⁶ A nan jigi maana yalu na daga ya dwe Zan na pe yalu tin. Titɔŋa yam a Ko We na pe-ni si a tɔŋi tin, yantu mu a jigi a tɔŋa, yi yantu mu pa-ni ciga ni We mu suni DI tɔŋi-ni. ³⁷ A Ko We dilu na tɔŋi-ni tin zigi a ciga kam kwaga ni. Abam nan maɲi á wɔ cɛgi DI kwɛrɛ, naa á na DI na nyi te tin. ³⁸ Abam wɔ jɔŋi DI taani dim á ki á wɔ ni. Á na wɔ se wɔlu wɔm DI na tɔŋi tin mu bri kuntu. ³⁹ Abam yɛni á kwaanu á zaasi We twaanu tum, beɲwaanu á buɲi ni tintu ɲwaanu mu á wó na ɲwɛa kalu na ba ti tin. Ku nan yi amu taani mu twaanu tum kuntu tea. ⁴⁰ Abam nan ta ba se si á ba amu te, si ku pa á na ɲwi-dɔŋa kalu na ba ti tin.

⁴¹ A nan ba buɲi si nabiinɔ ta pa amu zula. ⁴² Ku na yi abam, amu ye á wɔru. A ye ni We sono tɛri á bicara ni. ⁴³ Amu nan jaani a Ko yiri mu a ba, yi abam vin si á jeeri-ni. Nɔɔnu wɔlu nan na jaani o titi yiri o ba, á wó jeeri kuntu tu. ⁴⁴ Abam nan lagi si á taá jɔŋi zula mu da-tee ni, yi á ba lagi si á ki kulɔ na wó pa á na zula We

dilɔ na ba jigi don tin tee ni. Kuntu mu á warɔ á kɪ á wɔ-dɪdɔa dɪ amɔ.

⁴⁵ Á yɪ taá buɲɪ ni, amɔ mu wó vɪn abam bɔra a Ko Wɛ tee ni. Kɔ yɪ Moyisi wɔm abam ya na buɲɪ sɪ á wó na ŋwɪa Wɛ tee ni o ŋwaanɪ tin mu wó vɪn abam bɔra. ⁴⁶ Abam ya na sɪnɪ á sɛ Moyisi na tagɪ kulɔ tin, á ya wó sɛ amɔ dɪ, bɛŋwaanɪ wɔntɔ pɔpɔnɪ amɔ taanɪ mu. ⁴⁷ Abam nan manɪ á wɔ sɛ o na pɔpɔnɪ kulɔ tin. Kuntu tin, á nan wó kɪ ta mu á sɛ amɔ na tagɪ kulɔ tin?»

6

Zezi na pɛ nɔn-kɔgɔ wɔdiu yɪ ba di te tin

(Matiyu 14:13-21, Mariki 6:30-44, Luki 9:10-17)

¹ Dɛ dɪdɔwɪ Zezi dɪ o karabiə bam ma zanɪ ba vu ba bɛ Galile nɪnɔv kɔm bube dɪdonɪ dɪm. Nɔɔna badaara bæ-ka ni Tiberiyadɪ nɪnɔv mu. ² Nɔn-kɔgɔ zanzan maa tɔgɪ o kwaga, bɛŋwaanɪ ba nɛ wo-kɪnkagɪla yalɔ o na kɪ o pa yawɪna na yazurə tin. ³⁻⁴ Kɔ dɛɛn tɔwɛ sɪ Zwifə bam di ba candiə kalɔ yɪrɪ na yɪ Pakɪ tin. Zezi ma vu o di piu yuu o jəni da dɪ o karabiə bam. ⁵ O ma kwəni o yuu o nii, yɪ o na ni kɔgɔ zanzan mu maa bɪnɪ o te. O ma ta dɪ Filipi o wɪ: «Dí wó kɪ ta mu dí na wɔdiu, sɪ dí yəgi dí pa nɔɔna bantɔ maama sɪ ba di?» ⁶ O na tagɪ kuntu tin, kɔ yɪ sɪ o ma nii Filipi wɔbɔŋa na yɪ te tin mu, sɪ o manɪ o ye o na wó kɪ te.

⁷ Filipi ma lər-o o wɪ: «Dí na lagɪ dí yəgi dɪpɛ sɪ nɔɔnɔv maama na fɪnfɪn o di, kɔ sɛbu kɔm wó dwəni sɛbu-dala biə-yale (200).»

⁸ O karabiə bam dɪdɔa, Andre wɔɔɔ na yɪ Simɔn Pɪyɛɛɪ nyaanɪ tɪn, ma ta o wɪ: ⁹ «Nii, bu wɔɔɔn mɔ wɔ yo seeni, o jɪgɪ dɪpwa yanu dɪ kaləŋ-balɛ sɪlɛ. Kɔ nan bá wanɪ kɔ yɪ nɔɔna bantɔ maama dim.»

¹⁰ Zezi laan ma ta dɪ ba o wɪ: «Á nan pa nɔɔna bam jəni tɪga nɪ.» Gaarɔ tiini tɪ wɔra jəgə kam kɔntɔ nɪ. Nɔɔna bam maama ma jəni tɪga nɪ. Ba yɪ nɪnɛnɪ baara mɔrr-tɪnu (5.000), kɔ wəli dɪ kaana dɪ biə.

¹¹ Zezi ma kwe dɪpwa yam yɪ o kɪ Wɛ le ya ŋwaanɪ. O ma daari o manɪ-ya o pa nɔɔna bam na je tɪga nɪ tɪn. O ma kɪ Wɛ le kale sɪm dɪ ŋwaanɪ yɪ o pa-ba. Nɔɔna bam maama ma di nɪ ba na lagɪ te tɪn. ¹² Ba ma di ba su ba daari. Zezi ma ta dɪ o karabiə bam o wɪ: «Ve-na á twɛ cicwəeru tɪɔ na daari tɪn, sɪ á yɪ yagɪ sɪ tɪ cɔgɪ.» ¹³ Ba ma twɛ tɪ maama ba su tɪtwarɔ fugə-tɪlɛ. Dɪpwa yanu yam ba na di ba daari tɪn cicwəeru yɪranɪ mɔ kɔntɔ.

¹⁴ Nɔɔna bam na nɛ wo-kɪnkagɪɪ dɪm Zezi na kɪ tɪn, ba ma ta ba wɪ: «Kɔ sɪnɪ kɔ yɪ cɪga mɔ, Wɛ nijonɔnu wɔɔɔ ya na manɪ sɪ o ba lɔgɔ baŋa tɪn mɔ tɪntɔ.»

¹⁵ Zezi laan ma lwarɪ nɪ ba lagɪ ba pa o ji ba pɛ dɪ dam mɔ. O na lwarɪ kɔntɔ tɪn, o ma zanɪ o joori o vu o di piu yuu o wɔra o yɪranɪ.

Zezi na ve na baŋa nɪ te tɪn

(Matiyu 14:22-33, Marikɪ 6:45-52)

¹⁶ Dɪdaanɪ na yɪ tɪn, Zezi karabiə bam ma vu ba yɪ nɪnɔ kɔm nɪ. ¹⁷ Ba ma zɔ naboro ba tɔgɪ nɪnɔ kɔm wɔ ba maa ve Kapɛrnawum. Tɪga

maa tiini ka yi, yi Zezi daa ta wu tu ba te. ¹⁸ Vu-duu laan ma zanjɔ ku fufugə ku pa na bam pɔgɔla. ¹⁹ Zezi karabiə bam ma co naboro kum ba vu ba yi nɔnɛnɛ kilɔmɛtra yanu naa yardu te. Ba laan ma na Zezi na ve na bam banja ni o maa bunu ba te. Fɔɔni ma zu-ba. ²⁰ Zezi ma ta di ba o wi: «Á yi taá kwarɔ fɔɔni, si ku yi amɔ.» ²¹ Ba ma bunɔ si ba pa Zezi zu naboro kum, di ba de ba yi buburu ni, jəgə kalɔ ba ya na maa ve tɔn.

Zezi mu pai nabiinə ηwi-duja kalɔ na ba ti tɔn

²² Tiga na puuri tɔn, nɔn-kɔgɔ kulɔ na manɔ nɔnɔ kum bube didoŋ diɔ ni tɔn ma maani ni, naboro diduɔ yiranɔ ya mu wɔra. Ba maa ye ni Zezi karabiə bam ke ba daar-o, yi o wu de o zu ba naboro kum o vu. ²³ Nabwəeru tidonnə ma nunɔ Tiberiyadi ti ba, ti yi bube dilɔ nɔn-kɔgɔ kum na wɔra tɔn. Ku yi jəgə kam kuntu ni mu di Yuutu Zezi ya ki We le wɔdiiru tɔm ηwaanɔ, yi o daari o pa nɔɔna bam di tɔn. ²⁴ Nɔɔna bam na lwarɔ ni Zezi di o karabiə bam daa tərə tɔn, ba ma zu nabwəeru tɔm wu ba maa ve Kapernawum si ba beer-o.

²⁵ Nɔɔna bam na be nɔnɔ kum tɔn, ba ma na Zezi. Ba ma bwe-o ba wi: «Karanyina, manja kɔɔ mu n tu yoba?»

²⁶ Zezi ma ləri-ba o wi: «A lagɔ a ta cɔga mu di abam si, abam na kari á beeri amɔ tɔn, ku dau á na ne wo-kɔnkagɔla yalɔ na bri ni We tɔŋi-ni tɔn ηwaanɔ. Ku yi á na di wɔdiiru tɔm á su tɔn ηwaanɔ mu á beeri amɔ. ²⁷ Á nan yi taá tɔŋi-na wɔdiu kulɔ na wó ba ku cɔgɔ tɔn má ηwaanɔ. Á taá tɔŋi wɔdiu kulɔ na wó pa á na ηwi-duja

kalu na ba ti tun ηwaanu. Amu Nabiin-bu wum mu wó pa abam kontu wodiú kum, benwaanu a Ko We mu pe-ni ni si a taa tunja a pa-DI.»

²⁸ Ba laan ma bwe-o ba wi: «Dibam nan wó ki ta mu, si dí taá tuni titunja yalu We na lagi tin?»

²⁹ O ma leri-ba o wi: «Titunji dilu We na lagi si abam tuni tin, ku yi si á se wulu DI na tuni tin mu.»

³⁰ Ba ma ta bwe-o ba wi: «Wo-kinkagili doo mu nmu wó ki, si dí wani dí lwaru ni We mu siuni DI tuni nmu, si dí laan se-m? Nmu wó ki bee mu n bri dibam? ³¹ Faja faja tin, dibam nabaara deen na wu kagua wuni manja kalu ni tin, ba di wodiú kulú yiri na yi <Maanu> tin mu, ni We tonó kum na tagi te ku wi: <O pe-ba wodiú kulú na nunji We-songo ni tin yi ba di.> »

³² Zezi ma leri-ba o wi: «A lagi a ta ciga mu di abam si, ku dai Moyisi mu pe abam wodiú kulú na nunji We-songo ni tin. Ku nan yi a Ko We mu pai abam wodiú kulú na nunji DI songo ni yi ku yi wodiú ciga ciga tin. ³³ Benwaanu wodiú kulú We na pai tin mu yi wulu na nunji DI songo ni o tu o ba lugu banja o pai nabiine ηwi-dunja tin.»

³⁴ Ba ma ta did-o ba wi: «Dibam tu, ta n pai dibam wodiú kum kontu manja maama.»

³⁵ Zezi ma ta di ba o wi: «Amu yi wodiú kulú na pai nabiine ηwi-dunja tin. Wulu maama na tu amu te tin, kana daa bá ja kontu tu. Wulu maama na ki o wu-didba di amu tin, na-nyom daa bá ja kontu tu. ³⁶ A nan manji a ta a bri abam ni, á ne amu yi á ta ba se-ni. ³⁷ Ku daari wulu maama a Ko We na pe amu tin wó ba amu te. Wulu maama nan na tu amu te tin, a bá fogi a vin

kuntu tu. ³⁸ Beɲwaani amɔ nuni We-soŋɔ a ba si a ki wɔɔ na tɔŋi-ni tin wɔɔɔna mu, si ku dai a titi wɔɔɔna. ³⁹ Wɔɔɔ na tɔŋi-ni tin wɔɔɔna na lagi kulu tin mu yi si a yi yagi a pa balɔ maama Di na pe-ni tin wɔɔwɔɔ je, si a daari a pa ba maama joori ba bi lɔɔɔ tiim de ni. ⁴⁰ A Ko We wɔɔɔna mu yi si, wɔɔɔ maama na lwarɔ Di Bu wɔm yi o ki o wɔ-dɔɔba dɔɔ-o tin, si kuntu tu na ŋwi-dɔɔna kalɔ na ba ti tin. Aa pa kuntu tu joori o bi lɔɔɔ tiim de dim ni.»

⁴¹ Zezi na tagɔ kuntu tin, Zwifɔ bam maa pɔɔna di o na tagɔ o wi, wɔm mu yi wɔɔɔ kulu na nuni We-soŋɔ ni tin. ⁴² Ba maa te ba wi: «Wɔntu mu dai Zɔzefɔ bu Zezi wɔm na? Di ye o nu di o ko. Beɛ mu yi o laan nan ta wi, o nuni We-soŋɔ ni mu o ba?»

⁴³ Zezi ma lɔri-ba o wi: «Yagi-na, a yi taá pɔɔna. ⁴⁴ Nɔɔn-nɔɔnɔ bá wani o ba amɔ te, ku na dai a Ko We dɔɔ na tɔŋi-ni tin mu vanɔ kuntu tu jɔɔna si o ba amɔ te. Amɔ wɔ pa kuntu tu joori o bi lɔɔɔ tiim de dim ni. ⁴⁵ Ku pɔɔɔni faɔa faɔa We nijɔɔnɔ tɔɔɔ kum wɔni ku wi: «Ba maama wɔ zaasi We tee ni.» Wɔɔɔ maama nan na cɔgi a Ko We taani dim yi o se Di zaasim dim tin wɔ ba amɔ te. ⁴⁶ Ku nan dai ni nɔɔnɔ mu ne a Ko We, ku yi amɔ na nuni Di te tin yirani mu ne-Di. ⁴⁷ A lagi a ta cɔga mu di abam si, wɔɔɔ na ki o wɔ-dɔɔba di amɔ tin mu jigi ŋwi-dɔɔna kalɔ na ba ti tin. ⁴⁸ Amɔ yi wɔɔɔ kulu na paɔ nabiinɔ ŋwi-dɔɔna tin. ⁴⁹ Faɔa faɔa tin, abam nabaara deen na wɔ kagɔa kam wɔni tin, ba di wɔɔɔ kulu yiri na yi «Maani» tin, yi ba ta wɔ lugi tɔɔni. ⁵⁰ Ku daari kuntu yi wɔɔɔ kulu na

nunji Wε-sɔŋɔ, yi wɔɔɔ na di-ku tɪn, tɔɔnɪ daa bá ja kɔntɔ tu. ⁵¹ Amɔ yi wɔɔɔdi kɔɔɔ na nunji Wε-sɔŋɔ nɪ yi kɔ jɪgɪ ŋwɪa kɔ paɪ nabiinɔ tɪn. Wɔɔɔ maama na di wɔɔɔdi kɔm kɔntɔ tɪn wɔ ta ŋwɪ mɔ maŋa maama. Wɔɔɔdi kɔɔɔ a na wɔ pa nabiinɔ tɪn yi a yɪra yam mɔ, sɪ kɔ pa nabiinɔ taa jɪgɪ ŋwɪ-dɔŋa.»

⁵² Zezi na tagɪ kɔntɔ tɪn, Zwifɔ bam laan ma tiini ba magɪ kantɔgɔ daanɪ ba wɪ: «Nɔɔnɔ wɔntɔ wɔ kɪ ta mɔ o kwe o yɪra o pa dɪbam sɪ dí di?»

⁵³ Zezi laan ma ta dɪ ba o wɪ: «A lagɪ a ta cɪga mɔ dɪ abam sɪ, abam na wɔ di amɔ Nabiin-bu wɔm yɪra yam, yi á daari á wɔ nyɔgɪ a jana kam, á ba jɪgɪ Wε ŋwɪ-dɔŋa kam. ⁵⁴ Wɔɔɔ nan na di a yɪra yam yi o daari o nyɔ a jana kam tɪn, kɔntɔ tu jɪgɪ ŋwɪa kalɔ na ba ti tɪn. Amɔ wɔ joori a bi kɔntɔ tu lɔgɔ tiim dɛ dɪm nɪ. ⁵⁵ Bɛŋwaanɪ a yɪra yam mɔ yi wɔɔɔdi cɪga, yi a jana kam yi wɔ-nyɔɔɔɔ cɪga cɪga. ⁵⁶ Wɔɔɔ na di a yɪra yam yi o daari o nyɔ a jana kam tɪn wɔ ta ŋwɪ dɪ amɔ, yi amɔ ŋwɪ kɔntɔ tu wɔnɪ. ⁵⁷ A Ko Wε dɪɔ na yi ŋwɪa tu tɪn mɔ tɔŋɪ-nɪ. Kɔ nan yi dɪntɔ ŋwaanɪ mɔ amɔ dɪ jɪgɪ ŋwɪa. Kɔntɔ, wɔɔɔ na di a yɪra yam tɪn, kɔntɔ tu dɪ wɔ ta ŋwɪ amɔ ŋwaanɪ.

⁵⁸ Mɔ wɔɔɔdi kɔɔɔ na nunji Wε-sɔŋɔ nɪ tɪn. Kɔntɔ nan ba nyɪ dɪ wɔɔɔdi kɔɔɔ abam nabaara bam dɛɛn na di yi ba daa ta ti tɪn. Wɔɔɔ maama na di wɔɔɔdi kɔntɔ tɪn wɔ ta ŋwɪ mɔ maŋa maama.»

⁵⁹ Mɔ Zezi dɛɛn na brɪ nɔɔna bam tɪte Kapernawum Wε-digɔ kam wɔnɪ tɪn.

⁶⁰ Zezi karabiə bam zanzan na ni kuntu tɪn, ba ma ta ba wɪ: «O taanɪ dɪm tiini dɪ cana. Nɔɔn-nɔɔnɔ b́a wani o jɔɔji-dɪ.»

⁶¹ Zezi ma lwarɪ o tɪtɪ nɪ, nɪ o karabiə bam pɔɔna dɪ o taanɪ dɪm. O laan ma ta dɪ ba o wɪ: «A taanɪ dɪm kuntu pɛ á wɔɔɔɔɔɔ vugimi mu na?

⁶² Kɔ nan na yɪ kuntu, á na nɛ Nabiin-bu wɔm na maa joori o diini o ya na manɪ o wɔ mɛ tɪn, á laan wɔ kɪ tɪta mu? ⁶³ Kɔ yɪ Wɛ Joro kɔm mu pai nɔɔna ŋwɪa. Kɔ daari nabiinə dam b́a wani kɔlɔkɔlɔ dɪ kɪ. A na tagɪ taanɪ dɪlɔ dɪ abam tɪn mu pɛ abam Wɛ Joro kɔlɔ na pai nabiinə ŋwɪ-dɔɔɔ tɪn. ⁶⁴ Dɪ kuntu dɪ, abam badaara ta wɔ sɛ.» Zezi tagɪ kuntu, bɛɔɔwaaɪ kɔ pulim nɪ mu o manɪ o ye balɔ na b́a sɛ-o tɪn, dɪ wɔlɔ na wɔ ba o yɛg-o o pa nɔɔna tɪn. ⁶⁵ O daa ma ta o wɪ: «Kuntu ŋwaaɪ mu a tagɪ a bɪ abam nɪ, nɔɔn-nɔɔnɔ b́a wani o ba amɔ te, yɪ kɔ na dai a Ko Wɛ mu pɛ-o cwɔɔɔ.»

⁶⁶ Kuntu na kɪ tɪn, o karabiə zanzan ma joori o kwaga nɪ, yɪ ba daa ba tɔg-o. ⁶⁷ Zezi laan ma ta dɪ o karabiə fugə-bale bam o wɪ: «Abam dɪ ba lagɪ sɪ á yagɪ amɔ na?»

⁶⁸ Simɔn Pɪyɛɛɪ ma lɛr-o o wɪ: «A yuutu, dɪbam wɔ yagɪ nmu, sɪ dí daa vu wɔɔ te mu? Nmu jɪgɪ taanɪ dɪlɔ na pai nɔɔna ŋwɪa kalɔ na ba ti tɪn. ⁶⁹ Dɪbam sɛ nmu, yɪ dí kwəri dí lwarɪ nɪ nmu yɪ Wɔ-pɔɔɔ Tu wɔlɔ Wɛ na tɔɔɔ tɪn mu.»

⁷⁰ Zezi ma ta dɪ ba o wɪ: «Amɔ kuri abam fugə-bale bam, abam dɪdɔa nan yɪ sɪtaanɪ mu.» ⁷¹ O na tagɪ kuntu tɪn, kɔ yɪ Zudasɪ wɔlɔ na yɪ Simɔn Yiskariyo bu tɪn taanɪ mu o tɛa. Wɔntɔ tɔgɪ o wɔ

karabiə fugə-bale bam wɔni, yɪ wɔm mu lagɪ o ba o yəgi Zezi o pa nɔɔna.

7

Zezi nu-biə na wɔ sɛ-o te tɪn

¹ Zezi dɛɛn maa wɔ Galile ni o beerə. O dɛɛn ba lagɪ sɪ o vu Zude o beeri da, bɛɲwaanɪ Zwifə yigə tiinə balɔ na wɔ dáanɪ tɪn lagɪ cwəŋə mu sɪ ba gɔ-o. ² Kɔ dɛɛn ma daari fɪn sɪ Zwifə bam di ba candiə kalɔ yɪri na yɪ vwə candiə tɪn. ³ Zezi nyaana ma ta did-o ba wɪ, o yagɪ Galile je sɪm sɪ o daari o vu Zude, sɪ o karabiə bam wanɪ ba na titɔŋa yalɔ o na jɪgɪ o tɔŋɪ tɪn. ⁴ Ba ta maa ta ba wɪ: «Nɔɔnɔ wɔlɔ na lagɪ sɪ ba taa ye-o lanyɪranɪ tɪn ba səgi kulɔ o na kɪ tɪn. Kɔntɔ ŋwaanɪ, nmɔ na kɪ wəənu tɪntɔ tɪn, n manɪ sɪ n ta n kɪ-tɪ nabiinə maama yigə ni mu.» ⁵ Ba na tagɪ te tɪn bri ni ba titɪ ta wɔ kɪ ba wɔ-didɔa did-o.

⁶ Zezi ma ta dɪ ba o wɪ: «A manɪ kam ta wɔ yɪ sɪ a vu candiə kam. Kɔ nan na yɪ abam, manɪ maama lana dɪ abam. ⁷ Nabiinə bá wanɪ ba taa culi abam. Ba nan culi amɔ, bɛɲwaanɪ amɔ yɔɔri a tɛ-ba jaja mu, ni ba titɔŋa ba tɔgɪ cwəŋə. ⁸ Abam nan ve-na á di candiə kam, sɪ amɔ ta bá vu lele, bɛɲwaanɪ a manɪ kam ta wɔ yɪ ka ti sɪ a vu.» ⁹ O na tagɪ kɔntɔ tɪn, o ma manɪ Galile ni.

Zezi na wɔ Zeruzalem ni o bri nɔɔna te tɪn

¹⁰ Zezi nyaana bam na kɛ ba daar-o tɪn, o dɪ laan ma zanɪ o vu candiə kam. O na ve kɔntɔ tɪn, o wɔ ve jaja sɪ nɔɔna lwar-o. ¹¹ Zwifə yigə tiinə balɔ na wɔ candiə kam ni tɪn maa kari ba beer-o, yɪ ba bwe ba wɪ: «O wɔ yən mu?»

¹² Nɔn-kɔgɔ kɔlɔ na wɔra tɪn maa tiini ba jɪgɪ o taanɪ ba waasa. Nɔɔna badonnɔ maa tɛ ba wɪ: «O yɪ nɔn-ɲɔm mɔ.» Badaara maa tɛ ba wɪ: «Aye, o dai nɔn-ɲɔm, sɪ o jɪgɪ nɔɔna bam o ganɪ mɔ.» ¹³ Nɔɔn-nɔɔnɔ nan wɔ tagɪ o taanɪ jaja, bɛɲwaanɪ ba kwarɪ Zwifɛ yigɛ tiinɔ bam.

¹⁴ Ba na di candiɔ kam ba yi ka da yam titari tɪn, Zezi laan ma vu o zɔ Wɛ-di-kamunu kɔm o wɔra o bri nɔɔna. ¹⁵ Zwifɛ yigɛ tiinɔ bam maa tiini ba yi yɛəu dɪ o na bri nɔɔna bam tɛ tɪn. Ba maa tɛ ba wɪ: «Nɔɔnɔ wɔntɔ nan wɔ zaasi tɔnɔ nɔɔn-nɔɔnɔ tee nɪ, yi o yi kɪ ta mɔ dɪ pɔɔrɪ yi o ye Wɛ tɔnɔ kɔm kɔntɔ don?»

¹⁶ Zezi ma lɛri-ba o wɪ: «A na bri kɔlɔ tɪn dai amɔ titɪ nyɪm, kɔ yi wɔlɔ na tɔɲɪ-nɪ tɪn nyɪm mɔ. ¹⁷ Wɔlɔ nan na lagɪ sɪ o kɪ Wɛ wɔbɔɲa na lagɪ kɔlɔ tɪn, kɔntɔ tu wɔ lwarɪ amɔ zaasɪm dɪm kuri na nuɲɪ mɛ tɪn, dɪ na yi Wɛ nyɪm mɔ, naa dɪ na yi a titɪ dam mɔ a maa bra, oɔ lwarɪ. ¹⁸ Nɔɔnɔ wɔlɔ na ɲɔɔnɪ dɪ o titɪ dam tɪn, kɔntɔ tu kwaanɪ sɪ o na yɪrɪ mɔ o pa o titɪ. Kɔ daari wɔlɔ nan na kwaanɪ sɪ o lagɪ yɪrɪ o pa wɔlɔ na tɔɲ-o tɪn, kɔntɔ tu mɔ yi wɔlɔ na jɪgɪ cɪga tɪn, yi o ba tɔsi kɔlɔkɔlɔ banɔ nɪ. ¹⁹ Moyisi nan manɪ o pa abam lwarɪ Wɛ cullu tɪm. Abam wɔlɔwɔlɔ nan ba tɔgɪ-tɪ. Bɛɛ mɔ yi abam kwaanɪ á lagɪ cwɛɲɔ sɪ á gu amɔ?»

²⁰ Ba ma lɛr-o ba wɪ: «N yirisi mɔ. Wɔɔn beeri nmɔ sɪ o gu?»

²¹ Zezi ma lɛri-ba o wɪ: «A tɔɲɪ titɔɲ-kamunu dɪdɔ mɔ siun dɛ nɪ, yi kɔ sɔ abam. ²² Moyisi dɛɛn pɛ abam ni sɪ á taá goni á bɛkɛrɪ. Kɔ nan dai nɪ Moyisi mɔ puli-kɔ. Kɔ puli dɪ abam nabaara mɔ.

Moyisi na pe abam ni dım kuntu tin, abam maa goni á bəkəri dı siun de ni dı, sı ku yı pa á cöğü ni dım kuntu. ²³ Abam na wai á goni bəkəri siun de dım ni sı á yı cöğü Moyisi culu kum, bæe mu yı á bana zağı dı amu, dı a na pe yawınu na yazurə fastı siun de ni tin nwaanı? ²⁴ Abam yı taá garı á yáalı nōonu kəm dı á yiə na ne kulı tin. A nan mağı sı á burı dı cıga mu.»

Ba na bwe Krisi wum We na tıñı tin taanı te tin

²⁵ Nōona balı na zıburı Zeruzalem ni tin badaara laan maa nōonu Zezi taanı ba wı: «Ku dai nōonu wuntu mu ba kwaanı sı ba gu tin na? ²⁶ Nii-na o na zığı o nōonu jaja, yı nōon-nōonu ba te kulukulu sı ba cı-o. Dıbam yigə tiinə bam laan buğı ni wuntu mu sıni o yı Krisi wum We na tıñı tin naa? ²⁷ Ku nan na yı Krisi wum mu na tuə, nōon-nōonu bá wanı o lwarı o na nuğı me tin. Ku daarı dıbam maama ye wuntu na nuğı me tin.»

²⁸ Zezi deen na wı We-di-kamunu kum wunu o brı nōona tin, o ma nōonu dı kwər-dıa o wı: «Abam buğı ni á sıni á ye amu, yı á kwəri á ye a na nuğı me tin. A nan wı tu a titı ni, wulu na tıñı-nı tin yı cıga tu mu. Abam nan yər-o. ²⁹ Amu mu ye-o, beñwaanı a nuğı wuntu te mu, yı wum mu tıñı-nı.»

³⁰ Zezi na tagı kuntu tin, ba laan ma lagı sı ba ja-o. Nōon-nōonu nan ba jığı cwəñə sı o kı-o kulukulu, o maña kam ta na wı yi tin nwaanı. ³¹ Ku daarı nōn-kəgə kum wı nōona zanzan ma kı ba wı-dıdwa dıd-o, yı ba te ba wı: «Krisi wum

na tuə, o bá wanı o kɪ wo-kunkagula zanzan sɪ kɪ dwəni wuntu na maŋɪ o kɪ te tɪn.»

Zwifə yigə tiinə bam na kwaanı sɪ ba ja Zezi te tɪn

³² Farizian tiinə bam ma ni nɔn-kɔgɔ kɔm na jɪgɪ Zezi taanı ba waasa te tɪn. Ba dɪ Wɛ kaanı yigə tiinə bam laan ma tuŋɪ nɔɔna sɪ ba vu ba ja Zezi.

³³ Zezi laan ma ta o wɪ: «Amɔ bá tiini a daanı abam tee nɪ. Kɔ na kɪ fɪn, aá vu wɔɔ na tuŋɪ-nɪ tɪn te. ³⁴ Abam nan wó ba á beeri amɔ je á ga, beŋwaanı amɔ na wɔ me tɪn, abam bá wanı da á vu.»

³⁵ O na tagɪ kuntu tɪn, Zwifə yigə tiinə bam maa ŋɔɔnɪ daanı ba wɪ: «O lagɪ o vu yən mu yɪ dɪbam bá na-o? O ga lagɪ o vu Zwifə balɔ na zɔɔrɪ Grɛkɪ tiinə tɪnɪ dɪm nɪ tɪn te mu, sɪ o taa brɪ-ba na? ³⁶ O taanı dɪm kuri mu bɛɛ? O na tagɪ o wɪ, dɪbam wó ba dí beeri wɔm jəgə dí ga, yɪ o ta o wɪ, wɔm na wɔ me tɪn, dɪbam bá wanı da dí vu tɪn, kɔ kuri mu bɛɛ?»

Na balɔ na paɪ ŋwɪa tɪn

³⁷ Kɔ dɛɛn ma ba kɔ yɪ candiə kam tiim dɛ. Dɛ dɪm kuntu mu yɪ candiə kam dɛ kamunu. Zezi maa zanɪ wɛɛnɪ o ŋɔɔnɪ dɪ kwər-dɪa o wɪ: «Na-nyɔm na jɪgɪ wɔɔ maama tɪn, sɪ o ba amɔ te o nyɔ. ³⁸ Beŋwaanı wɔɔ maama na kɪ o wɔ-dɪdɔa dɪ amɔ tɪn wó na ŋwɪ-dɔŋa Wɛ tee nɪ, nɪɛɛnɪ Wɛ tɔnɔ kɔm na maŋɪ kɔ brɪ te kɔ wɪ: <Na balɔ na paɪ nabiinə ŋwɪa tɪn wó ta buri kuntu tu bɪcarɪ nɪ.> »

³⁹ Zezi na tagi na bam taani kuntu tun, ku yi o bri We na wu ki DI Joro kum balu na ki ba wu-didua did-o tun bicara ni te tun mu. Kantu mana ni We Joro kum daa ta wu tu ba te, benwaani Zezi daa ta wu tigi o joori o bi o na paari-zule We tee ni.

Nɔn-kɔgɔ na pɔɔri daani Zezi nwaani te tin

⁴⁰ Nɔn-kɔgɔ kum deen na ni Zezi na tagi te tin, badaara maa te ba wi: «Nɔɔnɔ wuntu suni o yi We nijonnu wulu ya na manɔ si o ba tin mu.»

⁴¹ Badaara di maa te ba wi: «O yi Krisi wum We na tɔɔi tin mu.»

Ku daari badonnɔ maa te ba wi: «Ku da-o. Krisi wum na tuɔ, o ba nunɔ Galile. ⁴² Benwaani We tɔnɔ kum bri ni Krisi wum wu ta yi Pe Davidi dwi tu mu, yi o nunɔ Betelhem, tu kulɔ Davidi deen na zɔɔri da tin.» ⁴³ Kuntu nwaani, kampwara deen ma ba nɔn-kɔgɔ kum wu Zezi nwaani. ⁴⁴ Badaara lagi si ba ja-o, yi nɔɔn-nɔɔnɔ nan wu ne cwɔɔɔ si o ki-o kulɔkulɔ.

⁴⁵ We kaanum yigɔ tiinɔ bam di Farizian tiinɔ bam na tɔɔi nɔɔna balu tin ma joori ba ba ba te. Ba ma bwe-ba ba wi: «Bee mu yi a wu jaan-o a ba?»

⁴⁶ Nɔɔna bam ma lɔri-ba ba wi: «Nɔɔn-nɔɔnɔ manɔ o wu nɔɔni ni nɔɔnɔ wum kuntu na nɔɔni te tin.»

⁴⁷ Farizian tiinɔ bam ma ta-ba ba wi: «Abam pe o ganɔ abam di mu na? ⁴⁸ Abam yɔri ni dibam yigɔ tiinɔ di Farizian tiinɔ bam wulɔwulɔ wu se-o na? ⁴⁹ Ku nan na yi nɔn-kɔgɔ kum, bantɔ yɔri We callu tum Moyisi na tɔɔi o pa dibam tin. Kuntu nwaani kuɔ cɔɔi-ba.»

50 Farizian tiinə bam wɔ nɔɔnɔ dɪdɔvə dɛɛn maa tɔgɪ o wɔra, o yɪrɪ mɔ Nikodem. Wɔntɔ mɔ yɪ wɔlɔ ya na maŋɪ o vu Zezi te tɪn. O ma zaŋɪ o ta dɪ o donnə bam o wɪ: 51 «Kɔ na yɪ Wɛ cullu tɪm Moyisi na brɪ tɪn, kɔ culə sɪ dɪ cɔgɪ nɔɔnɔ, yɪ dɪ daa ta wɔ bwe-o sɪ dɪ ni o na kɪ kulɔ tɪn.»

52 Ba laan ma ləri ba wɪ: «Nmɔ dɪ yɪ Galile tu mɔ na? Nan karɪmɪ Wɛ tɔnɔ wɔntɪ n nii, sɪ n na nɪ Wɛ nijonɔnu tərə o na wɔ nɔnɪ Galile nɪ.» 53 Ba maama laan ma jagɪ ba vu sam.

8

Ba na jaanɪ ka-boro ba ja vu Zezi te te tɪn

1 Kɔ daari Zezi dɛɛn ma vu Olivi piu kɔm yuu.
 2 Tɪga na pɔɔrɪ tɪtɪtɪ puru tɪn, Zezi ma joori o vu o zɔ Wɛ-di-kamunu kɔm wɔ. Nɔn-kɔgɔ kɔm maama ma ba kɔ gilim-o. O ma jəni tɪga nɪ o wɔra o brɪ-ba. 3 Wɛ cullu karanyɪna tiinə dɪ Farizian tiinə ma ja kaanɪ wɔlɔ ba na pɪr-o boorim baŋa nɪ tɪn, ba ja ba ba zɪgɪ ba maama yigə nɪ. 4 Ba ma ta dɪ Zezi ba wɪ: «Karanyɪna, dɪbam pɪrɪ kaanɪ wɔntɔ boorim baŋa nɪ mɔ. 5 Moyisi na pɛ dɪbam Wɛ cullu tɪlɔ tɪn pɛ dɪbam ni sɪ, kaanɪ na kɪ kəm dɪntɔ don, sɪ dɪ dɔl-o dɪ gɔ mɔ. Kɔ nan na yɪ nmɔ, nmɔ wɪ dɪ kɪ ta mɔ?»

6 Ba na bwe-o kɔntɔ tɪn, ba lagɪ sɪ ba maŋɪ Zezi mɔ ba nii, baá wantɪ ba saŋ-o na? Zezi ma tiiri o ma o nɔvə o la tɪga nɪ. 7 Ba maa ta joori ba bwe Zezi taan. O laan ma kwəni wɛɛntɪ, yɪ o ta dɪ ba o wɪ: «Abam wɔlɔ na wɔ kɪ lwarɪm tɪn, sɪ o da yigə o kwe kandwɛ o ma dɔlɪ kaanɪ wɔm.»

⁸ O laan ma joori o tiiri o wɔra o la tɔga nɔ dɔ o nɔa. ⁹ Ba na ni o na tagɔ te tɔn, ba nakwa bam mu de yigə ba nuɔi didɔa didɔa ba viiri. Ba maama ma nuɔi ba daari Zezi yɔranɔ, yɔ kaanɔ wɔm daa ta zɔɔ o yigə nɔ. ¹⁰ O ma kwəni wɛɛnɔ, yɔ o bwe kaanɔ wɔm o wɔ: «Balɔ na sanɔ nmɔ tɔn wɔ yən? Ba nɔɔn-nɔɔnɔ daa wɔ daari sɔ o ŋɔɔnɔ o cɔɔɔ nmɔ na?»

¹¹ O ma ləri o wɔ: «Aye, a tu, ba nɔɔn-nɔɔnɔ daa wɔ daari.»

Zezi ma ta did-o o wɔ: «Amɔ dɔ nan bá di nmɔ sariya. Ve, nan daa n yɔ kɔ lwarɔm.»

Zezi na brɔ nɔ o jɔɔ cɔga te tɔn

¹² Zezi deɛn ma ta dɔ nɔɔna bam o wɔ: «Amɔ mu yɔ pooni a paɔ nabiinə maama. Wɔlɔ nan na tɔɔ amɔ tɔn, kɔntɔ tu daa bá vu lim wɔnɔ. Kɔntɔ tu wɔ na pooni dɔlɔ na wɔ pa-o ŋwɔa cɔga cɔga tɔn.»

¹³ Farizɔan tiinə bam ma ta did-o ba wɔ: «Nmɔ na paɔ n titɔ cɔga tɔn, n taanɔ dim ba jɔɔ kuri.»

¹⁴ O ma ləri-ba o wɔ: «A na manɔ a paɔ a titɔ cɔga dɔ, kɔ ta yɔ cɔga mu, beɔwaanɔ amɔ ye a na nuɔi mɛ tɔn. Abam nan yəri amɔ na nuɔi mɛ dɔ mɛ a na maa ve tɔn. ¹⁵ Abam yəni á di nɔɔna taanɔ nɔ nabiinə wɔbɔɔa na lagɔ te tɔn mu. Amɔ nan ba di nɔɔn-nɔɔnɔ taanɔ. ¹⁶ Kɔ daari, amɔ na lagɔ a di nɔɔna taanɔ, amɔ taanɔ dim dɔm wɔ ta yɔ cɔga mu, beɔwaanɔ amɔ Ko mu tɔɔnɔ-nɔ. O nan wɔra dɔ amɔ, kɔ daɔ amɔ yɔranɔ mu wɔ di nɔɔna taanɔ. ¹⁷ Kɔ pɔpɔnɔ Moyisi cullu twaanɔ tɔm wɔnɔ kɔ wɔ, nɔɔna bale na jɔɔ ni didɔa, ba na tagɔ kulɔ tɔn yɔ cɔga mu. ¹⁸ Amɔ paɔ a titɔ cɔga, yɔ a Ko wɔlɔ na tɔɔnɔ-nɔ tɔn dɔ paɔ amɔ cɔga.»

19 Ba ma bwe-o ba wɪ: «N ko wɔm bɛɛ?»

O ma lɛri-ba o wɪ: «Abam yɛri amɔ na yɪ wɔlɔ tɪn, yɪ á yɛri a Ko wɔm dɪ. Á ya na ye amɔ, á ya wɔ lwarɪ a Ko wɔm dɪ.»

20 Zezi dɛɛn tagɪ wɛɛnu tɪm kɔntɔ o brɪ nɔɔna Wɛ-di-kamunu kɔm wɔnɪ, jɛgɔ kalɔ nɔɔna na ve ba dɪ sɛbu da ba pa Wɛ tɪn mɔ. O na tagɪ kɔntɔ o ti tɪn, nɔɔn-nɔɔnɔ wɔ nɛ cwɛŋɔ sɪ o ja-o, o maŋa kam ta na wɔ yɪ tɪn ŋwaanɪ.

21 Zezi daa ma ta dɪ nɔn-kɔgɔ kɔm o wɪ: «Amɔ wɔ viiri, yɪ abam wɔ beeri amɔ jɛgɔ á ga, bɛŋwaanɪ abam wɔ tɪ á lwarɪm dɪm wɔnɪ mɔ. A na maa ve mɛ tɪn, abam bá wanɪ da á vu.»

22 Zwifɔ bam maa tɛ daanɪ ba wɪ: «O na tagɪ o wɪ, dɪbam bá wanɪ dí vu o na maa ve mɛ tɪn, kɔ brɪ nɪ o lagɪ o gɔ o titɪ mɔ na?»

23 O ma ta dɪ ba o wɪ: «Abam yɪ lɔgɔ baŋa nɔɔna mɔ, amɔ nan nunɪ weyuu mɔ. Abam kugu je yɪ lɔgɔ baŋa yo mɔ. Amɔ kugu je nan dai lɔgɔ kɔntɔ. 24 Kɔntɔ mɔ a tagɪ a brɪ abam nɪ, abam wɔ tɪ á lwarɪm dɪm wɔnɪ mɔ, bɛŋwaanɪ abam na wɔ sɛ nɪ amɔ sɪnɪ a yɪ wɔlɔ na wɔra maŋa maama tɪn, á wɔ tɪ á lwarɪm dɪm wɔnɪ mɔ.»

25 Ba ma bwe-o ba wɪ: «Nmɔ yɪ wɔɔ mɔ?»

O ma ta dɪ ba o wɪ: «Kɔ yɪ kɔlɔ a na maŋɪ a ta a brɪ abam tɪn mɔ. 26 Amɔ ya jɪgɪ wɛɛnu zanzan sɪ a ŋɔɔnɪ a ma di abam taanɪ. Wɔlɔ nan na tɔŋɪ-nɪ tɪn tiini o yɪ cɪga tu mɔ. A na ni kɔlɔ o tee nɪ tɪn yɪranɪ mɔ a tɛ a brɪ nabiinɔ.»

27 Zezi na tagɪ wɛɛnu tɪm kɔntɔ tɪn, ba wɔ lwarɪ nɪ kɔ yɪ o Ko Baŋa-Wɛ taanɪ mɔ o ŋɔɔnɪ dɪ ba. 28 O laan ma ta dɪ ba o wɪ: «Maŋa wɔ ba, yɪ á kwe amɔ wɔlɔ na yɪ Nabiin-bu wɔm tɪn á zɛŋɪ

wæenɪ. Á laan wó lwarɪ nɪ amɒ sɪnɪ a yɪ wɒlɒ na wɒra maŋa maama tɪn. Abam ta wó lwarɪ nɪ amɒ ba kɪ kulɒkɒlɒ a tɪtɪ nɪ. A nan yəni a tɛ wəənu tɪlɒ a Ko wɒm na brɪ-nɪ tɪn yɪranɪ mɒ a brɪ nɒɔna. ²⁹ Wɒlɒ nan na tɒŋɪ-nɪ tɪn wɒ amɒ tee nɪ, o wɒ yagɪ-nɪ a yɪranɪ, bɛŋwaanɪ a yəni a kɪ kulɒ na poli o wɒ tɪn mɒ maŋa maama.»

³⁰ Zezi dæen na ŋɔɔnɪ kɒntɒ doŋ tɪn, nɒɔna zanzan laan ma kɪ ba wɒ-dɪdɒa dɪd-o.

Biə na tɔgɪ ba kwə kəm te tɪn

³¹ Zezi laan ma ta dɪ Zwifə balɒ na sɛ-o tɪn o wɪ: «Abam na sɛ amɒ zaasɪm dɪm yɪ á wɒ yagɪ, á wó sɪnɪ á ji amɒ karabiə cɪga cɪga. ³² Abam laan wó ba á lwarɪ cɪga, yɪ cɪga kam wó vrɪ abam ka yagɪ sɪ á taá te á tɪtɪ.»

³³ Ba ma lər-o ba wɪ: «Dɪbam yɪ Abraham dwi tiinə mɒ, dɪbam maŋɪ dɪ wɒ jɪgɪ nɒɔn-nɒɔnɒ gambɛ. Bɛŋwaanɪ mɒ yɪ n ta n wɪ, dɪ wó ta te dɪ tɪtɪ tɪn?»

³⁴ O ma ta dɪ ba o wɪ: «A lagɪ a ta cɪga mɒ dɪ abam sɪ, wɒlɒ maama na kɪ lwarɪm tɪn yɪ lwarɪm gambaa mɒ. ³⁵ Kɒ nan na yɪ gambaa, kantɒ ba zɒvɪ ka tu sɔŋɔ nɪ maŋa maama. Kɒ daari, kɒ na yɪ sɔŋɔ kɒm bu, wɒntɒ jɪgɪ kugu je sɔŋɔ kɒm wɒnɪ maŋa kalɒ na ba ti tɪn. ³⁶ Kɒntɒ ŋwaanɪ, Wɛ Bu wɒm na vrɪ abam o yagɪ, á wó sɪnɪ á taá te á tɪtɪ. ³⁷ Amɒ ye nɪ abam yɪ Abraham dwi tiinə mɒ, yɪ abam ta kwaanɪ sɪ á gɒ amɒ, bɛŋwaanɪ á ba sɛ a zaasɪm dɪm. ³⁸ Amɒ ŋɔɔnɪ wəənu tɪlɒ a na nɛ amɒ Ko tee nɪ tɪn mɒ. Abam dɪ nan kɪ kulɒ á na niə abam ko tee nɪ tɪn mɒ.»

³⁹ Ba ma lər-o ba wı: «Dıbam ko mu Abraham.»

O ma ta dı ba o wı: «Abam ya na sunı á yı Abraham biə, á ya wó taá kı wəənu tıv Abraham dēen na kı tın mu. ⁴⁰ Amu tagı cıga kalı a na ni We tee ni tın a brı abam, yı abam kwaanı sı á gı-nı. Abraham dēen nan ba kı abam kəm dım doŋ. ⁴¹ Abam yəni á kı kənə yalı á ko na kı tın mu.»

Ba ma lər-o ba wı: «Dıbam dai tampirə. We titı yıranı mu yı dıbam Ko.»

⁴² O ma ta dı ba o wı: «Baŋa-We ya na yı abam Ko, á ya wó taá soe amı, beŋwaanı amı nuŋi We te mu a ba a wıra dı abam. A wı tu a titı ni. We mu tıŋı-nı. ⁴³ Bēe mu yı abam ba ni a taanı dım kuri? Kı yı abam na ba lagı sı á se a taanı dım tın mu. ⁴⁴ Abam yı á ko sutaanı biə mu. Á maa lagı sı á taá kı dı wıbuŋa na lagı te tın. Pulim ni tın sutaanı maŋı dı yı non-gırvı mu. Dı ba fıgı dı tıgı cıga cwəŋə, beŋwaanı cıga təri dı wıni. Dı na yəni dı fı vwan, kı yı dı wıbuŋa na maŋı ya yı te tın mu. Dı yı vwa-fırvı mu. Dıntı nan mu yı vwa-nyına ko. ⁴⁵ Kı na yı amı, a yəni a te cıga mu. Kuntı ŋwaanı mu abam ba se amı. ⁴⁶ Abam wıwı mu wó wanı o brı ni amı kı a cıgı? Amı nan na ŋıwı cıga tın, bēe mu yı á ba se-nı? ⁴⁷ Wılvı na yı We nıwıvı tın cıgı We taanı mu. Abam nan na dai We nıwına tın mu paı á ba cıgə.»

Zezi na brı ni o dwe Abraham te tın

⁴⁸ Zwıfə bam ma ləri Zezi ba wı: «Dıbam jıgı bıra sı dí ta ni, nmı sunı n yı Samari tu mu. N yirisi mu.»

⁴⁹ O ma læri-ba o wɪ: «A ba yirisə. Amu paɪ a Ko mu zula. Ku daari abam nan gooni amu mu. ⁵⁰ A nan ba beeri a titi zula. We yirani mu pa-ni zula, yi dintu mu di nabiina taani. ⁵¹ A lagi a ta ciga mu di abam si, wulu maama na se yi o ki a na tagi kulɔ tin, tɔɔni daa ba ja kontu tu.»

⁵² Zwifə bam laan ma ta did-o ba wɪ: «N taani dum n na tagi tin pe di lwarɪ ni n yirisi mu. Abraham deen tɪga, yi We nijonɔnə bam maama di ti. Nmu nan ta tagi n wɪ, wulu na se yi o ki n na tagi kulɔ tin, tɔɔni daa ba ja kontu tu. ⁵³ Nmu yi non-kamunu n dwe dibam ko Abraham mu na? Wɔntu nan tɪga. We nijonɔnə bam di ma ti. Nmu buɔi n paɪ n yi wɔɔ?»

⁵⁴ O ma læri-ba o wɪ: «A ya na lagi yiri a pa a titi, kontu ya yi kafe mu. Ku yi a Ko We mu zɔɔi a yiri, ku yi dintu mu abam yəni á tɛ á wɪ: «We dilɔ na yi dibam We tin.» ⁵⁵ Abam nan yəri-DI, amu nan ye-DI. A ya na tagi a wɪ, a yəri-DI, a ya yi vwa-nyim mu ninɛɛni abam te. Amu nan sɪni a ye-DI, yi a se a ki kulɔ DI na tagi tin. ⁵⁶ Abam ko Abraham deen jigi wɔpolo si o na maɔa kam a na wɔ ba tin. O nan sɪni o na-ka, yi o wɔ poli.»

⁵⁷ Ba ma læri ba wɪ: «Nmu ta wɔ yi bina finnu, yi n ki ta mu n na Abraham?»

⁵⁸ O ma læri-ba o wɪ: «A lagi a ta ciga mu di abam si, ba deen ta na wɔ lugi Abraham tin, amu maɔi a wɔra mu, a nan ta wɔ ta wɔra maɔa maama.»

⁵⁹ Zezi na tagi kontu tin, ba laan ma kwe kandwa si ba ma dul-o ba gu. O ma səgi o nunji We-di-kamunu kum wɔni.

9

Zezi na puri lilwe yiā te tɪn

¹ Zezi dɛɛn ma vu o maa kea. O ma na nɔɔnɔ wɔdonɔ ba na maɲɪ ba lɔ-o yɪ o yɪ lilwe. ² O karabiā bam ma bwe-o ba wɪ: «Karanyɪna, wɔɔ lwarɪm mu pɛ ba lɔ nɔɔnɔ wɔntɔ dɪ lilweem? Kɔ yɪ o tɪtɪ lwarɪm mu naa, o nu dɪ o ko lwarɪm mu pɛ ba lɔ-o dɪ lilweem?»

³ Zezi ma ləri-ba o wɪ: «O na yɪ lilwe tɪn, kɔ dai o tɪtɪ mu kɪ lwarɪm naa o nu dɪ o ko mu kɪ lwarɪm. Kɔ nan yɪ sɪ kɔ pa nɔɔna mu wantɪ ba lwarɪ Wɛ titɔɲa na yɪ te tɪn wɔntɔ ɲwaanɪ.

⁴ Dɪbam nan maɲɪ sɪ dɪ tɔɲɪ wɔlɔ na tɔɲɪ-nɪ tɪn titɔɲa yam yɪ wɪa ta wɔra mu. Kɔ daari fɪn sɪ tɪga yɪ, yɪ nɔɔn-nɔɔnɔ daa bá wantɪ o tɔɲɪ Wɛ titɔɲa yam. ⁵ Maɲa kam a ta na wɔ lɔɔ baɲa nɪ tɪn, amɔ yɪ pooni mu a paɪ nabiinə.»

⁶ O na tagɪ kɔntɔ o ti tɪn, o laan ma twɪ lileeru o dɪ tɪga nɪ. O ma viiri tɪrɔ, yɪ o kɪ-tɪ o bə lilwe wɔm yiā baɲa nɪ. ⁷ O ma ta dɪd-o o wɪ: «Ve n su n yiā yam Silɔa bugə kam nɪ.» (Bugə kam yɪrɪ dɪm kuri mu Atɔɲɪ.) Nɔɔnɔ wɔm ma vu o su o yiā yam. O ma joori o ba, yɪ o laan naɪ.

⁸ Balɔ na zɔɔrɪ o tɪkəri nɪ dɪ balɔ na maɲɪ ba ye nɪ o yɪ looru tɪn ma na-o, yɪ ba bwe ba wɪ: «Kɔ dai nɔɔnɔ wɔntɔ mu yəni o je o loori tɪn na?»

⁹ Badaara maa tɛ ba wɪ: «Kɔ yɪ wɔntɔ mu.»

Badonnə maa wɪ: «Kɔ dai wɔntɔ, sɪ ba nyɪ daanɪ mu.»

Nɔɔnɔ wɔm tɪtɪ ma ta o wɪ: «Kɔ yɪ amɔ kɔntɔ.»

10 Ba ma bwe-o ba wɪ: «Nmu yiə yam kɪ ta mu ya puri?»

11 O ma ləri o wɪ: «Nɔɔnɔ wɔɔɔ yɪɪ na yɪ Zezi tɪn mu kɪ tɪɪɪ o ma bə a yiə yam baŋa, yɪ o ta-nɪ o wɪ, a ve Silva bugə kam a su-ya. A ma vu a su, yɪ a laan naɪ.»

12 Ba ma bwe-o ba wɪ: «Nɔɔnɔ wɔɔm kɔntu bɛ?»

O ma ləri-ba o wɪ: «A yəri o je.»

13 Ba laan ma ja-o ba vu Farizian tiinə bam te.

14 Dɛ dɪm Zezi na kɪ tɪɪɪ tɪm o ma puri nɔɔnɔ wɔɔm yiə yam tɪn ya yɪ Zwifə bam siun dɛ mu.

15 Kɔntu ŋwaanɪ mu Farizian tiinə bam dɪ daa bwe nɔɔnɔ wɔɔm ba wɪ: «N yiə yam kɪ ta mu ya puri?» O ma ta-ba o wɪ: «O kɪ tɪɪɪ mu o ma bə a yiə baŋa. A ma su-ya, yɪ a laan naɪ.»

16 Farizian tiinə bam badaara ma ta ba wɪ: «Nɔɔnɔ wɔɔm na kɪ te tɪn, o wɔ nɪŋi Wɛ te, bɛŋwaanɪ o cɔɔɪ siun dɛ cullu tɪm.»

Badonnə dɪ maa te ba wɪ: «O na yɪ nɔn-balɔɔ, o bá wanɪ o kɪ wo-kɪnkagɪla yantɔ doŋ.» Kɔntu ma pa kampwara ba ba tɪtari.

17 Ba laan ma joori ba bwe nɔɔnɔ wɔɔm ba wɪ: «O nan na pɛ n yiə yam puri tɪn, nmu tɛ n wɪ, o yɪ wɔɔ mu?»

O ma ləri o wɪ: «O yɪ Wɛ nijonɔnu mu.»

18 Zwifə yigə tiinə bam maa ba lagɪ sɪ ba sɛ, nɪ nɔɔnɔ wɔɔm ya maŋɪ o yɪ lilwe mu yɪ o laan ba o naɪ. Kɔntu ŋwaanɪ, ba ma bəŋi nɔɔnɔ wɔɔm nu dɪ o ko sɪ ba bwe ba nii. 19 Ba ma bwe-ba ba wɪ: «Wɔntɔ yɪ abam bu mu na? A lɔg-o dɪ o maŋɪ o yɪ lilwe mu na? O nan kɪ ta mu o naɪ lele kɔntu?»

20 Nɔɔnɔ wɔm tiinɛ bam ma lɛri ba wɔ: «Dɔbam ye nɔ o yɔ dɔbam bu mɔ. Dɔ ye nɔ dɔ lug-o dɔ o yɔ lilwe mɔ. 21 Dɔ nan yɛri o laan na kɔ te o nai, yɔ dɔ yɛri wɔɔ na puri o yiɛ yam dɔ. Abam nan bwe-na o tɔtɔ, sɔ o yɔ nɔn-kwɔɔn mɔ, o tɔtɔ wɔ wanɔ o lɛri.» 22 O tiinɛ bam na tagɔ kuntɔ tɔn, ba dɛɛn kwarɔ Zwifɛ yigɛ tiinɛ bam mɔ. Bantɔ ya manɔ ba kɔ ni daanɔ sɔ nɔɔnɔ wɔɔ wɔɔ maama na sɛ nɔ Zezi mɔ yɔ Krisi wɔm Wɛ na tɔnɔ tɔn, sɔ ba lɔ kuntɔ tu ba Wɛ-digɛ kam nɔ. 23 Mɔ kɔ kuri o tiinɛ bam cɔm, yɔ ba ta ba wɔ, ba bwe o tɔtɔ sɔ o yɔ nɔn-kwɔɔn mɔ tɔn.

24 Ba ma joori ba bɛnɔ nɔɔnɔ wɔm ba na lug-o dɔ lilweem tɔn, yɔ ba ta dɔd-o ba wɔ: «Nan kwarɔ Wɛ, sɔ n ta cɔga, sɔ dɔbam ye nɔ nɔɔnɔ wɔm kuntɔ yɔ nɔn-balɔɔ mɔ.»

25 O ma lɛri-ba o wɔ: «Amɔ yɛri nɔ nɔɔnɔ wɔm kuntɔ yɔ nɔn-balɔɔ naa o dai. Kɔɔ yɔranɔ a na ye tɔn mɔ yɔ sɔ, a dɛɛn yɔ lilwe mɔ, yɔ a laan nai lele kuntɔ.»

26 Ba ma bwe-o ba wɔ: «O kɔ ta mɔ o puri nmɔ yiɛ yam?»

27 Nɔɔnɔ wɔm ma lɛri o wɔ: «A manɔ a ta a brɔ abam, yɔ á wɔ sɛ sɔ á cɛgi. Bɛɛ mɔ yɔ abam daa lagɔ sɔ á bwe á nii? Abam dɔ ga lagɔ sɔ á taá tɔgɔ á yɔ o karabiɛ mɔ na?»

28 O na tagɔ kuntɔ tɔn, ba ma twɔ-o yɔ ba wɔ: «Kɔ yɔ nmɔ mɔ tɔgɔ o kwaga, sɔ kɔ dai dɔbam mɔ tɔg-o. Dɔbam tɔgɔ Moyisi cullu tɔm mɔ. 29 Dɔbam ye nɔ Wɛ dɛɛn nɔɔnɔ dɔ Moyisi mɔ. Kɔ daari, kɔ na yɔ nɔɔnɔ wɔntɔ, dɔ brɔ dɔ yɛri o na nuɔi mɛ tɔn.»

³⁰ O ma læri-ba o wɪ: «Aa. Kɔ yɪ kɔlɔ na tiini kɔ sɔ amɔ tɪn. Abam yəri o na nuɲi mɛ, yɪ wɔntɔ nan mu puri a yiə yam. ³¹ Dɪbam ye nɪ Wɛ ba cɛgi nɔn-balwaarɔ taanɪ. Kɔ yɪ nɔɔna balɔ na nɪgɪ-Dɪ yɪ ba kɪ Dɪ wɔbɔɲa na lagɪ te tɪn mu Dɪ cɛgɛ. ³² Kɔ na zɪgɪ lɔgɔ baɲa pulim nɪ sɪ kɔ ba kɔ yɪ zɪm tɪn, dɪ daa ta wɔ ni nɪ nɔɔnɔ puri wɔlɔ ba na lɔg-o dɪ lilweem tɪn yiə. ³³ Nɔɔnɔ wɔntɔ na suɲɪ o wɔ nuɲi Wɛ te, o ya bá wanɪ o kɪ wo-kɪnkagɪ dɪntɔ doɲ.»

³⁴ Ba ma lær-o ba wɪ: «Ba lɔgɪ nmɔ yɪ n maama maɲɪ n yɪ lwarɪm punə mu. Bɛɛ mu yɪ n bɔɲɪ sɪ n brɪ dɪbam?» Ba laan ma zəl-o, sɪ o daa yɪ tɔgɪ o zɔ ba Wɛ-digɛ kam.

³⁵ Zezi dɛɛn ma ni nɪ ba lɪ nɔɔnɔ wɔm ba Wɛ-digɛ kam wɔntɪ. O ma vu o jeer-o, yɪ o bwe-o o wɪ: «Nmɔ sɛ Nabiin-bu wɔm dɪ n wɔ maama na?»

³⁶ Nɔɔnɔ wɔm ma læri o wɪ: «A yuutu, ta n brɪ-nɪ o na yɪ wɔlɔ tɪn, sɪ a wanɪ a sɛ-o.»

³⁷ O ma ta dɪd-o o wɪ: «Nmɔ maɲɪ n na-o. Amɔ mu yɪ Nabiin-bu wɔm, a zɪgɪ a ɲɔɔnɪ dɪ nmɔ.»

³⁸ O laan ma ta o wɪ: «A Yuutu, a sɛ-m.» O ma kuni doonə Zezi yigɛ nɪ o zul-o.

³⁹ Zezi ma ta o wɪ: «Amɔ tu lɔgɔ kɔntɔ baɲa sɪ a pɔɔrɪ nɔɔna balɔ na jɪgɪ bɔra dɪ balɔ na ba jɪgɪ bɔra tɪn mu daanɪ, sɪ balɔ na yɪ lilwə tɪn yiə puri, sɪ balɔ yiə na naɪ tɪn joori ya dwe.»

⁴⁰ Farizɪan tiinə badaara balɔ na wɔra dɪd-o tɪn ma ni o na tagɪ te tɪn. Ba ma bwe-o ba wɪ: «Nmɔ lagɪ n brɪ nɪ dɪbam nyɪ dɪ lilwə mu na?»

⁴¹ Zezi ma læri-ba o wɪ: «Abam ya na nyɪ dɪ lilwə, kɔ lagɪ kɔ ta nɪ á yəri Wɛ taanɪ dɪm mu, á

lwarım ya bá ta wu á yuu nı. Ku daarı, á nan na brı nı á yiə pıbrı tın, á lwarım taa wu á yuu nı mu.»

10

Nayırv dı o peeni mımanja

¹ Zezi deen ma manı mımanja o brı nıona bam o wı: «A lagı a ta cıga mu dı abam sı, nıonı wılu na wu de najırı ni o zı sı o pıri peeni yı o tıgı jəgə kadoŋ o cu o zı tın, kuntu tu yı ŋwınu yı o kwəri o yı vırvı mu. ² Ku daarı, wılu na de najırı dım ni o zı sı o pıri o peeni sım tın, wım mu yı peeni sım nayırv wım tıtı. ³ O na lagı o zı, wılu na nii najırı dım ni baŋa nı tın wı pıri o pa o zı. Peeni sım wı ni o kwərə, yı oó bəŋı o tıtı peeni sım yıra, yı sı da-o sı nuŋı. ⁴ O na jaanı-sı o nuŋı, oó ta tıgı sı yigə, yı peeni sım tıgı o kwaga, bəŋwaanı sı ye o kwərə. ⁵ Ku nan na yı nıon-gaa, sı bá se sı tıg-o. Sı wı dıri sı vıiri mu, bəŋwaanı sı yəri o kwərə.»

⁶ Zezi na tagı kuntu o brı-ba tın, ba ma wu lwarı o taanı dım kırı.

⁷ Zezi daa ma ta o wı: «A lagı a ta cıga mu dı abam sı, amı mu nyı dı ni dılu peeni sım na tıgı da tın. ⁸ Balı maama na de yigə ba ba ba zı ba loori amı tın nyı dı ŋwına dı vırna mu. Peeni sım ma wu se ba ni. ⁹ Amı mu yı ni dım. Wılu maama na tıgı amı o zı tın, kuntu tu wı na vırvı. O nan wı na ŋwıa kalı na ywəmmə tın, nı peeni na tıgı najırı ni sı nuŋı sı dı yı sı joorı sı zıbrı te tın. ¹⁰ Ŋwınu na tu o zı, o lagı sı o ŋı mu o gı o daarı o ja o cıgı. Ku nan na

yi amu, a tu si a pa nabiinə mu na ηwɪa kalu na ywənə tɪn cɪga cɪga.

¹¹ Amu mu nyɪ dɪ nayɪr-ηum cɪga cɪga, yi a soe a nɔɔna. Nayɪr-ηum sɛ tɔbɔɪ mu o peeni ηwaanɪ. ¹² Ku daari, ku na yi wɔlu na tɔɔɪ peeni sum o jɔɪ sɛbu tɪn, wɔntu dai nayɪrɔ wɔlu na yi peeni sum tu tɪn. Wɔntu na nɛ nywɛnkurə na maa biina, oó duri mu o daari peeni sum. Nywɛnkurə kam wó zɔ peeni sum wɔ ka ja-sɪ ka pa sɪ jagɪ. ¹³ Oó duri o viiri, bɛɪwaanɪ o tɔɔɪ peeni sum sɛbu ηwaanɪ mu, sɪ o ba jɪɔ sɪ ηwanja.

¹⁴ Amu mu yi nayɪr-ηum cɪga cɪga. Amu ye a nɔɔna bam, yi ba dɪ ye amu, ¹⁵ nɪnɛɛnɪ amu Ko na ye-nɪ yi amu dɪ ye-o te tɪn. Amu wó sɛ sɪ a tɪ a nɔɔna bam ηwaanɪ, nɪ nayɪr-ηum na sɛ sɪ o tɪ o peeni ηwaanɪ te tɪn. ¹⁶ A daa ta jɪɔ peeni sɪdaara, sɪ na tɛrɪ najɪrɪ dɪntu wɔnɪ. A nan manɪ sɪ a vu a kalɪ-sɪ mu a ja ba a kɪ daanɪ. Peeni sɪntu dɪ wó nɪ amu kwɛrə. Kɔntu, a peeni sum maama wó la jɛgə dɪdɔa, yi nayɪrɔ dɪdɔa nii-sɪ.

¹⁷ A Ko Wɛ soe amu, dɪ a na sɛ sɪ a tɪ nabiinə ηwaanɪ, sɪ a joori a bi a na ηwɪa tɪn. ¹⁸ Nɔɔn-nɔɔnɔ nan bá wanɪ o pa a ga a ηwɪa. Amu tɪtɪ nan mu lɪ wɔbɔɪa sɪ a ga-ka. A jɪɔ cwɛɲə sɪ a ga a ηwɪa kam. A nan ta jɪɔ cwɛɲə sɪ a joori a bi a na-ka. Mu wɔɲo kulɔ a Ko na pɛ-nɪ ni sɪ a kɪ tɪn.»

¹⁹ Zezi na tagɪ kɔntu o tɪ tɪn, kampwara daa ma ba Zwifə bam wɔ o taanɪ dɪm ηwaanɪ. ²⁰ Ba zanzan maa te ba wɪ: «Cicirə mu jɪg-o, o yuu mu tɛrə. Bɛɛ mu yi á cɛɔɪ o taanɪ?»

²¹ Kú daari badaara maa tɛ ba wɪ: «Wɔlɔ yuu na tɛrɛ tɪn bá wanti o ŋɔɔni tɪntɔ donɔ. Ciciɛ na jigi wɔlɔ tɪn bá wanti o puri lilwe yiɛ.»

Zezi na bri ni o di o Ko We yi bidwi te tɪn

²² Kú dɛɛn ma ba kú yi si Zwifɛ bam di ba candiɛ kalɔ yiri na yi Bakwebapawɛ tɪn Zeruzalem ni. Kú yi waarɔ mumaŋa ni mu.

²³ Zezi dɛɛn ma vu Wɛ-di-kamunu kɔm. O maa wɔ Salɔmɔn kɔnkɔlɔ kɔm ni o kaaga. ²⁴ Zwifɛ badaara laan ma ba ba gilim-o, yi ba bwe-o ba wɪ: «Nmɔ yi Krisi wɔm Wɛ na tɔŋi tɪn na? Bɛɛ mu yi n pa kú tiini kú yi wɔbɔŋa zanzan di dɪbam? Ta cɪga n bri dɪbam si dí kɔ joro.»

²⁵ O ma lɛri-ba o wɪ: «A maŋi a ta a bri abam, yi á ba sɛ a ni. Tɪtɔŋa yalɔ a Ko Wɛ na pɛ a tɔŋi tɪn mu bri ni a jigi cɪga. ²⁶ Abam nan ba sɛ a ni, bɛŋwaanɪ abam dai amɔ nɔɔna. ²⁷ A nɔɔna bam nyi di peeni sɪlɔ na cɛgi amɔ kwɛrɛ tɪn mu. A maa ye-sɪ, yi si tɔgi-ni. ²⁸ Amɔ pai a nɔɔna bam na ŋwɪa kalɔ na ba ti tɪn mu, yi ba bá fɔgi ba cɔgi maŋa di maŋa. Nɔɔn-nɔɔnɔ bá wanti o vri-ba amɔ jɪŋa ni. ²⁹ Kú yi a Ko Wɛ mu kwe-ba Dɪ ki a jɪŋa ni. Dɪntɔ nan mu dwe wɔŋo maama. Nɔɔn-nɔɔnɔ bá wanti o vri-ba Dɪ jɪŋa ni. ³⁰ Amɔ di a Ko Wɛ yi bidwi mu.»

³¹ Zezi na tagi kɔntɔ tɪn, Zwifɛ bam daa ma kwe kandwa si ba ma dul-o ba gu. ³² O ma ta di ba o wɪ: «Amɔ Ko pɛ a tɔŋi tɪtɔŋ-ŋɔna zanzan mu a bri abam. Tɪtɔŋa yantɔ wɔni dɔɔ titi mu pɛ abam kwaanɪ si á gu amɔ di kandwa?»

³³ Ba ma lɛr-o ba wɪ: «Kú dai tɪtɔŋ-ŋɔm ŋwaanɪ mu dí lagi dí dulɪ-m dí gu. Kú yi nmɔ

na tɔwɛ Wɛ tɪn ŋwaanɪ mʊ. Nmʊ yɪ nabiinu mʊ, yɪ n paɪ n yɪ Wɛ mʊ.»

³⁴ O ma ləri-ba o wɪ: «Wɛ cullu tɔnɔ kʊlʊ Dɪ na pɛ abam tɪn wɔnɪ mʊ kʊ pɔpɔnɪ kʊ wɪ, Wɛ tagɪ dɪ nɔɔna badonnɔ Dɪ wɪ: <Abam dɪdɔba dɪdɔba yɪ Wɛ nyɪnyɔgɔ mʊ.> ³⁵ Kʊ brɪ nɪ Wɛ dɛɛn pɛ Dɪ kwɛrɛ nɔɔna bantʊ mʊ, yɪ Dɪ bɛŋi-ba nɪ Dɪ nyɪnyɔgɔ. Kʊlʊ na pɔpɔnɪ Wɛ tɔnɔ kʊm wɔnɪ tɪn bá wanɪ kʊ ji kafɛ. ³⁶ Amʊ nan yɪ wʊlʊ a Ko Wɛ na lɪ sɪ a kɪ Dɪ wɔbɔŋa, yɪ Dɪ tɔŋɪ-nɪ sɪ a ba lɔgɔ baŋa tɪn mʊ. Kʊntʊ, a na tagɪ nɪ a yɪ Wɛ Bu tɪn, bɛɛ mʊ yɪ á ba sɛa? Bɛɛ mʊ yɪ á brɪ nɪ a tɔwɛ Wɛ mʊ?

³⁷ Maanɪ-na á nii a tɪtɔŋa yam na yɪ te tɪn. Kʊ na daɪ a Ko Wɛ tɪtɔŋa mʊ a tɔŋa, sɪ á yɪ sɛ-nɪ. ³⁸ Kʊ nan na yɪ Wɛ tɪtɔŋa, á na manɪ á ba sɛ amʊ, sɪ á sɛ tɪtɔŋa yam na brɪ te tɪn. Á na sɛ tɪtɔŋa yam kʊntʊ, á wʊ sɪnɪ á lɔwarɪ nɪ a Ko wɔra dɪ amʊ, yɪ amʊ dɪ wɔra dɪ a Ko.»

³⁹ O na tagɪ kʊntʊ tɪn, ba daa maa lagɪ sɪ ba ja-o. O ma lu ba jɪa wɔnɪ o viiri.

⁴⁰ Zezi ma joorɪ o vu o bɛ Zɔrdɛn bugɛ kam. O ma vu je sɪlʊ Zan dɛɛn na yɛnɪ o miisi nɔɔna na wɔnɪ tɪn, o zʊɔrɪ da. ⁴¹ Nɔɔna zanzan dɛɛn maa tui o te. Ba maa yɛnɪ ba te ba wɪ: «Zan nan wʊ kɪ wo-kɪnkagɪla. Kʊ daari o na tagɪ kʊlʊ maama Zezi ŋwaanɪ tɪn yɪ cɪga mʊ.» ⁴² Je sɪm kʊntʊ nɪ nɔɔna zanzan ma kɪ ba wɔ-dɪdɔba dɪ Zezi.

11

Lazaari na tɪga yɪ Zezi bi-o te tɪn

¹⁻² Nɔɔnʊ wɔdɔŋ dɛɛn zʊɔrɪ Betani nɪ, o yɪrɪ mʊ Lazaari. O nakwa mʊ yɪ Mari dɪ o zɪmbaarʊ

Mariti. Mari wöntu mu yi wulu deen na kwe trali nugə o lo dí Yuutu wum ne ni yi o daari o ma o yuuywe o guguni-si tin. Lazaari ma ba o ba jigi yazurə. ³ Mari didaaní Mariti ma tɔɔni ni ba pa Zezi ba wi: «Dɔbam Yuutu, nmɔ cilon-sono kum ba jigi yazurə.»

⁴ Zezi na ni kuntu tin, o maa wi: «Yawu kuntu kweelim je bá ta yi o tɔɔni. Ku nan ki si ku pa We mu na zulə, si amɔ We Bu wum di na zulə ku ŋwaaní.»

⁵ Zezi yagi o soe Mariti di o nyaani wum di Lazaari lanyiraní. ⁶ O na ni ni Lazaari ba jigi yazurə tin, o ta ma ki da yale o ya na wu me tin, ⁷ yi o laan daari o ta di o karabiə bam o wi: «Pa-na dí joori dí vu Zude.»

⁸ O karabiə bam ma ta did-o ba wi: «Karanyina, Zwifə bam daama na lagi si ba dɔli nmɔ di kandwa ba gb tin, n swe mu na? Yi n daa ta lagi si n joori n vu da.»

⁹ Zezi ma ləri-ba o wi: «Ku nan manji si a vu mu. Luu fugə-bale mu wura wia ni. Ku dai kuntu na? Nɔɔnu na ve wia ni, o daa ba tri o tɔɔ, beŋwaaní lɔgbɔ banja pooni dɔm paí o naí.

¹⁰ O nan na ve titi ni, o tri o tu mu, beŋwaaní pooni təri o tee ni.» ¹¹ Zezi na tagi kuntu tin, o daa ma ta o wəli da o wi: «Dɔbam cilon Lazaari dɔ mu. A nan maa ve si a pa o zaní.»

¹² O karabiə bam ma ta did-o ba wi: «Dɔbam yuutu, o na dɔa, kú garí o yira ni.»

¹³ Zezi nan na tagi te tin bri ni Lazaari tigi mu. Bantu maa bɔni ni Zezi ŋɔɔni dɔɔm titi woŋo mu. ¹⁴ O laan ma ta di ba jaja o wi: «Lazaari tigi mu. ¹⁵ Amɔ nan jigi wɔpolo abam ŋwaaní

dí a na tæri o tee ni tɪn. Kúv pa á waní á kí á wɔ-dɪdɔvɑ dí amɔ. Nan pa-na dí vu o te.»

¹⁶ Toma wɔlv ba na bæ ni Yiywe tɪn ma ta dí o donnə bam o wɪ: «Pa-na dí maama tɔgi dí vu dí wæli dí dí Yuutu dí tɪ.»

¹⁷ Zezi ma vu o yi Betani dí ba kwe Lazaari ba kí kɔ jɪgi da yana mɔ. ¹⁸ Betani batwari dí Zeruzalem nɪnɛnɪ kilomɛtra yale mɔ te. ¹⁹ Zwifə zanzan dɛɛn ya tu sɪ ba kí Mariti dí Mari le dí ba nabɔ wɔm tɔvɪnɪ dɪm. ²⁰ Mariti na ni ni Zezi maa biɪnɪ tɪn, o ma nuɲi o vu sɪ o jeer-o. Mari ma maɲi sɔɲɔ ni. ²¹ Mariti na yi Zezi te tɪn, o ma ta o wɪ: «A yuutu, nmɔ ya na wɔ yo, a nabɔ wɔm ya bá tɪ. ²² Dɪ kɔ dí, a ye ni nmɔ na loori kɔlv maama We tee ni tɪn, Dɪ wó kí Dɪ pa nmɔ.»

²³ Zezi ma ta dɪd-o o wɪ: «N nabɔ wɔm wó joori o bi.»

²⁴ Mariti ma lər-o o wɪ: «A ye ni oó joori o bi lɔgv tiim dɛ dɪm ni, We na wó pa twa joori ba bi ba yagi tɔvɪnɪ tɪn.»

²⁵ Zezi ma ta dɪd-o o wɪ: «Amɔ mɔ yi twa biinu dí ŋwɪa tu. Wɔlv na kí o wɔ-dɪdɔvɑ dí amɔ tɪn, o na maɲi o tɪ dí, kɔntɔ tu ta wó na ŋwɪa. ²⁶ Kɔlv na wæli da tɪn, wɔlv maama na ŋwɪ yi o kí o wɔ-dɪdɔvɑ dí amɔ tɪn, tɔvɪnɪ daa bá ja kɔntɔ tu maɲa dí maɲa. Nmɔ se kɔntɔ na?»

²⁷ O ma lər-o o wɪ: «ɛɛn. A yuutu, a se ni nmɔ mɔ yi Krisi wɔm We na tɔɲi tɪn, yi n kwəri n yi We Bu wɔlv na maɲi sɪ o ba lɔgv baɲa tɪn.»

²⁸ Mariti na tagi kɔntɔ o tɪ tɪn, o ma joori o vu o na Mari o yiranɪ, yi o bæɲ-o o wɪ: «Karınyɪna tuə, yi o lagɪ sɪ o na-m.» ²⁹ Mari na ni kɔntɔ tɪn,

o ma zaŋɪ lɪla o nuŋɪ o vu sɪ o jeer-o. ³⁰ Zezi daa ta wɔ jɛgə kalɔ Marɪtɪ na jeer-o da tɪn mu. O ta wɔ yi tɪv kum wɔ. ³¹ Zwifə balɔ na wɔ sɔŋɔ kum nɪ ba larɪ dɪ Mari sɪ kɔ ganɪ o wɔ tɪn ma na o na zaŋɪ lɪla o nuŋɪ. Ba ma zaŋɪ ba tɔg-o, yɪ ba buŋɪ nɪ o ga lagɪ o vu yibeeli dɪm jɛgə mu o keeri.

³² Mari na ve o yi Zezi na wɔ mɛ tɪn, o ma na-o yɪ o vu o kuni doonə o yigə nɪ o wɪ: «A yuutu, nmɔ ya na wɔ yo, a nabɔ wɔm ya bá tɪ.»

³³ Zezi ma na o na keerə, yɪ Zwifə balɔ na tɔgɪ dɪd-o ba ba tɪn dɪ keerə. O wɔ ma cɔgɪ, yɪ o yɪra sɔɔrɪ. ³⁴ O ma bwe-ba o wɪ: «Abam kɪ-o yən mu?»

Ba ma ləri ba wɪ: «Dɪbam yuutu, ba n nii o yibeeli dɪm.»

³⁵ Zezi ma kan yi-na. ³⁶ Zwifə bam na nɛ kɔntɔ tɪn, ba ma ta ba wɪ: «Nii o na tiini o so-o te.»

³⁷ Kɔ daari badaara maa tɛ ba wɪ: «Wɔntɔ mu puri lilwe wɔm yɪə yam. Kɔ nan kɪ ta mu yɪ o wɔ cɪgɪ Lazaari tɔvɪ dɪm?»

³⁸ Zezi na maa ve yibeeli dɪm jɛgə tɪn, o wɔ daa ma cɔgɪ zanzan. Yibeeli dɪm dɛɛn wɔ piu yɪra nɪ mu, yɪ ba ma kandwɛ ba pɪ dɪ ni. ³⁹ Zezi ma ta o wɪ: «Lɪ-na kandwɛ dɪm á yagɪ daa nɪ.» Tɔ wɔm nakɔ Marɪtɪ ma ləri o wɪ: «A yuutu, ba na kwe-o ba kɪ tɪn, kɔ jɪgɪ da yana mu zɪm. Kɔntɔ tɪn, oó ta tiini o lwe.»

⁴⁰ Zezi ma ta dɪd-o o wɪ: «A maŋɪ a ta dɪ nmɔ nɪ, nmɔ na kɪ n wɔ-dɪdɔba dɪ amɔ, nmɔ wó na Wɛ na jɪgɪ dam tɛ tɪn.»

⁴¹ Ba ma lɪ kandwɛ dɪm ba yagɪ daa nɪ. Zezi ma kwəni o yuu wɛɛnɪ, yɪ o ta o wɪ: «Amɔ Ko, dɪnle dɪ nmɔ na cɔgɪ a taanɪ tɪn. ⁴² A maŋɪ a ye nɪ nmɔ

yəni n cəgi a taanı maña maama. A nan tagı kuntu nən-kogo kulu na zıgi yo tun ɲwaanı mu, sı ku pa ba se ni nmu tunı-nı.» ⁴³ O na tagı kuntu o ti tın, o ma bəni dı kwər-dıa o wı: «Lazaarı, zaɲı n nuɲı!»

⁴⁴ Tu wum ma zaɲı o nuɲı, dı garyiə yam ba ya me ba ba o jıa dı o ne, yı goro dı kıkarı o yibiyə. Zezi ma ta dı ba o wı: «Bwəli-na garyiə yam á yagı sı o vu.»

*Zwifə yigə tiinə bam na kı ni daanı sı ba gv
Zezi te tın*

(Matiyu 26:1-5, Marıki 14:1-2, Luki 22:1-2)

⁴⁵ Zwifə balu ya na tu Mari te tın ma na Zezi na bi Lazaarı te tın. Ba zanzan ma kı ba wu-dıdva dıd-o. ⁴⁶ Ku daarı ba badaara ma joori ba vu Farizian tiinə bam te, yı ba ta dı ba Zezi na kı kulu tın. ⁴⁷ We kaanım yigə tiinə bam dı Farizian tiinə bam laan ma la sarıya-dirə nakwa bam maama ba kı daanı, yı ba bwe ba wı: «Nii-na nɔɔnu wuntu na kı wo-kinkagıla yalu maama tın. Dıbam nan wú kı-o ta mu? ⁴⁸ Dí na yag-o sı o taa kı kuntu, nɔɔna bam maama wú ba ba se wum mu. Kuntu wú pa Rom dıdɛera bam laan ba ba cɔgi dí We-di-kamunu kum dı dí tıv kum maama.»

⁴⁹ Balu na bwe daanı kuntu tın, ba wu nɔɔnu dıdva yıri mu Kayifu. Wuntu mu yı ba We kaanım yuutu bıni dım kuntu wonu. O ma ta dı ba o wı: «Abam yəri kulukulu. ⁵⁰ Á fɔgi á buɲı á nii, nɔɔnu dıdva na tıga dıbam nɔɔna bam maama ɲwaanı, kú ta lana ku pa dıbam ku garı dí tıv kum maama na cɔgi.» ⁵¹ Kayifu na tagı kuntu tın, ku dai o titi wubuɲa mu o me o

ta. O nan na yɪ Wɛ kaanɪm yuutu tɪn, mɔ Wɛ pɛ o wuuri o ta nɪ, Zezi lagɪ o tɪ Zwifə dwi dɪm maama ŋwaanɪ mɔ. ⁵² Kɔ nan daɪ nɪ o lagɪ o tɪ bantɔ dwi dɪm má ŋwaanɪ mɔ. Kɔ yɪ Wɛ biə bam na jagɪ je maama tɪn dɪ ŋwaanɪ mɔ, sɪ o wantɪ o kɪ-ba daanɪ sɪ ba taa yɪ dwi dɪdɔa.

⁵³ Kɔ na zɪgɪ dɛ dɪm kuntɔ nɪ tɪn, Zwifə yigə tiinə bam ma kɪ ni daanɪ sɪ ba gɔ Zezi. ⁵⁴ Kuntɔ ma pa Zezi daa ba beeri jaja Zude nɪ sɪ noona taa na-o. O ma yagɪ dáanɪ, yɪ o vu je sɪlɔ na batwarɪ dɪ kagɔa ni tɪn. Kɔ yɪ Efrayim nɪ mɔ o ve o zɔɔrɪ da dɪ o karabiə bam.

⁵⁵ Zwifə bam candiə kalɔ yɪrɪ na yɪ Pakɪ tɪn dɛɛn ma daari fiɪn sɪ ka yi. Noona zanzan ma zanɪ tɪv kɔm je maama nɪ, ba vu Zeruzalem sɪ ba kwɛ ba tɪtɪ dɪ Wɛ, sɪ kɔ loori candiə kam.

⁵⁶ Noona bam ma beeri Zezi je. Ba ma la daanɪ Wɛ-di-kamunu kɔm nɪ, yɪ ba bwe daanɪ ba wɪ: «Abam bɔŋɪ nɪ, o bá ba o di candiə kam na?»

⁵⁷ Wɛ kaanɪm yigə tiinə bam dɪ Farizɪan tiinə bam dɛɛn ya pɛ ni nɪ, noonɔ wɔlɔ na ye Zezi na wɔ mɛ tɪn, sɪ o brɪ-ba, sɪ ba ja-o.

12

Mari na zuli Zezi te tɪn (*Matiyu 26:6-13, Marikɪ 14:3-9*)

¹ Da yardɔ dɛɛn na daari sɪ kɔ yɪ Pakɪ candiə kam tɪn, Zezi ma vu o yi Betani. Kɔ yɪ dáanɪ mɔ Lazaari zɔɔrɪ da. Wɔntɔ mɔ yɪ noonɔ wɔlɔ Zezi na pɛ o bi o yagɪ tɔɔnɪ tɪn. ² Ba ma kɪ wɔdiu ba pa-o jɛgə kam kuntɔ nɪ. Marɪtɪ maa wɔra o maŋɪ wɔdiu kɔm. Lazaari ma tɔgɪ o jɛni sɪ o

di dı Zezi. ³ Mari laan ma kwe tralı nugə kalı yırı na yı naadı tın. Ka dɛɛn yı kunkwəlɛ yi mu, yı ka tiini ka lana. Nugə kam kuntu yəlo cana zanzan. O ma kwe-ka o ma turi Zezi nɛ. O ma daarı o ma o yuuywe o guguni o nɛ sım. Tralı nugə kam lwəm dım ma zanı sɔɔɔ kum maama wɔnı. ⁴ Zezi karabiə bam dıdɔa wɔlɔ yırı na yı Zudası Yiskarıyo tın dı tɔɔɔ o wɔra. Wɔntu mu yı wɔlɔ na wú ba o yəgi Zezi o pa nɔɔna tın. ⁵ O na nɛ Mari na kı te tın, o ma ta o wı: «Bɛɛ mu yı o kı kuntu? Dı ya wai dı kwe tralı nugə kam dı yəgi, yı dı cɛ dı pa yinigə tiinə. Ka səbu kum ya wú yi səbu-dala biə-yatɔ (300).» ⁶ O na tagı kuntu tın, kɔ dai nı o jıɔ yinigə tiinə bam ɲwanja mu. O yı ɲwıɔɔ mu. Wɔntu mu nii ba kɔɔɔ kum səbu kum banja nı, yı o yəni o ɲɔnı-kɔ o lia.

⁷ Zezi laan ma ləri o wı: «Yagı o yıra, sı o kı kuntu a na wú tı yı ba kı-nı tın ɲwaanı mu. ⁸ Kɔ nan na yı yinigə tiinə, bantɔ ta wɔra mu dı abam manja maama. Kɔ daarı amɔ nan bá ta wɔra dı abam manja maama.»

⁹ Zwifə kɔɔɔ zanzan ma lwarı nı Zezi wɔ Betani nı. Ba ma zanı ba vu da. Ba na ve tın, kɔ dai Zezi yıranı ɲwaanı, kɔ yı sı ba dı na Lazaarı wɔlɔ Zezi na pɛ o bi o yagı tɔɔnı tın mu. ¹⁰ Wɛ kaanım yigə tiinə bam laan ma kı ni daanı sı ba gɔ Lazaarı dı, ¹¹ beɲwaanı Lazaarı biim dım mu te Zwifə zanzan joori ba yigə tiinə bam kwaga nı, yı ba daarı ba sɛ Zezi.

Zezi na zu Zeruzalem te tin
(Matiyu 21:1-11, Mariki 11:1-11, Luki 19:28-40)

¹² Tıga na puuru tin, non-kogo kulub na tu Zeruzalem si ba di candiə kam tin ma lwarı ni Zezi maa buuna. ¹³ Ba ma vu ba kaari kurub-vooorub, yi ba nunji ba maa ve si ba jeer-o. Ba na maa ve tin, ba maa zul-o ba wi:

«Ozaana! Zuli-na wulub na tu di Yuutu Baŋa-We yiri ŋwaanı tin.

Wuntub mu yi Yisırayelı dwi tiinə pe.»

¹⁴ Zezi ma na bina-pola o di, ni We tonɔ kum na manji ku ta te tin. Ku pupunı ku wi:

¹⁵ «Abam balub na zuuru Siyon tub kum ni tin,

á yi taá kwarı fubunı.

Nii-na á pe wum,

o diini bina-pola o maa buuna.»

¹⁶ Manja kam kuntub ni, Zezi karabiə bam ya ma wu lwarı wəənu tum kuntub kuri. Ku daari manja kam Zezi na tıgtı yi o bi o yagı tubunı o na paari-zulə We tee ni tin, mu ba laan guli We tonɔ kum na tagı o taanı te tin, di non-kogo kum na ki kulub ba zul-o tin.

¹⁷ Noona balub deen na wu Zezi tee ni yi o pa Lazaari bi o yagı tubunı tin ya manji ba ta ba bri tub kum noona bam, o na ki te o bəŋi Lazaari yi o nunji yibeeli dum wunı tin. ¹⁸ Ku yi kuntub ŋwaanı mu non-kogo kum nunji tub kum ni ba jeer-o, ba na ni ni o ki wo-kunkagılı dum kuntub tin ŋwaanı.

¹⁹ Farizian tiinə bam laan maa te daanı ba wi: «Á wu ne? Dıbam bri di bá wanı kulubkulu di ki. Nii-na lıgbu kum noona bam maama mu togtı o kwaga.»

Zezi na tɛ o tɔvni dim taani te tin

²⁰ Grɛki tiinɛ balɔ dɛɛn na tɔgi ba vu Zeruzalem si ba di candiɛ kam ba zuli Wɛ tin badaara ma vu Filipi te. ²¹ Wɔntɔ nunji Galile tɔv kulɔ yiri na yi Betisayida tin mu. Ba ma ta did-o ba wi: «Dɔbam lagi si di na Zezi mu.»

²² Filipi ma vu o ta di Andre. Bantɔ bale ma vu ba ta ba bri Zezi. ²³ Zezi ma ta di ba o wi: «Maɲa kam laan yiɛ, si Wɛ pa Nabiin-bu wɔm na paari-zulɛ. ²⁴ A lagi a ta ciga mu di abam si, nmɔ na jigi min-dwi, yi n na dugi-di tɔga ni, di wɔ nunji di ki biɛ zanzan mu. Nmɔ nan na wɔ sɛ si n du-di tɔga ni si di puli di nunji di daari si min-bu wɔm pɔ, di wɔ ta yi didwi yiranu mu taan, n bá na nyɔɔri di baɲa ni. ²⁵ Wɔlɔ na soe o titi ŋwɔa tin, kɔntɔ tu bá na ŋwɔa Wɛ tee ni. Wɔlɔ nan na vin o ŋwɔa lɔgbɔ kɔntɔ baɲa ni tin, ku tu wɔ na ŋwɔa kalɔ na ba ti tin Wɛ tee ni. ²⁶ Wɔlɔ maama na lagi si o tɔvni amɔ titɔɲa tin, kɔntɔ tu maɲi si o tɔgi a kwaga mu. Kɔntɔ, a na wɔ mɛ tin, a tintɔɲnɔ wɔm di wɔ ta tɔgi o wɔra. Wɔlɔ maama na tɔvni amɔ titɔɲa tin, amɔ Ko wɔ pa o na zulɛ.»

²⁷ Zezi ma ta o wi: «A wɔ mu cɔgi zanzan. A nan wɔ ta ni bɛɛ mu? Aá loori a Ko mu si o vri-ni yaara yantɔ wɔni na? Awo. Ku yi kɔntɔ ŋwaani mu amɔ maɲi a ba si a yaari. ²⁸ A nan wɔ loori a Ko si o pa o yiri na zulɛ.»

Kwɛrɛ laan ma ŋɔɔni weyuu ni ka wi: «A maɲi a pa a yiri na zulɛ, a nan ta wɔ pa di na zulɛ.»

²⁹ Non-kogɔ kulu na zigi da tun ma ni kwərə kam, yi ba ta ba wɪ, dua mu mumunə. Badaara maa wɪ, ku yi maleka mu ɲɔɔni did-o.

³⁰ Zezi ma ta di ba o wɪ: «Ku dai amu ɲwaanɪ mu kwərə kantɔ ɲɔɔni, ku yi abam ɲwaanɪ mu ka ɲɔɔna. ³¹ Maɲa laan yiə si We di nabiinə taanɪ, si Di zəli lugu baɲa pe wum. ³² Ku daari ku na yi amu, maɲa kalu ba na wú zəɲi amu weenɪ tun, amu wú pa nabiinə maama ba amu te.» ³³ O na tagi kuntu tun, o bri o na lagɪ o ti tɔbni dwi dilu tun mu.

³⁴ Non-kogɔ kum ma lər-o ku wɪ: «Dɪbam ni ni ku pupuni We cullu tɔnɔ wuni ku wɪ, Krisi wum We na tɔɲi tun maɲi si o taa ɲwi mu maɲa maama. Bɛɛ nan mu yi n ta n wɪ, ba maɲi si ba zəɲi Nabiin-bu wum weenɪ? Nabiin-bu wuntu nan yi wɔɔ?»

³⁵ Zezi ma ləri-ba o wɪ: «Pooni bá tiini di daanɪ abam tee ni. Pooni dum ta na wu á tee ni maɲa kalu tun, si á taá veə, si lim yi ba di yi abam. Wulu na ve lim wuni tun yəri o na ve mɛ. ³⁶ Pooni dum ta na wu á tee ni tun, á nan se wulu na yi pooni dum tun, si á daari á taá yi pooni dum biə.»

Zezi na tagi kuntu o ti tun, o ma nuɲi ba titari ni o vu o səgi. ³⁷ Di o na maɲi o ki wokinkagila zanzan ba yibiyə ni tun, ba daa ta wu se-o. ³⁸ Kuntu ma pa kulu We nijonnu Ezayi deen na tagi tun suni ku ki. O deen tagi faɲa faɲa o wɪ:

«Yuutu Baɲa-We,

nɔɔn-nɔɔnu wu se di na tagi taanɪ dilu di bri-ba tun.

Nɔɔn-nɔɔnu nan wu lwarɪ di Yuutu wum dam dum na yi te tun.»

³⁹ Ba wɔ wantɔ ba sɛ Zezi taantɔ dɔm, beɲwaantɔ Ezayi ta tagɔ o wɔ:

⁴⁰ «Dɔntɔ mu dwe ba yiə,
yɔ DI pa ba wɔbɔɲa tɔ,
sɔ ba yiə yam yɔ wantɔ ya taa naɪ,
sɔ ba wɔbɔɲa yam dɔ yɔ wantɔ ya lwarɪ Wɛ taantɔ
dɔm kuri,
sɔ ba yɔ ləni ba wɔbɔɲa ba sɛ Wɛ sɔ DI pa ba na
yazurə.»

⁴¹ Ezayi dɛɛn tagɔ dɪ Yuutu wɔm taantɔ kɔntɔ,
beɲwaantɔ o wuuri o na Zezi paari-zulə na yɔ te
yɔ o daa ta wɔ tu lɔgɔ baɲa.

⁴² Dɔ kɔntɔ dɔ, Zwifə yigə tiinə zanzan dɔ ta kɪ
ba wɔ-dɔdɔba dɔ Zezi. Ba na kwari Farizian tiinə
bam tɔn ɲwaantɔ mu, ba wɔ ɲɔɔntɔ-kɔ jaja, sɔ baá
zəli-ba ba Wɛ-digə kam nɪ. ⁴³ Ba na kɪ te tɔn brɪ
nɪ ba soe sɔ nabiinə wɔrɔ poli dɔ ba kɔ dwe Wɛ
wɔ na poli dɔ ba.

Zezi na tu sɔ o vrɪ nabiinə lwarɪm wɔntɔ te tɔn

⁴⁴ Zezi ma ta dɔ kwər-dɪa o wɔ: «Wɔlɔ na kɪ o
wɔ-dɔdɔba dɔ amɔ tɔn, kɔ daɪ nɪ o sɛ amɔ yɪranɪ
mu, kɔ yɔ wɔlɔ na tɔɲɪ-nɪ tɔn mu o sɛ. ⁴⁵ Wɔlɔ na
nɛ amɔ tɔn nɛ wɔlɔ na tɔɲɪ-nɪ tɔn dɔ mu. ⁴⁶ Amɔ
tu lɔgɔ baɲa sɔ a taa yɔ pooni mu a paɪ nabiinə,
sɔ wɔlɔ maama na sɛ amɔ tɔn daa yɔ maɲɪ lim
wɔntɔ. ⁴⁷ Wɔlɔ na ni a taantɔ dɔm yɔ o wɔ sɛ sɔ o
kɪ kɔlɔ a na tagɔ tɔn, kɔ daɪ amɔ mu cɔgɪ kɔntɔ
tu, beɲwaantɔ amɔ na tu lɔgɔ baɲa tɔn, kɔ daɪ sɔ
a dɔ nabiinə taantɔ sɔ a cɔgɪ-ba. Kɔ nan yɔ sɔ a
vrɪ-ba ba lwarɪm wɔntɔ mu. ⁴⁸ Wɔlɔ na vɪn amɔ
yɔ o wɔ sɛ a taantɔ dɔm tɔn, mu kɔlɔ na wɔ cɔg-o:
Taanɔ dɔlɔ amɔ na ɲɔɔntɔ a brɪ nɔɔna tɔn mu wɔ
zanɪ lɔgɔ tiim dɛ dɔm nɪ dɔ brɪ nɪ kɔntɔ tu ba jɪgɪ

bura. ⁴⁹ Kɔ nan daɪ a tɪtɪ wɔbɔŋa mɔ a ŋɔɔna. Kɔ yɪ a Ko wɔlɔ na tɔŋɪ-nɪ tɪn mɔ pɛ-nɪ nɪ sɪ a ta kɔlɔ Dɪ wɔbɔŋa na lagɪ tɪn, yɪ Dɪ ta brɪ-nɪ kɔlɔ a na wɔ ŋɔɔnɪ tɪn. ⁵⁰ Amɔ nan ye sɪ balɔ na sɛ nɪ dɪlɔ a Ko Wɛ na pɛ-nɪ sɪ a ŋɔɔnɪ tɪn wɔ na ŋwɪa kalɔ na ba tɪ tɪn. A na yɛnɪ a ŋɔɔnɪ te maama tɪn, kɔ yɪ a Ko Wɛ na tagɪ kɔlɔ o brɪ-nɪ tɪn mɔ.»

13

Zezi na zari o karabiə bam ne te tɪn

¹ Dɛ dɪdɔwɪ na daari sɪ ba di Pakɪ candiə kam tɪn, Zezi dɛɛn maa ye nɪ o maŋa kam yiə, sɪ o yagɪ lɔgɔ baŋa sɪ o daari o vu o Ko te. O maa soe balɔ na yɪ o ŋɔɔna lɔgɔ baŋa nɪ tɪn, yɪ o tiini o so-ba kɔ ja gaali.

² Zezi dɪ o karabiə bam maa je ba di wɔdiu tɪtu nɪ, dɪ sutaani ya maŋɪ dɪ pa Zudasɪ Yiskariyo wɔlɔ na yɪ Simɔn bu tɪn lɪ wɔbɔŋa sɪ o yəgi Zezi o pa ŋɔɔna. ³ Zezi maa ye nɪ o Ko Wɛ mɔ pɛ-o dam wɔŋo maama baŋa nɪ, yɪ o ye nɪ o nuŋi Wɛ te mɔ, o nan ta wɔ joori o vu Wɛ te. ⁴ Ba na wɔra ba di tɪn, o ma zanɪ da. O lɪ o na zɔ gɔrɔ kɔlɔ o danɪ tɪn, yɪ o daari o vɔ pɔpaa o tɔŋə nɪ. ⁵ O ma kɪ na o kɪ kacuə wɔnɪ o wɔra o maa zari o karabiə bam ne, yɪ o ma pɔpaa kɔm o ma guguni-sɪ. ⁶ O ma ba o yi Simɔn Pɪyɛɛrɪ te. Wɔntɔ ma ta dɪd-o o wɪ: «A yuutu, nmɔ mɔ wɔ zari amɔ ne na?»

⁷ Zezi ma lər-o o wɪ: «Nmɔ bá lwarɪ amɔ na wɔra a kɪ kɔlɔ tɪn kuri lele, n nan wɔ ba n lwarɪ kɔ kuri.»

⁸ Pɪyɛɛrɪ ma ta o wɪ: «N brɪ n bá zari a ne maŋa dɪ maŋa.»

Zezi ma lər-o o wɪ: «A na wɔ zari n ne sɪm, n bá n wanti n ta n yi amɔ nɔɔnɔ.»

⁹ Simɔn Pɪyɛɛɪ ma ta did-o o wɪ: «Kɔ na yi kɔntɔ, a yuutu, yi zari a ne yɪranɪ, zari a ja dɪ a yuu dɪ n wɛli da.»

¹⁰ Zezi laan ma ta did-o o wɪ: «Wɔlɔ na swɛ o yɪra tɪn daa ba jɪgɪ digiru, yi o daa wɔ manɪ sɪ o swɛ o yɪra, kɔ na dai o ne yɪranɪ. Abam ba jɪgɪ digiru, kɔ nan dai á maama.» ¹¹ Bɛɲwaanɪ Zezi manɪ o ye wɔlɔ na lagɪ o yɛg-o o pa nɔɔna tɪn. Mɔ kɔ kuri o tagɪ o wɪ, kɔ dai ba maama mɔ ba jɪgɪ digiru tɪn.

¹² Zezi na zari ba ne sɪm o ti tɪn, o ma joori o zɔ o gɔɔɔ kɔm, yi o vu o jɛni o jɛɲɛ je nɪ. O laan ma bwe-ba o wɪ: «Abam lwarɪ kulɔ amɔ na kɪ dɪ abam tɪn kuri na? ¹³ Abam yɛni á bɛ amɔ nɪ, Karanyɪna naa á Yuutu mɔ. Abam na bɛ te tɪn kɔ manɪ, bɛɲwaanɪ amɔ sɪnɪ a yi kɔntɔ mɔ. ¹⁴ Amɔ nan na yi abam Yuutu dɪ á Karanyɪna yi a zari abam ne tɪn, kɔ manɪ sɪ abam dɪ laan zuli daanɪ kɔntɔ mɔ. ¹⁵ Amɔ nan kɪ a brɪ abam, sɪ á lwɛni amɔ na kɪ abam te tɪn mɔ. ¹⁶ A lagɪ a ta cɪga mɔ dɪ abam sɪ, gambaa tɛrɛ ka na dwe ka tu. Tɪntɔɲnɔ nan tɛrɛ o na dwe wɔlɔ na tɔɲ-o tɪn. ¹⁷ Abam na lwarɪ tɪn, á na kɪ kɔntɔ, á wɔ taá jɪgɪ yu-yoɲo.

¹⁸ Kɔ nan dai abam maama taanɪ mɔ a tɛa. A ye balɔ a na kuri tɪn. Kɔ daari kulɔ na pɔpɔnɪ Wɛ tɔnɔ kɔm wɔnɪ tɪn manɪ sɪ kɔ kɪ mɔ. Kɔ tagɪ kɔ wɪ: «Wɔlɔ na jɛni o di wɔdiu dɪ amɔ tɪn mɔ joori o zɪgɪ amɔ zɪga.» ¹⁹ A nan wuuri a ta a brɪ abam mɔ yi kɔ ta wɔ kɪ, sɪ kɔ na tu kɔ kɪ, sɪ á wantɪ á sɛ nɪ amɔ yi wɔlɔ na wɔra manɪ maama

tɪn. ²⁰ A lagɪ a ta cɪga mʊ dɪ abam sɪ, nɔɔnʊ na jeeri wʊlʊ maama a na tʊŋɪ tɪn, kʊntʊ tu jeeri amʊ mʊ. Kʊ daari, wʊlʊ na jeeri amʊ tɪn, o jeeri wʊlʊ na tʊŋɪ-nɪ tɪn mʊ.»

²¹ Zezi na tagɪ kʊntʊ o ti tɪn, o wʊ ma tiini kʊ cɔɔɪ kʊ pa o ŋɔɔnɪ jaja o wɪ: «A lagɪ a ta cɪga mʊ dɪ abam sɪ, abam dɪdʊa mʊ lagɪ o yɛɔɪ amʊ o pa nɔɔna.»

²² O na tagɪ kʊntʊ tɪn, o karabiə bam maa nii daani, yɪ ba brɪ ba yəri wʊlʊ tɪtɪ o na tɛ bantʊ wʊnɪ tɪn. ²³ Wʊlʊ Zezi na soe lanyɪranɪ ba wʊnɪ tɪn maa je o tɪkəri nɪ. ²⁴ Simɔn Pɪyɛɛrɪ ma yɪɔɪsɪ o jɪŋa o brɪ wʊntʊ, sɪ o bwe Zezi o nii, kʊ yɪ wɔɔ taanɪ mʊ o tɛa. ²⁵ Nɔɔnʊ wʊm ma fɔɔrɪ o yɪ Zezi o sal-o, yɪ o bwe o wɪ: «A Yuutu, kʊ yɪ wɔɔ mʊ?»

²⁶ Zezi ma ləri o wɪ: «Amʊ na fɔɔɪ dɪpɛ a lu dwə wʊnɪ a pa wʊlʊ tɪn, mʊ kʊ tu.» O laan ma fɔ dɪpɛ dɪm o ma lu o pa Zudasɪ Yiskariyo wʊlʊ na yɪ Simɔn bu tɪn. ²⁷ Zudasɪ na jɔŋɪ dɪpɛ dɪm kʊntʊ tɪn, sʊtaanɪ ma zʊ o bɪcarɪ. Zezi ma ta dɪd-o o wɪ: «Kɪ lɪla sɪ n kɪ kʊlʊ nmʊ na lagɪ n kɪ tɪn.»

²⁸ Balʊ maama na je ba di tɪn wʊlʊwʊlʊ ma wʊ lwarɪ Zezi na tagɪ kʊlʊ dɪd-o tɪn kuri. ²⁹ Zudasɪ nan na nii ba kɔɔɔ kʊm səbu kʊm baŋa nɪ tɪn, ba badaara maa bʊŋɪ nɪ Zezi tʊŋ-o sɪ o vu o yɛɔɪ wʊdɪu mʊ sɪ ba ma di candiə kam, naa o ga tʊŋ-o sɪ o vu o pa yinigə tiinə wəənu mʊ. ³⁰ Zudasɪ na jɔŋɪ dɪpɛ dɪm tɪn, o ma da o zanɪ o nunɪ. Kʊ dɛɛn yɪ tɪtɪ nɪ mʊ.

³¹ Zudasɪ na nunɪ o daari kʊntʊ tɪn, Zezi ma ta o wɪ: «Lele kʊntʊ amʊ Nabiin-bu wʊm wʊ na paarɪ-zulə, yɪ Wɛ tɪtɪ wʊ na zulə amʊ ŋwaanɪ.

³² Wε na nε zulə amv ηwaañi tñ, DI laan wó pa a na paari-zulə DI titi tee ni. Wε nan wó pa a na zulə lele kuntu. ³³ A biə-ba, a daa bá tiini a daani abam tee ni. Abam nan wó ba á beeri amv jəgə. A nan lagi a ta a brɪ abam kulv a na mañi a ta a brɪ Zwifə bam a wɪ, amv na lagi a vu mε tñ, abam bá wani da á vu. ³⁴ A nan lagi a pa abam ni-dvuri mv. Taá soe-na daani. Amv na soe abam te tñ, abam di taá soe daani kuntu. ³⁵ Á na soe daani, nɔɔna maama wó lwarɪ ni abam yi a karabiə mv.»

*Zezi na wuuri o brɪ Piyεeri na wó vi-o te tñ
(Matiyu 26:31-35, Mariki 14:27-31, Luki 22:31-34)*

³⁶ Simɔn Piyεeri ma bwe Zezi o wɪ: «A yuutu, yən mv n lagi n vu?»

Zezi ma ləri o wɪ: «Amv na lagi a vu mε tñ, nmv bá wani n da n vu lele kuntu. Mañi kadoñ ni mv, nmv laan wó wani n da-ni n vu.»

³⁷ Piyεeri ma ta o wɪ: «A yuutu, bεε mv yi a bá wani a tɔgi nmv lele kuntu? Amv wó sε si a ti nmv ηwaañi.»

³⁸ Zezi ma lər-o o wɪ: «Nm v wó suñi n sε si n ti amv ηwaañi na? A lagi a ta cɪga mv di nmv si, kv na wó loori si cɪbwɪv keeri tñ, nmv wó fɪv kuni bito ni n yəri amv.»

14

Wɔlv na nε Zezi tñ, o nε o Ko Wε di mv

¹ Zezi laan ma ta di o karabiə bam o wɪ: «Á yi pa á bɪcara taa maga. Kɪ-na á wɔ-dɪdɔa di Wε, si á kɪ á wɔ-dɪdɔa di amv di. ² A Ko wɔm sɔñɔ

ni, je zanzan mu wura. A nan lagi a vu a kwe je mu a pa abam. Ku na dai ciga, a ya ba ta di abam. ³ A na ve a kwe je sum a ti abam nwaani, a laan wu joori a ba a ja abam, si a togri a vu a taá wu amu na wu me tin. ⁴ Abam nan ye a na maa ve tin cwəŋə.»

⁵ Toma ma ta did-o o wi: «A yuutu, dibam yəri nmu na lagi n vu me tin. Di nan wu ki ta mu di lwaru ka cwəŋə?»

⁶ Zezi ma ta did-o o wi: «Amu mu yi cwəŋə di ciga tu di nwa tu. Nɔɔn-nɔɔnbu ba wani o vu a Ko We te di o na wu de amu o vu. ⁷ Abam na ye amu, a wu lwaru a Ko wum di. Lele kuntu abam lwar-o, a nan ne-o di.»

⁸ Filipi ma ta o wi: «A yuutu, bri dibam n Ko wum, si kuntu wu manu dibam.»

⁹ Zezi ma leri o wi: «Filipi, amu daani abam tee ni yi nmu ta yəri amu na? Wulu maama na ne amu tin ne amu Ko wum mu. Benwaani mu yi n ta n wi, a bri abam a Ko wum? ¹⁰ Nmu wu se ni amu wura di a Ko yi a Ko wura di amu na? Taani dilu amu na tagi a bri abam tin dai amu titi nyim. Ku yi amu Ko wum mu nwa amu wuni, yi o tuni o tituna. ¹¹ Taá jigri-na wu-didwa di amu, si amu wura di a Ko yi a Ko wura di amu. A na wu ki a wu-didwa di amu a taani dim nwaani, a weeni a ki a wu-didwa di amu tituna yalu amu na tuni tin nwaani. ¹² A lagi a ta ciga mu di abam si, wulu na ki o wu-didwa di amu tin wu tuni tituna yalu donj amu na tuni tin. O nan wu tuni titun-kamunə si ya taa dwe amu na ki te tin, amu na lagi a vu a Ko te tin nwaani. ¹³ Kulu maama abam na wu loori amu

yiri n̄waanı tın, aá kɪ-kɪ a pa abam sɪ a Ko Wɛ na zulə amɔ n̄waanı. ¹⁴ Abam na loori woŋo kulɔ maama amɔ yiri n̄waanı tın, amɔ wó kɪ-kɪ a pa abam.

¹⁵ Abam na soe amɔ, á wó sɛ a niə yam. ¹⁶ A nan wó loori a Ko wɔm sɪ o pa abam Zənnu wɔdoŋ. Wɔntɔ wó ta wɔ abam tee ni maŋa kalɔ na ba ti tın. ¹⁷ Wɔntɔ mɔ yi Wɛ Joro kulɔ na yi cɪga tu tın. Nɔɔna balɔ kugu je na wɔ lɔgɔ baŋa ni tın bá wanı ba sɛ-o, bɛn̄waanı ba bá wanı ba na-o, yi ba bá wanı ba lwar-o dɪ. Kɔ daarı abam nan ye-o, bɛn̄waanı o wɔra dɪ abam, yi oó ta n̄wi abam wɔni. ¹⁸ Amɔ bá yaɣɪ abam á yiranı. Aá joori a ba abam te. ¹⁹ Kɔ na kɪ fɪn, lɔgɔ baŋa nɔɔna bam daa bá na amɔ. Abam nan wó na-nı. Bɛn̄waanı, amɔ na jɪɣɪ n̄wɪa Wɛ tee ni tın, abam dɪ wó na n̄wɪa Wɛ tee ni. ²⁰ Dɛ dɪm kɔntɔ ni á wó lwarı ni a wɔra dɪ a Ko Wɛ, yi abam dɪ wɔra dɪ amɔ, yi amɔ dɪ wɔra dɪ abam.

²¹ Nɔɔnɔ wɔlɔ maama na sɛ a niə yam yi o toɣɪ-ya tın mɔ yi wɔlɔ na soe amɔ tın. A Ko Wɛ wó ta soe kɔntɔ tu. A dɪ nan wó ta so-o, yi a kwəri a pa o lwarı amɔ na yi wɔlɔ tın.»

²² Zezi na tagɪ kɔntɔ tın, nɔɔnɔ wɔdoŋ dɪ yiri na yi Zudası yi kɔ dai Zudası Yiskarıyo tın ma ləri o wɪ: «A yuutu, n̄mɔ wó kɪ ta mɔ n pa dɪbam lwarı n̄mɔ na yi wɔlɔ tın, yi lɔgɔ baŋa nɔɔna bam bá lwarı?»

²³ Zezi ma lər-o o wɪ: «Wɔlɔ na soe amɔ tın wó sɛ o kɪ a na tagɪ kulɔ tın mɔ. A Ko wó ta soe kɔntɔ tu, yi amɔ dɪ a Ko wó ba o te dí taá wɔra dɪd-o. ²⁴ Wɔlɔ maama nan na ba soe amɔ tın bá sɛ o kɪ a na tagɪ kulɔ tın. Taanı dɪlɔ abam nan na

ni tin dai amv nyim, di nunji a Ko wvlv na tujti-ni tin te mv. ²⁵ A manji a ta wænu tim kuntu a bri abam manja kam a ta na wv abam tee ni tin. ²⁶ Kv daari, Zænnu wvlv na wv ba abam te tin, wvntv mv yi We Joro kvm a Ko We na wv tujti si kv ba amv yiri njaani tin. Kuntu wv bri abam wvno maama, yi kvv pa á guli kvlv maama amv na manji a ta a bri abam tin.

²⁷ Amv yagi wv-zuru mv a pa abam. Kv yi amv titi wv-zuru mv a pe abam. Amv na pe abam wv-zuru kvlv tin, kv dai lvgv banja nyim. Á yi pa á bicara taa maga, á nan yi taá jigi liæ di. ²⁸ Abam manji á ni amv na tagi di abam ni, a lagi a viiri, yi a ta wv joori a ba abam te. Abam ya na soe amv, á wv taá jigi wvpolo didaani amv na lagi a vu a Ko We te tin, bejwaani a Ko We dwe amv. ²⁹ Amv nan tagi wænu tintv a bri abam lele kuntu yi ti daa ta wv kv, si ti na tu ti kv, si á wani á se a taani dvm. ³⁰ Amv daa bá ncvni taani zanzan di abam, lvgv banja pe svtaani na maa biini tin njaani. Wvntv nan bá jigi dam di amv. ³¹ A nan manji si a pa lvgv banja ncvna lwarv ni a soe a Ko wvm, kuntu mv a kv kvlv maama a Ko na pe-ni ni si a kv tin mv.

Á zanji si dí viiri.»

15

Zezi di o ncvna bam nyi ni vinyæ tiu di kv ne mv te

¹ Zezi ma ta di ba o wv: «Amv yi vinyæ tiu ciga ciga. A Ko maa yi tiu kvm tu, yi o nii kv banja ni.

² Naga kalv na nunji tiu kvm yira ni yi ka ba læri

biə tɪn, oó go-ka o yaɣɪ mʊ. Kʊ daari naga kalʊ na ləri biə tɪn, oó farɪsɪ-ka mʊ, sɪ ka taa lana, sɪ ka taa fɔɣɪ ka ləri biə zanzan. ³ Abam bɪcara nan maɲɪ ya kwɛ lanyɪranɪ, nɪ ba na farɪsɪ tiu nɛ yɪ sɪ lana te tɪn, á na sɛ taanɪ dɪlʊ amʊ na ɲɔɔnɪ a brɪ abam tɪn ɲwaanɪ. ⁴ Taá wɔra dɪ amʊ, sɪ amʊ dɪ wó ta ɲwɪ abam wɔnɪ. Tiu naga bá wanɪ ka lə biə ka yɪranɪ yɪ ka təri tiu kʊm yɪra nɪ. Kʊ nan yɪ bɪdʊwɪ mʊ dɪ abam. Abam maɲɪ sɪ á taá wɔra dɪ amʊ mʊ, sɪ á laan wanɪ á taá kɪ kəm-laarʊ.

⁵ Amʊ mʊ yɪ tiu kʊm, yɪ abam yɪ kʊ nɛ sɪm. Wɔlʊ maama na wɔra dɪ amʊ yɪ amʊ ɲwɪ kʊntʊ tu wɔnɪ tɪn wó ta kɪ kəm-laarʊ mʊ, nɪ naga kalʊ na ləri biə zanzan tɪn. Amʊ nan na təri á bɪcara nɪ, á bá wanɪ kʊlʊkʊlʊ á kɪ. ⁶ Wɔlʊ na tərə dɪ amʊ tɪn nyɪ dɪ tiu naga kalʊ ba na goni ba yaɣɪ yɪ ka kʊ tɪn mʊ. Tiu nɛ sɪlʊ na kʊɣɪ tɪn, baá pɛ-sɪ ba kɪ mini nɪ mʊ yɪ sɪ dɪ. ⁷ Abam nan na wɔra dɪ amʊ, yɪ amʊ taanɪ dɪm na wɔ á bɪcara nɪ, á wó wanɪ á loori kʊlʊ maama á wɔbʊɲa na laɣɪ tɪn, yɪ á wó na-kʊ. ⁸ Abam na kɪ kəm-laarʊ, nɪ tiu na ləri bu-ɲɔna zanzan te tɪn, á wó sɪnɪ á taá yɪ amʊ karabiə, yɪ kʊntʊ wó pa a Ko wɔm na zulə. ⁹ Nɪnɛɛnɪ a Ko na soe amʊ te tɪn, amʊ dɪ soe abam kʊntʊ mʊ. Taá jɪɣɪ-na amʊ sono kʊm á bɪcara nɪ. ¹⁰ Abam na kɪ a na tagɪ kʊlʊ tɪn, á wó wanɪ á taá jɪɣɪ amʊ sono kʊm kʊntʊ, nɪ amʊ dɪ na kɪ a Ko na tagɪ kʊlʊ yɪ a jɪɣɪ o sono kʊm a bɪcarɪ nɪ te tɪn.

¹¹ A tagɪ wəənu tɪntʊ a brɪ abam, sɪ wɔpʊlo kʊlʊ a na jɪɣɪ tɪn mʊ taa wɔ abam wɔnɪ, sɪ kʊ pa abam wɔpʊlo kʊm ja gaalɪ. ¹² Nɪ dɪlʊ amʊ na laɣɪ a pa abam tɪn mʊ tɪntʊ:

Á taá soe daani,

nĩnɛɛni a na soe abam te tin.

¹³ Sono tərə kɔ na dwe tintu, si nɔɔnu se si o ti o donnə ɲwaani. ¹⁴ Abam na ki a na tagi kulɔ tin, á wó ta yi a cilonnə mu. ¹⁵ Amu daa bá ta bə abam ni a tintuɲna. Bɛɲwaani tintuɲnu yəri kulɔ o yuutu na lagi o ki tin. Ku nan na yi abam, a tagi kulɔ maama a na ni a Ko We tee ni tin a bri abam. Kuntu ɲwaani mu a laan bə abam ni a cilonnə. ¹⁶ Ku nan dai abam mu kuri amu. Ku yi amu mu kuri abam, yi a daari a pa abam ni si á taá ki kəm-laaru. Kəm-laaru tim kuntu wó ta wura maɲa maama. Abam na ki kəm-laaru tim kuntu, a Ko wó pa abam kulɔ maama á na wó loori o tee ni amu yiri ɲwaani tin. ¹⁷ Amu na pe abam ni si á ki kulɔ tin mu tintu:

Á taá soe daani.»

Lugu baɲa nɔɔna na wó culi We nɔɔna te tin

¹⁸ Zezi daa ma ta o wi: «Lugu baɲa nɔɔna bam wó culi abam. Ba nan na culi abam, si á lwaru ni ba maɲi ba da yigə ba culi amu mu. ¹⁹ Abam ya na yi lugu baɲa nyim, ku nɔɔna bam ya wó ta soe abam, á na yi ku nyim tin ɲwaani. Amu nan mu kuri abam lugu nɔɔna bam wɔni, yi á daa dai ba nyim. Kuntu ɲwaani mu balɔ na yi lugu baɲa nɔɔna tin wó ta culi abam. ²⁰ Guli-na a na maɲi a ta kulɔ a bri abam tin: Tintuɲnu tərə o na dwe o yuutu. Ba na yaari amu tin, baá yaari abam di mu. Ba nan na se amu ni-taani dim, baá se abam di ni-taani mu. ²¹ Ba nan wó ki abam tintu wəənu tim maama amu ɲwaani mu, bɛɲwaani ba yəri wɔlu na tuɲi-ni tin. ²² Amu ya na wɔ tu a ɲɔɔni ciga a bri-ba, lwarim ya bá ta

wɔ ba yuu ni. Lele kuntu ba nan daa bá wani ba ta ni ba jigi bura. ²³ Wɔɔ maama na culi amɔ tin, kuntu tu culi a Ko wɔm di mu. ²⁴ Amɔ ki titɔŋ-ŋɔna yalɔ nɔɔn-nɔɔnɔ ta na wɔ ki ya don tin a bri-ba. A ya na wɔ ki a bri-ba, lwarim ya bá ta wɔ ba yuu ni. Ba nan ne a na ki kulɔ tin, yi ba ta culi amɔ di a Ko wɔm maama. ²⁵ Ku nan ki si ku pa kulɔ na pɔpɔni Wɛ cullu tɔnɔ kɔm wɔni tin mu sɔni ku ki, di ku na wɔ: «Ba culi amɔ, yi a wɔ ki kulɔkulɔ.»

²⁶ Zɔnnu wɔm nan wó nunji a Ko te o ba. Wɔm mu yi Wɛ Joro kulɔ na yi ciga tu tin. A nan wó tɔŋ-o yi o ba abam te, yi o laan wó ŋɔɔni a ciga kam o bri abam. ²⁷ Abam di nan wó ŋɔɔni a ciga kam taani á bri nɔɔna, beŋwaani abam manji á wɔra di amɔ pulim ni mu.»

16

¹ «A nan ŋɔɔni wəənu tintu a bri abam si ku pa á yi zanji á yagi Wɛ cwəŋə kam tɔgim mu. ² Ba nan wó li abam ba Wɛ-di sɔm wɔni. Manja nan wó ba ka yi, yi nɔɔna wó gu abam, yi ba buŋi ni ba tɔŋi titɔŋ-ŋɔm mu ba pa Wɛ. ³ Ba nan wó ki abam wəənu tim kuntu, beŋwaani ba yəri a Ko wɔm, ba nan yəri amɔ di. ⁴ A te wəənu tintu maama a bri abam, si manja kam na yiə ba na ki abam kuntu, si á wani á guli ni amɔ manji a ta-ti a bri abam.»

Wɛ Joro kɔm na wó bri nɔɔna ciga te tin

«A wɔ tagi wəənu tim kuntu a bri abam pulim ni, beŋwaani amɔ ya wɔ abam tee ni mu. ⁵ Ku daari lele kuntu a lagɔ a vu wɔɔ na tɔŋi-ni tin

te. Abam wuɔwɔwɔ nan wu bwe-ni á nii, a lagɔ a vu yæn mu? ⁶ Amu nan na tagɔ a bri abam kulu na lagɔ ku ki tin mu pe á wɔwɔ tiini ti cɔgɔ. ⁷ Ku daari, a lagɔ a ta cɔga mu di abam si, amu na viiri, kú ta lana ku pa abam. Beɲwaanɩ, amu na wu viiri, Zænnu wum bá ba abam te. A nan na veə, a laan wú tɔŋ-o yi o ba abam te. ⁸ O nan na tuə, oó pa lɔgɔ baɲa nɔɔna lwarɩ ni ba tusi mu ba lwarɩm wɔni, di We cɔga kam laɲa ni, di We na wú di nɔɔna taanɩ te tin. ⁹ Oó bri-ba ni ba na wu se amu tin ba ki lwarɩm mu. ¹⁰ Oó bri-ba ni ba tusi We cɔga kam wɔni, beɲwaanɩ amu lagɔ a vu a Ko We te, yi á daa bá na-ni. ¹¹ O ta wú bri-ba ni ba tusi We sariya dim dɩm wɔni, beɲwaanɩ wuɔ na yi lɔgɔ baɲa pe wum tin manɩ o ga bura.

¹² Amu ya ta jigi wænu zanzan si a ta a bri abam, ti nan wú ta tiini ti camma di abam lele. ¹³ Ku daari We Joro kum yi cɔga tu mu. Ku na tuə, ku laan wú pa á lwarɩ cɔga kam maama. Ku nan dai ku titi taanɩ mu ku lagɔ ku ŋɔɔni. Kú ŋɔɔni kulu ku na ni We tee ni tin mu, ku ma daari ku ta wænu tɩɩ na lagɔ ti ba tin ku bri abam. ¹⁴ Ku nan wú pa amu na zulə, beɲwaanɩ kú bri abam amu cɔga kam maama. ¹⁵ A Ko wum na jigi kulu maama tin yi amu di nyum mu. Kuntɩ ŋwaanɩ mu a tagɔ a wɩ, Di Joro kum wú bri abam amu cɔga kam maama.

¹⁶ Ku na ki fun, abam daa bá na amu, yi maɲa funfun na wəli da, á wú joori á na-ni, [a na maa ve a Ko te tin ŋwaanɩ.]»

Wu-cɔgɔ na wú lani ku ji wɔpolo te tin

¹⁷ Zezi na tagi kuntu tin, o karabiə badaara maa te daani ba wi: «O na tagi o wi, ku na ki fun di daa ba na-o, yi manja funfun na weli da di daa wu joori di na-o tin, ku kuri mu be? O na tagi o wi, o lagi o vu o Ko te tin, di yeri ku kuri.»

¹⁸ Ba ta maa tiini ba bwe daani ba wi: «O na tagi o wi, ku na ki fun tin, ku kuri mu be? Di yeri o na te kulv tin kuri.»

¹⁹ Zezi ma lwaru ni ba lagi si ba bwe-o taani dum kuri. O ma ta di ba o wi: «A na tagi a wi, ku na ki fun a daa ba na-ni, yi manja funfun na weli da a wu joori a na-ni tin nwaani mu a bwe daani na? ²⁰ A nan lagi a ta ciga mu di abam si, abam wu ba a keeri a coosi. Ku daari lugu banja noona bam wu ta jigi wupolo. Abam wuru wu ba ti cogi, yi a wu-cogi kum laan wu leni ku ji wupolo. ²¹ Manja kalv kaani na lagi o lu bu tin, o jigi liə mu, benwaani o caneri manja yiə. O nan na lugi bu wum, o laan wu swe o cam dum ni ni, yi o jigi wupolo di o na lugi bu wum tin. ²² Ku nan yi kuntu mu di abam di. Lele kuntu a jigi liə. Amu nan daa ta wu joori a na abam, yi ku pa a tiini a na wupolo, yi noon-noonu daa ba wani-ku o cogi. ²³ De dum kuntu na yiə, abam daa ba bwe amu kulvkvlv. A lagi a ta ciga mu di abam si, a Ko wum wu pa abam kulv maama abam na wu loori amu yiri nwaani tin. ²⁴ Abam nan ta manji a wu loori kulvkvlv di amu yiri. Nan loori-na, si a wu na, si ku pa abam wupolo kum tiini ku gaali.

²⁵ A na tagi wəənu tintu a bri abam tin, ku yi

mumaŋa mu a me a ta. Maŋa nan wú ba, yi a daa bá maŋi mumaŋa a ma bri abam. A laan wú ba a ŋoɔni a Ko We taani dim jaja mu a bri abam. ²⁶ De dim kuntu ni, amu daa bá loori a Ko We abam ŋwaani. Abam mu wú loori-DI amu yiri ŋwaani, ²⁷ beŋwaani We titi maŋi DI soe abam, abam na soe amu yi á kwəri á se ni a nuŋi DI tee ni tin ŋwaani. ²⁸ Amu sɔni a nuŋi a Ko Baŋa-We te mu a ba lugu baŋa. Lele kuntu a nan lagi a yagi lugu baŋa si a joori a vu DI te.»

²⁹ Zezi na tagi kuntu tin, o karabiə bam laan ma ta did-o ba wi: «Nii, nmu laan ŋoɔni jaja mu, n daa wu me mumaŋa n maŋi. ³⁰ Lele kuntu, dí laan lwarɔ ni nmu ye woŋo maama. Nmu daa n ba lagi si noɔn-noɔnu bwe-m taani. Kuntu ŋwaani mu dibam se ni nmu sɔni n nuŋi We te.»

³¹ Zezi ma ləri-ba o wi: «Lele kuntu á laan se na? ³² Nii-na, maŋa maa buɔni, ka nan yi ka ti, yi abam wú jagi, yi á didua didua wú joori o kwe o cwəŋə o daari amu yirani. A nan bá ta yi a yirani, beŋwaani a Ko wum wú ta wu a tee ni. ³³ Amu tagi wənu tuntu a bri abam si ku pa á na wu-zuru mu amu togum dim wɔni. Lugu baŋa ni á wú na yaara. Nan taá jigi-na pu-dia, si amu wani lugu.»

17

Zezi na warɔ We o pa o karabiə bam te tin

¹ Zezi na tagi taani dim kuntu o ti tin, o ma kwəni o yuu wɛɛni yi o wi: «Amu Ko, a tɔɔni maŋa kam laan yiə. Amu yi nmu Bu mu. Nan pa

a na zulə, sɪ amɔ dɪ wɔ́ pa n na zulə. ² Bɛɲwaanɪ nmɔ pɛ-nɪ dam nabiinə maama baɲa nɪ, sɪ a wanɪ a pa balɔ maama nmɔ na pɛ-nɪ tɪn na ɲwɪa kalɔ na ba ti tɪn. ³ ɲwɪa kalɔ na ba ti tɪn mɔ yɪ sɪ nabiinə wanɪ ba lwarɪ nmɔ wɔlɔ yɪranɪ na yɪ Cɪga Tu Baɲa-Wɛ tɪn, sɪ ba daari ba taa ye amɔ Zezi Krisi wɔlɔ nmɔ na tɔɲɪ tɪn. ⁴ A pɛ nɔɔna lwarɪ nmɔ zulə yam lɔɔ baɲa nɪ. A ti tɪtɔɲɪ dɪm nmɔ na pɛ-nɪ sɪ a tɔɲɪ tɪn. ⁵ Amɔ Ko, pa a na paari-zulə nmɔ tee nɪ lele kɔntɔ, paari-zulə yalɔ a na maɲɪ a jɪɠɪ dɪ nmɔ kɔ loori lɔɔ baɲa ta na wɔ kɪ tɪn.

⁶ Amɔ pɛ nɔɔna balɔ nmɔ na kuri lɔɔ baɲa nɔɔna bam wɔnɪ n kɪ amɔ jɪɲa nɪ tɪn lwarɪ nmɔ na yɪ wɔlɔ. Bantɔ yɪ nmɔ nyɪm mɔ, yɪ n kwe-ba n kɪ amɔ jɪɲa nɪ. Ba nan sɛ nmɔ ni-taanɪ dɪm. ⁷ Lele kɔntɔ ba lwarɪ nɪ, kulɔ maama nmɔ na pɛ amɔ tɪn nuɲɪ nmɔ te mɔ. ⁸ Bɛɲwaanɪ kwərə kalɔ nmɔ na pɛ amɔ tɪn mɔ a pɛ-ba, yɪ ba sɛ. Ba nan lwarɪ lanyɪranɪ nɪ amɔ nuɲɪ nmɔ te mɔ, yɪ ba ta sɛ nɪ nmɔ tɔɲɪ-nɪ.

⁹ A nan loori nmɔ bantɔ ɲwaanɪ mɔ, sɪ a ba loori nmɔ lɔɔ baɲa nɔɔna bam ɲwaanɪ. Kɔ yɪ nɔɔna balɔ nmɔ na kɪ a jɪɲa nɪ tɪn ɲwaanɪ mɔ, bɛɲwaanɪ bantɔ yɪ nmɔ nyɪm mɔ. ¹⁰ Wonɔ kulɔ maama a na jɪɠɪ tɪn yɪ nmɔ nyɪm mɔ, yɪ nmɔ dɪ na jɪɠɪ wonɔ kulɔ maama tɪn yɪ amɔ nyɪm. Nɔɔna balɔ na yɪ nmɔ nyɪm yɪ n kɪ-ba amɔ jɪɲa nɪ tɪn mɔ pɛ a na zulə. ¹¹ Amɔ daa bá ta wɔ lɔɔ baɲa nɪ, bantɔ nan ta wɔra mɔ. A maa bɪnɪ nmɔ te mɔ. Amɔ Ko, Wɔ-ponɔ Tu Baɲa-Wɛ, maɪ nmɔ yɪrɪ dam dɪm n ta n maɪ n nii n nɔɔna bam baɲa nɪ, yɪrɪ dɪlɔ nmɔ na pɛ amɔ tɪn, sɪ kɔ pa ba

taa yi woŋo didɔa, ni nmu di amu na yi didɔa te tin. ¹² A na wɔra di ba maɲa kalɔ tin, nmu yiri dam dim n na pe-ni tin mu a me a nii ba baɲa ni, a ma ci-ba yi ba wulɔwulɔ wɔ je, ku na dai wulɔ wɔm na maɲi si o cɔgi tin yirani. Nmu tɔnɔ kum bri ni wɔntu maɲi si o cɔgi mu.

¹³ Lele kuntu amu maa biɔni nmu te, a nan tagi wænu tintu lugu baɲa ni mu, si ku pa nmu nɔɔna bam taa jigi amu wɔpolo kum don ba wɔni, si ba taa jigi wɔpolo ku gaali. ¹⁴ A ma pa-ba nmu taani dim. Balu kugu je na wɔ lugu baɲa ni tin ma culi-ba, ba na dai lugu baɲa nyim tin ɲwaani, ni amu di na dai lugu baɲa nyim te tin. ¹⁵ Ku nan dai ni a loori nmu si n li-ba lugu baɲa ni. A loori nmu si n ci-ba sutaani na yi wo-lwaanu tu tin jɲa ni mu. ¹⁶ Ba dai lugu baɲa nyim, ni amu di na dai lugu baɲa nyim te tin. ¹⁷ Fɔgi n kwe-ba di n ciga kam si ba taa yi nmu nyim. Nmu taani dim yi ciga mu. ¹⁸ Amu tɔɲi-ba lugu wɔni, ni nmu di na tɔɲi amu lugu baɲa ni te tin mu. ¹⁹ Ku nan yi bantɔ ɲwaani mu a kwe a titi a ki nmu jɲa ni, si ku pa bantɔ di wani ba taa yi nmu nyim ciga ciga.

²⁰ A nan ba loori nmu a pai bantɔ yirani má, ku yi balu di na wɔ ba ba ki ba wɔ-didɔa di amu bantɔ taani dim ɲwaani tin di mu. ²¹ A nan loori nmu, si ku pa ba maama taa yi woŋo didɔa mu. Amu Ko, nmu ɲwi amu wɔni, yi amu di ɲwi nmu wɔni. Nan pa bantɔ di taa ɲwi di dibam kuntu don, si ba taa yi woŋo didɔa, si ku pa lugu baɲa nɔɔna se ni nmu tɔɲi-ni. ²² A pe-ba zulə yalu nmu na pe amu tin, si ba wani ba taa yi woŋo didɔa, ni amu di nmu na yi didɔa te tin.

²³ Amu ηwti ba wɔni yi nmu ηwti amu wɔni, si ku pa ba siɔni ba taa yi woŋo didua, si lugu baŋa nɔɔna wani ba lwarɪ ni nmu mu tɔŋi-ni, yi nmu soe nmu nɔɔna bam, niɛɛni nmu na soe amu te tin.

²⁴ Amu Ko, a lagɪ si balu nmu na ki a jɔŋa ni tin taa tɔŋi ba wɔ amu na wɔ mɛ tin, si ku pa ba na amu paari-zulə yalu nmu na pɛ-ni tin. Bɛŋwaani nmu maŋi n soe amu ku loori lugu baŋa daa ta na wɔ ki tin. ²⁵ Amu Ko, nmu yi Cɪga Tu. Lugu kum nɔɔna bam nan yɔri nmu. A nan ye nmu, yi a nɔɔna bam di ye ni nmu tɔŋi-ni. ²⁶ Amu nan pɛ ba lwarɪ nmu na yi wɔlu tin, yi a daa ta wɔ pa ba lwarɪ nmu, si ku pa sono kulɔ nmu na jɔŋi amu ηwaani tin taa wɔ ba wɔni, si amu titi taa ηwti ba wɔni.»

18

Ba na jaani Zezi te tin

(Matiyu 26:47-56, Mariki 14:43-50, Luki 22:47-53)

¹ Zezi dɛɛn na tagɪ wəənu tum kɔntu o ti tin, o di o karabiə bam ma zaŋi ba nuŋi ba kɛ. Ba ma vu ba bɛ nabara kalɔ yiri na yi Sɪdrɔn tin. Gaari maa wɔ jɔŋə kam kɔntu ni. Ba ma vu ba zu di wɔ. ² Zezi di o karabiə bam dɛɛn yəni ba jeeri daani gaari dum kɔntu ni mu. Kɔntu mu pɛ Zudasɪ wɔlu na lagɪ o yəŋi Zezi o pa tin di ye ka jɔŋə. ³ Zudasɪ ma tɔŋi di pamaŋ-kɔŋo o vu jɔŋə kam kɔntu. Wɛ kaanum yigə tiinə bam di Farizian tiinə bam di tɔŋi ba nɔɔna si ba tɔŋi ba vu. Ba ma jɔŋi ba jara zɪla didaani min-zwəənu di mɔɔla. ⁴ Zezi nan maŋi o ye kulɔ maama na

lagi ku ki-o tun. O ma foori o twe ba te, yi o bwe-ba o wi: «Woo mu abam laga?»

⁵ Ba ma lar-o ba wi: «Zezi wulu na yi Nazareti tu tun mu di laga.»

Zezi ma ta o wi: «Ku yi amu mu kuntu.»

Zudasi wulu na yag-o o pa tun di maa tugi o zigi di ba. ⁶ Zezi na tagi di ba o wi wum mu kuntu tun, ba ma titwani ba joori kwaga ba tu tuga ni. ⁷ O ma joori o bwe-ba o wi: «Woo mu abam laga?»

Ba ma ta ba wi: «Zezi wulu na yi Nazareti tu tun mu di laga.»

⁸ Zezi ma ta di ba o wi: «A manji a ta a bri abam ni, amu mu kuntu. Ku nan na yi amu mu a laga, si a yagi bantu si ba viiri.» ⁹ O tagi kuntu, si ku pa o na manji o ta taani dilu tun mu suni di ki, di o na wi: «Amu Ko, a wu pe balu maama nmu na ki a juna ni tun di didua di je.»

¹⁰ Simon Piyeri maa jigi su-lonjo. O ma liku o ma zagi We kaanum yuutu wum tintunju jazim zwe o go. Tintunju wum yiri mu Malikusi.

¹¹ Zezi ma ta di Piyeri o wi: «Joori n sun n sugu kum ku polo ni. Nmu bunji ni a lagi si a lu cam dilu a Ko na pe-ni tun mu na?»

¹² Pamanja bam kogo kum di ba dideru wum di Zwifə bam noona bam laan ma ja Zezi ba vo.

¹³ Ba ma ja-o ba da yiga ba vu Anni te. O yi Kayifu timbaar mu. Kayifu mu yi We kaanum yuutu bini dim kuntu ni. ¹⁴ Wuntu deen mu ya tagi di Zwifə bam ni ku manji si noonu didua mu ti noona bam maama njwaani.

Pɩyɛɛri na fɔgi ni o yari Zezi te tin
(Matiyu 26:69-70, Mariki 14:66-68, Luki 22:55-57)

¹⁵ Simɔn Pɩyɛɛri dɪ o doŋ karabu dɪdɔa ma togi Zezi kwaga. Karabu wɔm kɔntɔ dɪ Wɛ kaanɪm yuutu wɔm ye daanɪ lanyɪranɪ. O ma togi dɪ Zezi o zu Wɛ kaanɪm yuutu wɔm soŋɔ kunkɔlo.

¹⁶ Pɩyɛɛri ma manɪ manɔŋo ni ni o zɪga. Zezi karabu wɔlɔ dɪ Wɛ kaanɪm yuutu wɔm na ye daanɪ tin ma joori o nunɪ o ta dɪ bɪsankana kalɔ na nii manɔŋo kɔm ni dɪm baŋa ni tin, yɪ o daari o ja Pɩyɛɛri o zu. ¹⁷ Bɪsankana kam ma bwe Pɩyɛɛri ka wɪ: «Nmɔ togi n yɪ Zezi karabu mɔ na?»

O ma lɛri o wɪ: «A dai o karabu.»

¹⁸ Waarɔ dɛɛn ma wɔra. Kɔntɔ ŋwaanɪ tintɔŋna bam dɪ Zwifə yigə tiinə nɔɔna bam ma dwe mini ba zɪgi ba weerə. Pɩyɛɛri dɪ ma vu o togi o zɪgi da o weeri mini dɪm.

Wɛ kaanɪm yuutu wɔm na bwe Zezi taanɪ te tin
(Matiyu 26:59-66, Mariki 14:55-64, Luki 22:66-71)

¹⁹ Wɛ kaanɪm yuutu wɔm laan ma bwe Zezi o karabiə bam laŋa, dɪ o zaasɪm dɪm na yɪ te tin.

²⁰ Zezi ma lər-o o wɪ: «Amɔ yəni a ŋɔɔni jaja mɔ a bri nɔɔna bam maama. A nan yəni a bri nɔɔna bam ba Wɛ-di sɪm ni mɔ dɪ Wɛ-di-kamunu kɔm ni, mɛ Zwifə bam maama na yəni ba jeeri daanɪ tin. A wɔ fɔgi a səgi a ta kulɔkulɔ. ²¹ Bɛɛ nan mɔ yɪ n bwe amɔ sɪ n nii? Nan bwe balɔ na cəgi amɔ taanɪ dɪm tin n nii a na tagɪ kulɔ dɪ ba tin, sɪ bantɔ mɔ ye a na tagɪ kulɔ tin.»

²² Zezi na tagi kuntu tin, Zwifə yigə tiinə bam tintuḡḡu didba na zigi o tükəri ni tin ma lo o pupəḡə, yi o bwe-o o wi: «Bee mu yi n ḡoḡni kuntu doḡ di We kaanum yuutu wum?»

²³ Zezi ma lər-o o wi: «A na tagi kulb a cogi tin, si n ta si dí lwarı. Ku nan na yi cıga mu a taga, bee mu yi n magi-ni?»

²⁴ Annı laan ma pa ba ja-o ba vu Kayifu wulb na yi We kaanum yuutu tin te, yi ba ta wu bwəl-o.

*Pıyeyeri ta na joori o fu ni o yəri Zezi te tin
(Matiyu 26:71-75, Marıki 14:69-72, Luki 22:58-62)*

²⁵ Simḡn Pıyeyeri daa ta maa zigi da o weeri mini dım. Ba ma bwe-o ba wi: «Nmḡ tḡgi n yi nḡḡu wuntu karabu mu na?» Pıyeyeri ma fu o wi, wum dai o karabu.

²⁶ We kaanum yuutu wum tintuḡḡu didba, wulb curu Pıyeyeri na zagı o zwe o go tin, ma ta did-o o wi: «Amu wu ne abam daanı gaarı dım wuni na?»

²⁷ Pıyeyeri daa ta ma fu. Cibwulb ma da ku keeri.

*Zezi na zigı Pilatı yigə ni te tin
(Matiyu 27:1-2,11-31, Marıki 15:1-20, Luki 23:1-5,13-25)*

²⁸ Ba laan ma ja Zezi ba nunji Kayifu soḡḡo ni ba vu Rom gıvırma tu wum soḡḡo. Ku deen yi tituti mu. Zwifə bam ma wu de ba zu soḡḡo kum wu ba cullu tim ḡwaanı. Ba manı si ba ci ba titi di digiru si ba wanı ba na cwəḡə ba di Pakı candiə kam. ²⁹ Gıvırma tu Pilatı ma nunji ba te,

yí o bwe-ba o wí: «BEE mu yí abam saní nɔɔnu wuntu?»

³⁰ Ba ma lær-o ba wí: «Nɔɔnu wuntu ya na wu kí o cɔgi, dí ya bá ja-o dí ba nmu te.»

³¹ Pilatí ma ta dí ba o wí: «Abam tití nan jon-o sí á dí o taani, sí ku tɔgi abam cullu tum na yí te tɪn.»

Zwifə bam ma læri ba wí: «Dɪbam ba jigi cwəŋə sí dí gu nɔɔn-nɔɔnu.» ³² Kuntu nan kí sí ku pa Zezi na tagi kulɔ tɪn mu sɪni ku kí, dí o na tagi ní oó tí tɔvni dílu dwi tɪn.

³³ Pilatí laan ma joori o zu sɔŋɔ kum wu o bəŋi Zezi, yí o bwe-o o wí: «Nmu yí Zwifə bam pɛ mu na?»

³⁴ Zezi ma bwe-o o wí: «Nmu na tagi kuntu tɪn, ku yí nmu tití wubɔŋa taani mu naa nɔɔna mu tagi a taani dí nmu?»

³⁵ O ma læri o wí: «Amu dai Zwifu. Ku yí nmu tití dwi tiinə dí ba kaanum yigə tiinə bam mu jaani nmu ba ba ba kí amu jɪŋa ní. Kɔɔ mu n kía?»

³⁶ Zezi ma læri o wí: «Amu paari dɪm wu nunji lugu baŋa, sí dí ya na yí lugu baŋa nyɪm, a nɔɔna bam ya wú kí jara sí ba cí sí Zwifə bam yí wani ba ja amu. Ku nan na yí te tɪn, amu paari dɪm dai lugu baŋa nyɪm.»

³⁷ Pilatí ma bwe-o o wí: «Kuntu, nmu za yí pɛ mu na?»

Zezi ma læri o wí: «Nmu tití mu tagi n wí, a yí pɛ. A tu sí a ŋɔɔni cɪga mu a bri nɔɔna lugu baŋa ní. Kuntu ŋwaani mu ba lugi amu. Wɔlu maama na yí cɪga nɔɔnu tɪn mu cəgi amu taani.»

³⁸ O ma ta did-o o wí: «BEEŋ yí cɪga?»

Pilatı na tagı kuntu tın, o laan ma joori o nunji pooni o ta dı Zwifə bam o wı: «Amu wu ne o na ki kulı o cığı tın sı a di o taanı. ³⁹ Abam nan yəni á jıgı mıv kudoŋ: Pakı candiə kam maŋa nı, amu yəni a lı abam pınuv dıdva mu a yagı yı o viiri. Abam nan lagı sı a yagı Zwifə bam pe wum mu na?»

⁴⁰ Ba ma kaası dı kwər-dıa ba wı: «Ku dau wuntu, ku yı Barabası mu dı laga sı n yagı.» Barabası ya yı non-vırvu mu.

19

¹ Pilatı laan ma pa ba ja Zezi ba magı dı balaara. ² Pamaŋna bam ma ki sabarı ba ma so yipugə ba pu o yuu nı. Ba ma kwe gwar-suŋu ba zu-o, yı ba mwan-o. ³ Ba maa ve o te, yı ba te dıd-o ba wı: «Zwifə bam pe, dınle», yı ba ləe o puɔwaaŋu.

⁴ Pilatı daa ta ma joori o nunji pooni, yı o ta dı kogo kum o wı: «Nii-na, aá pa noonu wum nunji o ba o zıgı abam yigə nı, sı á wanı á lwarı nı amu wu ne o na ki kulı o cığı tın.»

⁵ Zezi ma nunji dı o yuu sabarı yipugə kam dı o gwar-suŋu kum. Pilatı ma ta dı ba o wı: «Nii-na noonu wum da.»

⁶ We kaanı yigə tiinə bam dı ba noona bam na ne-o tın, ba maa te dı kwər-dıa ba wı: «Pa-o tıvı-dagara baŋa nı n gu. Pa-o tıvı-dagara baŋa nı n gu.»

Pilatı ma ta dı ba o wı: «Abam tıtı nan ja-o á pa dagara baŋa nı á gu, sı amu wu ne kulı o na cığı sı a ma di o taanı tın.»

⁷ Zwifə bam ma joori ba lər-o ba wı: «Dıbam jıgı culu kulı na brı nı o maŋı sı o tı tın, beŋwaanı o brı o tı tı nı o yı Wε Bu mu.»

⁸ Pilatı na ni ba na tagı kuntu tın, fıbnı ma tiini dı zı-o. ⁹ O ma joori o zı soŋo kum wı, yı o bwe Zezi o wı: «Nmı nunı yən mu?»

Zezi maa cım yı o wı lər-o kulıkulı.

¹⁰ O ma ta dıd-o o wı: «Nmı ba lagı sı n ləri amı na? Nmı yəri nı amı jıgı dam sı a pa ba yagı-m naa sı a pa ba pa-m tıbn-dagara baŋa nı ba gı na?»

¹¹ Zezi ma lər-o o wı: «Nmı ya n ba jıgı dam amı baŋa nı, kı na dı dam dıı Wε na pε-m tın. Kuntu ŋwaanı noonu wıı na jaanı amı o kı nmı jıŋa nı tın mu tiini o kı wo-loŋo o dwanı nmı.»

¹² Maŋa kam Pilatı na ni kuntu tın, o maa kwaanı o lagı cwəŋə sı o pa ba yagı Zezi. Kı daarı Zwifə bam maa tiini ba tε dı kwər-dıa ba wı: «Nmı na yagı noonu wuntu, kıbı brı nı n culı lıgı kum pa-farı wım mu. Noonu wıı na pε o tı tı paarı tın, kuntu tu yı pa-farı wım dım mu.»

¹³ Pilatı na ni kuntu tın, o ma pa ba ja Zezi ba nunı, yı o daarı o jəni taanı dım jəŋə kam je nı. Ba bə jəgə kam kuntu nı, Kandwa-pulwaarı je mu. Ka yırı dı Zwifə bam taanı mu yı Gabata.

¹⁴ Kı dεen yı wıa tı tı nı mu, dε dım tıga na wı pıırı sı Pakı candıə kam dı tın. Pilatı laan ma ta dı Zwifə bam o wı: «Nii-na á pε wım.»

¹⁵ Ba ma ta kaası baŋa baŋa ba wı: «Ti o mımwε, ti o mımwε, pa-o tıbn-dagara baŋa nı n gı.»

O ma bwe-ba o wɪ: «Abam lagɪ sɪ ba pa á pɛ wɔm dagara baɲa nɪ ba gɔ mɔ na?»

Wɛ kaanum yigə tiinə bam ma læri ba wɪ: «Dɪbam ba jɪgɪ pɛ wɔdon, kɔ na daɪ lɔgɔ kɔm pa-farɔ wɔm yɪranɪ.»

¹⁶ Pilatɪ laan ma kɪ Zezi pamaɲna bam jɪɲa nɪ, sɪ ba pa-o tɔɔn-dagara baɲa nɪ ba gɔ.

Ba na jaanɪ Zezi ba pa tɔɔn-dagara baɲa nɪ te tɪn
(*Matiyu 27:32-56, Marɪkɪ 15:21-41, Luki 23:26-49*)

Pamaɲna bam laan ma ja Zezi, ¹⁷ yɪ ba pa o zɪɲɪ dagara kalɔ ba na lagɪ ba pa-o ka baɲa nɪ tɪn. O ma vu o yɪ jəgə kalɔ ba na bə nɪ Yukol-pɔa piu tɪn. Kɔ yɪrɪ dɪ Zwifə bam taanɪ mɔ yɪ Goligota. ¹⁸ Kɔ yɪ dáanɪ mɔ ba pag-o tɔɔn-dagara kam baɲa nɪ. Ba ma ja nɔɔna badonnə bale dɪ, ba pa dagarɪ baɲa nɪ. Zezi maa wɔ bantɔ bale tɪtarɪ nɪ. ¹⁹ Pilatɪ ma pɔpɔnɪ tɔɔnɔ o pa ba tanɪ-kɔ dagara kam yuu nɪ. Kɔ pɔpɔnɪ kɔ wɪ:

«Wɔntɔ mɔ yɪ Nazaretɪ tu Zezi wɔlɔ na yɪ Zwifə bam pɛ tɪn.»

²⁰ Zwifə bam zanzan ma karumɪ tɔɔnɔ kɔm, bɛɲwaanɪ jəgə kalɔ ba na pagɪ Zezi da tɪn batwarɪ dɪ tɔɔ kɔm nɪ. Kɔ ma pɔpɔnɪ dɪ Zwifə bam taanɪ dɪ Rom tiinə taanɪ dɪ Grɛkɪ tiinə taanɪ mɔ.

²¹ Zwifə kaanum yigə tiinə bam na nɛ tɪn, ba ma vu ba ta dɪ Pilatɪ ba wɪ: «Kɔ wɔ maɲɪ sɪ n pɔpɔnɪ nɪ <Zwifə bam pɛ>. Kɔ maɲɪ sɪ n pɔpɔnɪ nɪ: <Nɔɔnɔ wɔntɔ mɔ brɪ o tɪtɪ o wɪ, o yɪ Zwifə bam pɛ mɔ.> »

²² O ma læri-ba o wɪ: «Amɔ na pɔpɔnɪ te tɪn maŋɪ.»

²³ Pamaŋna bam na pagɪ Zezi dagara kam baŋa nɪ ba ti tɪn, ba laan ma kwe o gwaaru tɪm ba cɛ kuni bɪna, sɪ pamaŋnɔ maama kwe o nyɪm. Ba ma kwe o gwar-bu wɔm dɪ. Kɔ maama sɔgɪ punɛ mɔ, kɔ ba jɪgɪ tonjɪm je. ²⁴ Kɔ na yɪ kɔntɔ tɪn, ba ma ta daanɪ ba wɪ: «Yɪ pa-na dɪ kaari-kɔ. Nan pa-na dɪ ta jɔɔ sɪ dɪ nii wɔlɔ na wɔ jonjɪ-kɔ tɪn.»

Kɔ dɛɛn kɪ kɔntɔ mɔ, sɪ kɔ pa kɔlɔ na pɔpɔnɪ Wɛ tɔnɔ kɔm wɔnɪ tɪn sɪnɪ kɔ kɪ, nɪ kɔ na wɪ: «Ba cɛ amɔ gwaaru ba pa daanɪ, yɪ ba daari ba ta jɔɔ amɔ gwar-bu wɔm ŋwaanɪ.» Pamaŋna bam ma sɪnɪ ba kɪ kɔntɔ.

²⁵ Balɔ dɛɛn na zɪgɪ ba batwari dɪ Zezi dagara kam tɪn mɔ yɪ o nu wɔm dɪ o nu nyaanɪ, dɪ Mari wɔlɔ na yɪ Klopasɪ kaanɪ tɪn, dɪ Mari wɔlɔ na nunjɪ Magɪdala tɪn. ²⁶ Zezi na nɛ o nu wɔm dɪ o karabu wɔlɔ o na soe lanyɪranɪ ba zɪgɪ da tɪn, o ma ta dɪ o nu wɔm o wɪ: «A nu, nii wɔntɔ laan mɔ yɪ n bu.»

²⁷ O ma daari o ta dɪ o karabu wɔm dɪ o wɪ: «Nii n nu da.» Kɔ na zɪgɪ maŋa kam kɔntɔ nɪ, o karabu wɔm laan ma jonjɪ Zezi nu wɔm o pa o ba o zɔɔrɪ o sɔŋɔ nɪ.

²⁸ Kɔntɔ kwaga nɪ Zezi maa ye nɪ wɔŋɔ maama kɪ kɔ ti. O maa wɪ, na-nyɔm jɪg-o. O tagɪ kɔntɔ, sɪ kɔlɔ na pɔpɔnɪ Wɛ tɔnɔ kɔm wɔnɪ tɪn mɔ sɪnɪ kɔ kɪ. ²⁹ Zɔŋa dɛɛn mɔ zɪgɪ da, ka na su dɪ sana kalɔ na nywana tɪn. Ba ma kwe sɪpɔɔ ba dɪ sana kam wɔnɪ, yɪ ba vɔ-kɔ miu ni nɪ ba te ba pa kɔ yɪ Zezi ni. ³⁰ Zezi na laŋɪ sa-nywana kam tɪn, o ma ta o wɪ: «Kɔ laan kɪ kɔ ti.»

O ma daari o cɔɔli o yuu tɔga ni, yi o pa o siun ti.

³¹ Kɔ deen yi de dilɔ Zwifɛ bam na yɛni ba ti ba yigɛ si ba siun de dim laan yi tin mu. Tɔga na wɔ pɔuri si kɔ taa yi ba siun de kamunu kum tin, ba maa ba lagi si nɔɔna bam yira yam taa wɔ dagaɾi sɔm baɲa ni de dim kuntu ni. Kuntu ŋwaanɪ Zwifɛ yigɛ tiinɛ bam ma vu Pilati te, ba ta did-o si o pa cwɛŋɔ si ba bwɛri nɔɔna bam nɛ si ba ti, si ba laan pari-ba ba ki. ³² Kuntu, pamaɲna bam ma vu balɔ ba na pagɪ ba wɛli dɪ Zezi tin te, yi ba magɪ dayigɛ nɔɔnɔ wɔm nɛ ba bwɛri, dɪ o don wɔm nɛ. ³³ Ba ma vu ba yi Zezi. Ba ma na ni o maɲi o ti mu, yi ba daa wɔ bwɛri wɔntɔ nɛ. ³⁴ Kɔ daari pamaɲnɔ didɔba ma kwe o cicwe o ma zɔ Zezi saɲa ni. Jana dɪ na ma da ba nuɲɛ. ³⁵ Nɔɔnɔ wɔlɔ yi na nɛ kuntu tin mu ŋɔɔni kɔ wɔŋɔ, si kɔ pa abam dɪ wanɪ á sɛ. O nan ye ni o na tagɪ kulɔ tin yi cɪga mu, yi o zɪgɪ cɪga kam kuntu kwaga ni.

³⁶ Kuntu nan ki si kɔ pa kulɔ na pɔpɔni Wɛ tɔnɔ kum wɔni tin mu sɔni kɔ ki, ni kɔ na wɪ: «O kuɛ dɪ didɔba dɪ bá bwɛri.» ³⁷ Wɛ tɔnɔ kum ta tagɪ kɔ wɪ: «Nɔɔna wɔ fɔgɪ ba nii wɔlɔ wɔm ba na zɔgɪ tin.»

Ba na kwe Zezi ba ki bɔɔni ni te tin

(Matiyu 27:57-61, Mariki 15:42-47, Luki 23:50-56)

³⁸ Kuntu kwaga ni nɔɔnɔ wɔdon na nuɲi Arimati o yiri mu Zɔzɛfɔ tin ma zaɲi o vu Pilati te. O deen yi Zezi karabu mu, yi o ba bri o titi jaja o na kwarɪ Zwifɛ yigɛ tiinɛ bam tin ŋwaanɪ. O ma vu o bwe Pilati si o nii, oó wanɪ o kwe

Zezi yira yam na. Pilatu ma se si o kwe. Zuzefu ma vu o par-o dagara kam yuu ni. ³⁹ Nikodem wɔɔɔ dɛɛn na ve o na Zezi titi ni tin di maa togi o wɔra. O maa jigi trali nugə zanzan o tee ni, ku na manɔ di garɔwaa yi. Nugə kam yi Miiri di Alowesi nugə mu gwaanɔ daanɔ. ⁴⁰ Zuzefu di Nikodem ma kwe Zezi yira yam ba turi-ya di trali nugə kam, yi ba daari ba pri-o di gar-jali, ni Zwifə bam na yəni ba ki ba twa te tin. ⁴¹ Gaara mu wɔ jəgə kalu ba na pagɔ Zezi dagara banɔ ni tin. Piu ma wɔ gaara yam wɔni, bɔn-dɔɔri maa wɔ piu kum yira ni ba ta na wɔ ki nɔɔn-nɔɔnu da. ⁴² Ku na yi de dilu tɔga na wu pɔɔri si ku taa yi ba siun de dum tin, ba ma kwe Zezi ba tɔni bɔɔni dum wɔni, di je na batwari tin nɔwaaɔ.

20

*Zezi na bi o yagi tɔɔni yi o bri o titi te tin
(Matiyu 28:1-10,16-20, Mariki 16:1-11,14-18,
Luki 24:1-12,36-49)*

¹ De dilu na sanɔ ba siun de dum tin, Mari wɔɔɔ na nunɔi Magɔdala tin ma zanɔ o go tɔga o vu Zezi yibeeli dum jəgə. O ma na ni kandwe dilu ya na pi bɔɔni dum ni tin tigi daa ni. ² O ma duri o joori o vu o ta di Simɔn Pɔyɛɛri di karabu wɔɔɔ Zezi na soe tin o wɔ: «Ba kwe di Yuutu wɔm yira yam yibeeli dum wɔni, di nan yəri ba na ki-o me.»

³⁻⁴ Pɔyɛɛri di karabu wɔɔɔnɔ wɔm ma zanɔ ba duri ba maa ve bɔɔni dum jəgə. Karabu wɔntu ma duri o loori Pɔyɛɛri bɔɔni dum ni ni. ⁵ O ma tiiri o nii bɔɔni dum wɔni o na gar-jali dum na tigi da, yi o wɔ zu di wɔ. ⁶ Simɔn Pɔyɛɛri ma da

o kwaga o ba o yi. O ma ke o zu booni dum wu o na gar-jali dum na tigi da, ⁷ yi o na goro kulu ba ya na me ba ba Zezi yuu tin. Kuntu nan pri mu ku tigi ku yira. ⁸ Karabu wulu ya na yi da yige tin di laan ma zu booni dum wu. O ma na kulu na wura tin, yi o daari o se ni ku suni ku yi ciga. ⁹ Ba daa ta ma wu lwaru We tonu kum na tagi kulu ku wi o manji si o bi o yagi tuntu tin kuri. ¹⁰ Ba laan ma joori ba vu sonu.

¹¹ Mari daa ta maa zigri yibeeli dum ni ni o keeru. O na keeru kuntu tin, o ma tiiri o nii booni dum wuni. ¹² O ma na malesi sile na zu gwar-pwenu, si je me seeni Zezi yira yam ya na tigi da tin. Didu maa wu o yuu seeni, yi kadoji kam wu o ne seeni. ¹³ Si ma bwe-o si wi: «A nako, bee mu yi n keeru?»

O ma ta di si o wi: «Ba kwe a Yuutu wum yira yam mu ba ja viiri, a nan yari ba na kwe-o ba ku me.»

¹⁴ O na tagi kuntu tin, o ma pipiri o nii o kwaga ni o na Zezi na zigri da, yi o wu lwaru ni ku yi Zezi mu. ¹⁵ Zezi ma bwe-o o wi: «A nako, bee mu yi n keeru? Wau mu nmu beeru?»

Mari maa bunji ni o yi gaari dum tu mu. O ma ta did-o o wi: «Amu tu, ku na yi nmu na kwe-o n ja n viiri, si n bri-ni n na ki-o me tin, si a vu a kwe-o.»

¹⁶ Zezi ma baji o yiri o wi: «Mari.»

Mari ma pipiri o nii o seeni, yi o ta di Zwifo bam taani o wi: «Rabuni», ku kuri mu Karanyina.

¹⁷ Zezi ma ta did-o o wi: «Yi ta n dwe-ni, si amu daa ta wu joori a vu a Ko wum te. Nan ve n ta n bri a ko-bi bam ni, amu laan maa ve a Ko

wòm te, wùlù na yí abam dí Ko tìn. Wùntù mu yí Baṅa-Wε, amù Tu dí abam dí Tu.»

¹⁸ Mari wùlù na nuṅi Magídala tìn laan ma zaṅi o vu o ta dí Zezi karabià bam o wí: «Amù nε dí Yuutu wòm», yí o daari o ta kulù Zezi na tagi o bri-o tìn.

¹⁹ Dε dí m kùntù ní dídaan-ni ní mu Zezi karabià bam lagi daani jəgə dídú. Ba fɔgi ba pí digə kam ní dí borbu, ba na kwari fùni dí Zwifə yigə tiinə bam tìn ḡwaaní. Zezi laan ma da o ba o zigi ba títari ní. O ma ta dí ba o wí: «Yazurə wú jəni dí abam.»

²⁰ O na tagi kùntù tìn, o ma bri-ba o jia dí o saṅa kam. O karabià bam maa tiini ba jigi wùpolo lanyiraní dí ba na nε ba Yuutu wòm tìn.

²¹ O daa ta ma joori o ta dí ba o wí: «Yazurə wú jəni dí abam. A Ko Wε na tɔṅi-ni lɔgù baṅa ní te tìn, amù dí tɔṅi abam lɔgù kum wòni kùntù doṅ mu.»

²² O na tagi kùntù tìn, o ma fuli ba seeni yí o wí: «Joní-na Wε Joro kum. ²³ Abam na yagi nɔɔnù wùlù lwarim á ma cε-o tìn, Wε wú sɔni DÍ yagi DÍ ma cε kù tu. Kù daari, abam na wù yagi á ma cε wùlù tìn, Wε dí bá yagi DÍ ma cε-o.»

Toma na tu o sε Zezi te tìn

²⁴ Toma wùlù ba na ma bə ní Yiywε yí o wù Zezi karabià fugə-bale bam wòni tìn ya tərə maṅa kam Zezi na tu o karabià bam te tìn.

²⁵ Karabià badonnə bam ma ta ba bri-o ba wí: «Dɔbam ya nε dí Yuutu wòm.»

tın. Natanayelı dı wura, wulɔ na nuŋi Galile tıɔ Kana tın, dıdaanı Zebede biə bam dı Zezi karabiə badonnə bale. Bantu bam maama mu wɔ daanı. ³ Simɔn Pıyeeri ma ta dı ba o wı: «A maa ve a ja kale mu.» Ba ma lər-o ba wı: «Dı wó toɔi dı nmu dı vu.»

Ba ma zanı ba vu ba zɔ naboro kum. Tıtu dım kuntu nı ba ma kwaanı sı ba ja kale, yı ba wɔ ne kulɔkulɔ ba ja.

⁴ Tiga na wura ka pɔɔrı tın, Zezi maa zıɔi nınuɔ kum ni nı, yı ba wɔ lwar-o. ⁵ O ma bəŋi-ba o wı: «A badonnə-ba, abam wɔ jaanı kale na?»

Ba ma lər-o ba wı: «Dı wɔ ne kulɔkulɔ.»

⁶ O laan ma ta dı ba o wı: «Nan dı-na á bura kam naboro kum jazım seeni, sı á wó ja.» Ba ma sınu ba dı bura kam, yı ba daa warı ba vanı-ka ba lı ba dı boro kum wonu, kale sım na tiini sı dagı tın ŋwaanı.

⁷ Zezi karabu wulɔ o na soe tın ma ta dı Pıyeeri o wı: «Dıbam Yuutu wum mu.»

Simɔn Pıyeeri na lwarı nı ku yı ba Yuutu wum kuntu tın, o ma kwe o ɔɔɔ kulɔ o ya na lı tın o zɔ, yı o laan daarı o fanı o cu na bam wonu.

⁸ Karabiə badaara bam ma ja naboro kum ba ba, yı ba vanı bura kam dı kale sım ba wəli da ba yi na bam ni, ba na dai yigə yigə dı buburu kum tın ŋwaanı. Ku deen yı nıneenı metra bi mu te.

⁹ Ba na be bube dım tın, ba ma na min-cala na wura, yı kale wɔ ya yuu nı. Dıpe dı maa tigi da.

¹⁰ Zezi ma ta dı ba o wı: «Twəri-na kale sılu á na jaanı lele tın sıdaara á ja á ba.»

¹¹ Simɔn Pıyeeri laan ma vu o zɔ naboro kum wɔ o vanı bura kam o dı tiga nı. Ka su dı kaləŋ-kamunə mu, sı maama yı bi dı finnu sıto mu

(153). Dɪ kale sɪm na daga kɔntɔ tɪn dɪ, bura kam wɔ kaari. ¹² Zezi ma ta dɪ ba o wɪ: «Ba-na á gɔ á ni-cɛɛrɪ.» O karabiə bam maama ma kwari sɪ ba bwe-o ba nii nɪ o yɪ wɔɔ mu, bɛɲwaanti ba manɪ ba lwarɪ nɪ kɔ yɪ ba Yuutu wɔm mu. ¹³ Zezi ma zaɲɪ o vu o kwe dɪpɛ dɪm o pa-ba, yɪ o daari o kwe kale sɪm dɪ o pa-ba.

¹⁴ Zezi na bi o yagɪ tɔbɔnɪ tɪn, kɔntɔ mu kɪ kuni bitɔ o na brɪ o titɪ dɪ o karabiə bam.

Zezi na ɲɔɔnɪ dɪ Pɪyɛɛrɪ te tɪn

¹⁵ Ba na di ba ti tɪn, Zezi laan ma bwe Simɔn Pɪyɛɛrɪ o wɪ: «Zan bu Simɔn, nmɔ soe amɔ n dwe bantɔ na?»

O ma lɛrɪ o wɪ: «A Yuutu, ɛɛn, nmɔ ye nɪ amɔ soe nmɔ.»

Zezi ma ta dɪd-o o wɪ: «Nan ta n nii a pɛlbiə bam baɲa nɪ.»

¹⁶ O ma joori o bwe Pɪyɛɛrɪ o kɪ bile o wɪ: «Zan bu Simɔn, nmɔ soe amɔ na?»

O ma lɛrɪ o wɪ: «A Yuutu, ɛɛn, nmɔ ye nɪ amɔ soe nmɔ.»

Zezi ma ta dɪd-o o wɪ: «Nan ta n nii amɔ peeni sɪm baɲa nɪ.»

¹⁷ O daa ma bwe Pɪyɛɛrɪ o kɪ kuni bitɔ o wɪ: «Zan bu Simɔn, nmɔ soe amɔ na?»

Pɪyɛɛrɪ wɔ ma cɔgɪ dɪ Zezi na bwe-o kuni bitɔ o wɪ o so-o na tɪn. O ma ta dɪ Zezi o wɪ: «Amɔ Yuutu, nmɔ ye wɔɲɔ maama. Kɔntɔ ɲwaanti nmɔ ye nɪ amɔ soe nmɔ.»

Zezi laan ma ta dɪd-o o wɪ: «Nan ta n nii amɔ peeni sɪm baɲa nɪ. ¹⁸ A lagɪ a ta cɪga mu dɪ nmɔ sɪ, nmɔ dɛɛn na yɪ nɔn-dɔɲɔ tɪn, nmɔ yəni n vɔ n kilə n titɪ nɪ mu lanyɪranɪ, yɪ n daari n ve nmɔ na lagɪ mɛ tɪn. Kɔ daari nmɔ nan na kwɪn, n

laan wó zəŋi n jia mu wɛɛni, yi nɔɔnu wɔdon vɔ-ka o pa-m, yi o daari o ja-m o vu nmu na ba lagɪ mɛ si n vu tin.»

¹⁹ Zezi dɛɛn tagɪ kuntu si ku bri Piyɛɛri na wó ti tɔbni dilu dwi si ku pa Wɛ na zulə tin mu. O laan ma daari o ta di Piyɛɛri o wi: «Ta n tɔgi-ni.»

²⁰ Piyɛɛri ma pipiri o nii o kwaga ni, yi o na Zezi karabu wɔlu o na soe tin na tɔgi-ba. Wuntu mu yi wɔlu ya na jəni o salɪ Zezi wɔdiu kum dim maŋa ni yi o bwe-o o wi: «A Yuutu, wɔɔ mu lagɪ o yəgi nmu o pa?» tin. ²¹ Piyɛɛri na nɛ-o tin, o ma bwe Zezi o wi: «A Yuutu, si wuntu, bɛɛ mu lagɪ ku ki-o?»

²² Zezi ma lər-o o wi: «Amu na lagɪ si o taa ŋwi si ku taa ve maŋa kam amu na wó joori a ba tin, kuntu dai nmu yigə. Nmu za n weeni n ta n tɔgi-ni.»

²³ Kuntu ŋwaanɪ mu pɛ Zezi karabiə bam dɛɛn jigi-ka ba ŋɔɔni ba wi, Zezi karabu wum kuntu bá ti maŋa di maŋa. Zezi nan wɔ tagɪ o wi, o bá ti. O dɛɛn tagɪ o wi: «Amu na lagɪ si o taa ŋwi si ku taa ve maŋa kam a na wó joori a ba tin, kuntu dai nmu yigə.»

²⁴ Zezi karabu wɔlu o na tagɪ o taani kuntu tin mu yi amu wɔlu na bri Wɛ ciga kam yi a daari a pɔpɔni-ka a tini tin. Dibam maama nan ye ni a na bri te tin suni ku yi ciga mu.

²⁵ Zezi ta ki wəənu zanzan o wəli da. Ti maama didva didva nan ya na lagɪ ti pɔpɔni ti tini, a buŋi ni lugu baŋa ya bá na je si twaanu tum kuntu pəni da.

Wε Tɔnɔ dı kasım

Kasem (Kassem): Wε Tɔnɔ dı kasım New Testament

copyright © 1997 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Kasem)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

993cfae5-b100-5981-87e7-5a648d773cb9